

33^e GROENLINKS-CONGRES

CONGRESKRANT

14 DECEMBER 2013

VREDENBURG LEIDSCHER RIJN

GROENLINKS

INHOUDSOPGAVE

PRAKTISCHE INFORMATIE (INCL. MIDDAGPROGRAMMA)	4
TOELICHTING AGENDA	6
AGENDA	7
ORDE VAN HET CONGRES	9
BENOEMING CONGRESPRESIDIUM	13
BENOEMING COMMISSIE GESCHIL & BEROEP	13
FINANCIËN	14
VERKIEZINGTOEZICHTRAAD	15
VERKIEZINGSPROGRAMMA EUROPEES PARLEMENT	23
VERANTWOORDING TOEZICHTRAAD	44
VERANTWOORDING PARTIJBESTUUR	45
VERANTWOORDING EGP-DELEGATIE	51
VERANTWOORDING EUROPESE FRACTIE	52
VERANTWOORDING EERSTE KAMERFRACTIE	55
VERANTWOORDING TWEEDE KAMERFRACTIE	60
MOTIES	66
VERKIEZING KANDIDATEN EP	67
LEES VERDER IN DE DAGKRANT	77

PRAKTISCHE INFORMATIE

33° GROENLINKS CONGRES

14 DECEMBER 2013 10.00-18.00 UUR

VREDENBURG LEIDSCHER RIJN

J.C. VERTHORENPAD 100, 3541 MV UTRECHT

ORGANISATIE CONGRES

Het congres wordt georganiseerd door en staat onder leiding van het congrespresidium van GroenLinks.

De dagvoorzitter is Saskia Bolten. De leden van het presidium zijn: Birte van Elk, Rick Meulenstein, Jos Olsthoorn, Jaap van der Heijden, Belinda van Meerkerk, Lolke Boonstra, Gijs van der Kroef, Niels Smit en Wouter Witteveen. De dagvoorzitter en het presidium zijn te benaderen via de organisatietafel rechts voorin de zaal.

ROUTEBESCHRIJVING

Openbaar vervoer

Vanaf het Centraal Station Utrecht rijdt de bus in 10 minuten naar Vredenburg Leidsche Rijn. De lijnen 19, 28 en 39 stoppen met een frequentie van meerdere bussen per uur praktisch voor de deur (halte Vredenburg Leidsche Rijn). Bus 19 en 39 vertrekken van Busstation West, bus 28 van busstation Oost. Beide busstations liggen aan de centrumzijde van het station. Er vertrekken acht bussen per uur richting Vredenburg.

OV-fiets

Bij lekker weer is het ook een goede optie om met de OV-fiets richting Vredenburg te komen. Het is een kwartiertje fietsen naar Vredenburg Leidsche Rijn. Er zijn twee punten waar een OV-fiets gehuurd kan worden. Beide verhuurpunten bevinden zich aan de centrumzijde van het station.

Vanuit Utrecht Centrum volg je de fietsborden Woerden/Vleuten. Bij de Douwe Egbertsfabriek ga je de brug over het AmsterdamRijnkanaal over. Na de brug ga je voorbij de bushalte links de fietshelling af en arriveer je bij de zaal.

Auto

Vanuit Amsterdam/Den Bosch (A2)

Neem afslag 7 Centrum/Het Zand/Parkwijk/Muziektheater. Volg vanaf dit punt de borden Muziektheater Vredenburg.

Vanuit Den Haag/Rotterdam/Arnhem (A12)

Neem A12 richting Utrecht. Bij knooppunt Oude Rijn ga je de A2 op richting Amsterdam. Neem vervolgens afslag 7 Centrum/Het Zand/Parkwijk/Muziektheater. Volg vanaf dit punt de borden Muziektheater Vredenburg.

Vanuit Hilversum / Gorinchem (A27)

Neem de A27 richting Utrecht. Bij knooppunt Lunetten ga je de A12 op richting Den Haag. Vervolgens neem je bij knooppunt Oudenrijn de A2 richting Amsterdam. Neem vervolgens afslag 7 Centrum/Het Zand/Parkwijk/Muziektheater. Volg vanaf dit punt de borden Muziektheater Vredenburg.

Vanuit Amersfoort (A28)

Neem de A28 richting Utrecht. Neem bij knooppunt Rijnsweerd de A27 richting Breda. Bij knooppunt Lunetten ga je de A12 op richting Den Haag. Vervolgens neem je bij knooppunt Oudenrijn de A2 richting Amsterdam. Neem vervolgens afslag 7 Centrum/Het Zand/Parkwijk/Muziektheater. Volg vanaf dit punt de borden Muziektheater Vredenburg.

Parkeren

Bij Vredenburg is alle ruimte om je auto te parkeren. Dit kan op de betaald parkeerplaats naast Vredenburg. In Vredenburg kan een uitrijkaart gekocht worden.

Aanmeldbalie

Vanaf 9.00 uur is Vredenburg open. Bij aankomst meld je je bij de aanmeldbalie waar er een enveloppe met voor je klaar ligt met alle benodigdheden voor het congres. Ook krijg je bij deze balie de dagkrant. Hierin vind je de laatste wijzigingen en informatie over het congres. Je kunt de dagkrant ook downloaden via congres.groenlinks.nl

Foyer en tentfoyer

In de foyer vind je de aanmeldbalie, garderobe, infobalie, bar en wordt de lunch geserveerd. Ook in de tentfoyer vind je een bar en staan er de buffetten voor de lunch. De tentfoyer vind je links van de zaal. Voor aanvang van het congres vindt de introductie voor nieuwe congresbezoekers plaats in de tentfoyer.

Lunch

Heb je je aangemeld voor de lunch, dan tref je in de envelop die je bij aanmelding hebt gekregen een

lunchbon aan. Tegen inlevering van deze bon bij de buffetten kan je een lunch halen. Er wordt een heerlijke vegetarische lunch van biologische- en streekproducten verzorgd door *Food Jazz & DJ's*, een kleinschalig bedrijf uit Utrecht van enthousiaste cateraars. Deze lunch bestaat uit gevulde soep, verschillende soorten brood met smeersels, fruit en iets te drinken. De buffetten zijn geopend van 12.15 – 13.45 uur. Er zijn meerdere buffetten in zowel de foyer als in de tentfoyer. Heb je dieetwensen doorgegeven, dan vind je in je envelop een briefje met aanvullende aanwijzingen.

Lunchpauze: activiteiten, gesprek over de verantwoordingen & kennismaking kandidaten

Het congres kent deze keer een extra lange lunchpauze met een verrassend programma vol cultuur, theater en ruimte voor humor. Ook kun je onze politieke vertegenwoordigers en het bestuur en de toezichtraad persoonlijk spreken over de verantwoordingen. Daarnaast zullen de kandidaten voor de delegatie in het Europees parlement zich presenteren voor een nadere kennismaking.

NB: Kandidaten die zich vanaf plek 6 kandideren voor de Europese delegatie, presenteren zich in de middag niet meer op het podium. De verantwoordingen komen 's middags alleen ter stemming in het programma terug.

Borrel

Na afloop van het congres kun je nog even napraten met een drankje. Dit is op eigen kosten. De borrel duurt tot uiterlijk 18.00 uur.

Wifi

Wil je tijdens het congres je blog bijhouden, twitteren of congresstukken raadplegen? In de foyers en in de zaal is draadloos netwerk beschikbaar. Er zit geen wachtwoordvergrendeling op.

Stemkastjes

Als je stemrecht hebt, vind je in je aanmeldenvelop een stemkastjesbon. Tegen inlevering van deze bon ontvang je een stemkastje. Controleer aan het eind van het congres goed of je het stemkastje hebt ingeleverd! Elk verloren stemkastje moet door ons vergoed worden.

TOELICHTING AGENDA

Orde van het congres en benoemingen

De congresvoorzitter zal het congres vragen om in te stemmen met de congresorde. De benoemingen vinden bij acclamatie plaats, tenzij iemand zich daar tegen verzet.

Financiën

De congresvoorzitter zal het congres vragen in te stemmen met het voorstel om de goedkeuring van het Jaarverslag 2013 aan de Toezichtraad te mandateren.

Toezichtraad

De kandidaten voor de Toezichtraad staan in deze krant, en zullen zich niet nader presenteren. Er is één stemming met stemkastjes over alle kandidaten tegelijk, en daarna nog één voor het reservelid.

Verkiezingsprogramma Europees Parlement

Het concept-verkiezingsprogramma is gepubliceerd in september, alle amendementen staan in deze krant. Het programma wordt behandeld per hoofdstuk. Alle sprekers moeten zich minstens een halfuur voor behandeling van het hoofdstuk melden bij de organisatietafel. Indieners van amendementen hebben een vaste spreektijd. Als je meer spreektijd wil als indiener, of spreekrecht op een amendement dat je niet hebt ingediend, dan heb je daarvoor minstens 10 spreekbonnen nodig. Aan het eind van elk hoofdstuk wordt over alle amendementen gestemd met handopsteken, of kastjes als het te close wordt.

Lunchprogramma & activiteiten

Tijdens de lunch kan je je laten verrassen door diverse culturele activiteiten in de diverse foyers. De kandidaten voor het Europees Parlement zullen zich informeel presenteren. Ook kan je aanschuiven bij de Toezichtraad, het Partijbestuur, de EGP-delegaties of de fracties van Eerste Kamer, Tweede Kamer en Europarlement om te spreken over hun verantwoordingen. Zij zullen proberen al je vragen te beantwoorden. En je kan natuurlijk lunchen, als je je daarvoor hebt aangemeld.

Vaststelling verantwoordingen

Het is de bedoeling dat alle vragen over de verantwoordingen in de lunchpauze aan de betreffende fractie, bestuur of delegatie worden gesteld, en daar bevredigend worden beantwoord. Tijdens dit punt is het niet meer mogelijk om het woord te voeren.

(Actuele) moties

Als er vooraf moties zijn ingediend vind je deze in de dagkrant. Als er actuele moties zijn ingediend wordt dit aan het eind van de ochtend aangekondigd door de congresvoorzitter. Amendementen op actuele moties kunnen worden ingediend tot 13.30 uur. Voor indieners van moties en amendementen daarop is er spreekrecht. Ook mag degene aan wie de motie is gericht reageren. Voor overige/meer spreektijd heb je spreekbonnen nodig.

Verkiezing kandidatenlijst Europees Parlement

Voor de lijsttrekker is er een referendum geweest, maar omdat de opkomst niet voldoende was, wordt het congres gevraagd de enig overgebleven kandidaat te bevestigen. De kandidaten voor de plaatsen 2 t/m 5 zullen worden geïnterviewd op het podium. Daarna wordt voor deze plekken per plaats gestemd. Vanaf plaats 6 wordt over de rest van de lijst in één keer gestemd, met uitzondering van de lijstduwers, waarover een aparte stemming wordt gehouden.

Politiek middagprogramma

Vanaf ca. 15.00 uur staat het programma in het teken van de komende campagne, met filmpjes, speeches, presentatie van de kandidaten, een quiz, en nog veel meer.

AGENDA

- 10:00 **1. Opening**
- 10:05 **2. Orde van het congres & benoemingen**
- vaststelling orde van het congres
 - benoeming leden Presidium & stembureau
 - benoeming leden Commissie Geschil & Beroep
- 10:10 **3. Financiën:**
- besluit t.a.v. jaarrekening 2013
- 10:25 **4. Verkiezing Toezichtraad**
- verantwoording Kandidatencommissie Toezichtraad
 - stemming kandidaten
- 10.40 **5. Vaststellen verkiezingsprogramma Europees Parlement**
- 12.10 **6. Speech voorzitter DWARS**
- 12:15 **Programma met lunch & activiteiten**
- diverse activiteiten
 - informele presentatie van de kandidaten voor het Europees Parlement
 - gesprek over verantwoordingen fracties, bestuur en toezichtraad
- 13:45 **7. Vaststelling verantwoordingen toezichtraad, bestuur, EGP-delegatie en fracties**
- 13:50 **8. (Actuele) moties**
- 13:55 **9. Verkiezing kandidatenlijst Europees Parlement**
- verantwoording KCEP
 - vraaggesprek 1e vijf plaatsen & stemming kandidaten
- 15.00 **Politiek middagprogramma met campagne & speeches**
- Diverse campagnefilms
 - Speech Lijsttrekker GroenLinks Europa
 - Politieke Quiz
 - Speech & interview externe gast
 - Speech Bram van Ojik
 - Presentatie kandidaten Europees Parlement
 - Campagneaftrap
- 16.30 **Sluiting Congres, met aansluitend borrel**

ORDE VAN HET CONGRES

Het congrespresidium heet je hartelijk welkom als deelnemer aan het 33e GroenLinks-congres op 14 december 2013. Hieronder vind je de spelregels die tijdens het congres gelden. Deze vloeien voort uit bepalingen in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van GroenLinks. Lees deze regels goed door, vooral als dit je eerste congresbezoek is. Zo begrijp je beter wat er op 14 december allemaal gebeurt.

A. LEIDING VAN HET CONGRES

De leiding van het congres is in handen van de congresvoorzitter. Deze loodst ons door de agenda, en spreekt uit welke besluiten het congres neemt.

Het congrespresidium is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van het congres. Als je bij een agendapunt wilt spreken, moet je je altijd eerst bij ons melden. Ook kun je bij het congrespresidium terecht met vragen, opmerkingen of klachten over de gang van zaken in de zaal. Je vindt het congrespresidium aan de organisatietafel, rechts van het podium in de zaal.

B. ORDEVOORSTELLEN

Als congresdeelnemer kun je ordevoorstellen doen als je een wijziging wilt aanbrengen in de voorgestelde vergaderorde. Doe dit bij voorkeur per e-mail, ruim voor aanvang van het Congres. Je kunt voorstellen mailen naar congrespresidium@groenlinks.nl. Ook tijdens het Congres kun je nog een ordevoorstel indienen; wend je je daarvoor tot de organisatietafel.

Het congrespresidium beslist of een ordevoorstel wel of niet in stemming wordt gebracht. Voorstellen die in strijd zijn met de wet, de statuten en/of het huishoudelijk reglement, voorstellen die beogen een eerdere stemming over te doen of die agendapunten willen afvoeren wegens vermeend onvoldoende voorbereidingsmogelijkheden, worden niet toegelaten.

Over toelaatbare ordevoorstellen stemt het Congres onmiddellijk, tenzij op dat moment al een stemming gaande is.

C. SPREKEN OP HET CONGRES

Bij de meeste agendapunten hebben congresdeelnemers spreekrecht. Voor uitoefening van het spreekrecht gelden de volgende regels.

Tijdig aanmelden

Uiterlijk een half uur voordat het agendapunt wordt behandeld, moet je je als spreker aanmelden door inschrijving op de sprekerslijst. Ga hiervoor naar de organisatietafel. Kort voordat een inschrijftermijn sluit, wordt dit ook op het scherm in de zaal geprojecteerd. Wie zich te laat meldt, kan niet spreken.

➔ *De inschrijving voor de eerste agendapunten sluit dus al vóór de opening van het congres! De zaal is vanaf 9.30 uur open.*

Spreektijd

Het congrespresidium beslist hoeveel spreektijd elke spreker krijgt. Hierbij houden we rekening met de totaal beschikbare tijd per agendapunt en het aantal sprekers.

Stellen van vragen over verantwoordingen

Tot de congresstukken behoren verantwoordingen van de fracties van de Tweede Kamer, Eerste Kamer en de EU-delegatie alsmede van het partijbestuur, de Toezichtraad en de EGP-delegatie. Elke congresdeelnemer mag hierover vragen stellen. Dit kan in de (extra lange) pauze. Je hoeft je hier niet van tevoren voor aan te melden. Na de pauze worden de verantwoordingen slechts vastgesteld. Dan is er geen gelegenheid meer om vragen te stellen!

Spreekbonnen

Voor de behandeling van de voorstellen van het interim-partijbestuur verwachten wij veel sprekers. Daarom werken we voor dit agendapunt met spreekbonnen. De totaal beschikbare spreektijd voor dit agendapunt verdeelt het congrespresidium over de sprekers, naar rato van het aantal spreekbonnen dat zij inleveren. Hierbij geldt een minimum van 10 spreekbonnen.

➔ *Indieners van amendementen krijgen desgewenst spreektijd om hun amendement toe te lichten. Wil je langer kunnen spreken dan moet je daarvoor ten minste 10 spreekbonnen inleveren.*

In de aanmeldvelop zit een reserve-spreekbon. Deze wordt alleen gebruikt als daar aanleiding toe is. De congresvoorzitter zal aangeven wanneer en voor welk agendapunt dat het geval is.

Spreken

Als je spreekt, zorg dan dat je op tijd bij de organisatietafel bent! Vooraf hoor je van ons hoeveel spreektijd je hebt. Als je aan de beurt bent, roept de congresvoorzitter je op. De voorzitter herhaalt ook je spreektijd; je resterende spreektijd wordt tijdens het spreken geprojecteerd.

- ➔ *Door de volle agenda zal de spreektijd bij elk onderwerp heel kort (vaak minder dan een minuut) zijn. Bereid dus geen toespraak voor op papier, maar beperk je tot de allerbelangrijkste punten.*

Het podium van Vredenburg is voor mindervaliden moeilijk te betreden. Voor mindervalide sprekers wordt daarom een aparte voorziening getroffen.

Tweede ronde

Als de voorzitter daartoe aanleiding ziet, kan deze sprekers de gelegenheid geven om nogmaals te spreken. In dat geval moeten sprekers zich opnieuw melden bij de organisatietafel. In de tweede ronde kunnen zich geen nieuwe sprekers melden.

D. STEMMINGEN

Stemrecht

Stemrecht is voorbehouden aan congresdeelnemers die zich vóór 14 november 2013 hebben opgegeven, die op 14 december 2013 minstens 3 maanden lid zijn van GroenLinks en die hun contributie hebben betaald.

Stembureau

Voor het goede verloop van de stemmingen benoemt het Congres een stembureau. Het congrespresidium doet hiervoor een voordracht.

Stemmen met stemkaart

Stemmingen over zaken zoals moties en amendementen vinden plaats door middel van het opsteken van de stemkaart. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij de Statuten of het Huishoudelijk

Reglement anders vereisen. Onthoudingen tellen niet mee in de uitslag. Als het opsteken van de stemkaarten geen duidelijk beeld geeft, of als het Congres de telling betwist (roep direct en duidelijk: “stemkastjes!”), gebruiken we de elektronische stemkastjes.

Stemmen met stemkastjes (hoofdelijke stemming)
Hoofdelijke stemmingen en stemmingen over personen vinden plaats met behulp van stemkastjes. Tijdens het congres wordt uitgelegd hoe de stemkastjes precies werken.

- ➔ *Iedere stemgerechtigde congresdeelnemer ontvangt bij registratie op 14 december een stemkastjeskaart. In de foyer kun je die omwisselen voor een stemkastje, dat je de hele dag bij je mag houden. Stemkastjes werken alleen in de congreszaal, en zijn persoonlijk. Denk er aan bij het weggaan het stemkastje weer in te leveren!*

Vaststelling van uitslagen en herstemming

Het stembureau stelt de uitslagen van stemmingen vast, en de congresvoorzitter deelt deze mee aan het Congres. De door de congresvoorzitter uitgesproken uitslag is beslissend, tenzij de juistheid van dat oordeel onmiddellijk wordt betwist en een congresdeelnemer om herstemming vraagt door te roepen: “herstemming alsjeblieft”. De herstemming vindt eventueel plaats met behulp van de stemkastjes.

E. ACTUELE MOTIES

Tot 11:00 uur kunnen actuele moties schriftelijk en voldoende ondertekend bij het congrespresidium (organisatietafel) worden ingediend. Actuele moties worden alleen in behandeling genomen als zij gaan over onderwerpen die pas kort vóór het Congres als eventueel te behandelen onderwerp bekend zijn geworden. Bovendien moet het spoedeisend zijn en wordt het alleen in behandeling genomen als het geen uitstel kan lijden. Tot 13:00 uur kunnen amendementen op deze moties schriftelijk en voldoende ondertekend bij het congrespresidium (organisatietafel) worden ingediend.

Zie ook <http://congres.groenlinks.nl> voor meer informatie.

Volgende ondertekend houdt in: ingediend namens een afdeling, een landelijke werkgroep of minimaal 15 leden van GroenLinks.

F. BEHANDELING VAN HET VERKIEZINGSPROGRAMMA EUROPESE VERKIEZINGEN 2014

De programmacommissie heeft het conceptverkiezingsprogramma geschreven. Dit programma is op 3 oktober gepresenteerd. Op het programma zijn amendementen ingediend. Het partijbestuur heeft elk amendement van een schriftelijk advies voorzien. Het congrespresidium heeft de amendementen in categorieën ingedeeld.

Categorie 1: deze amendementen zijn slechts van redactionele betekenis en voegen niets inhoudelijks toe. Deze amendementen worden afgehandeld in overeenstemming met het advies van het partijbestuur en komen niet in stemming op het Congres.

Categorie 2: deze amendementen duiden op verschillen, maar leiden niet tot een fundamentele koerswijziging in het voorstel. Indien gewenst kan de indiener een korte toelichting geven. Verder worden deze amendementen zonder discussie in stemming gebracht.

Categorie 3: deze amendementen beogen wezenlijke veranderingen in het voorstel. Deze amendementen kunnen wel onderwerp zijn van discussie. De indiener kan een korte toelichting geven. Iedereen met tenminste tien spreekbonnen kan zich hier aanmelden als spreker.

Indieners van amendementen in de categorie 2 en 3 krijgen de mogelijkheid het woord te voeren, waarna de programmacommissie kan reageren. Bij amendementen van categorie 3 kunnen ook andere sprekers (met genoeg spreekbonnen) spreektijd krijgen om te reageren. Vervolgens worden alle amendementen, m.u.v. categorie 1 amendementen, in stemming gebracht.

Het verkiezingsprogramma is opgedeeld in zes hoofdstukken. Per hoofdstuk stemmen we eerst over alle amendementen. Daarna wordt elk hoofdstuk in zijn geheel in stemming gebracht. Tot slot wordt het gehele verkiezingsprogramma in stemming gebracht.

G. VERKIEZING TOEZICHTRAAD

Dit Congres kiest een nieuwe toezichtraad. Dat doen we als volgt.

De toezichtraad bestaat uit vijf leden. De kandidatencommissie toezichtraad draagt vijf kandidaten voor. Hierover vindt een blokstemming plaats: er wordt in één keer gestemd over alle vijf kandidaten. Elke kandidaat moet minimaal de helft van de totaal uitgebrachte stemmen behaald hebben.

De kandidatencommissie toezichtraad heeft ook een reservelid voorgedragen. Over deze kandidaat wordt apart gestemd.

Het advies van de selectiecommissie en informatie over de kandidaten vind je op pagina 67 van deze congreskrant.

H. VERKIEZING KANDIDATENLIJST EP

- a. De verkiezing van kandidatenlijst begint met een ronde waarin vragen over de procedure aan de kandidatencommissie gesteld kunnen worden. Wie een vraag aan de kandidatencommissie wil stellen, moet zich minstens een half uur voor aanvang van dit agendapunt bij de organisatietafel melden. Namens de kandidatencommissie reageert de voorzitter van de commissie. Het is niet toegestaan om vragen over specifieke kandidaten te stellen.
- b. In de dagkrant zal bij alle kandidaten aangegeven worden voor welke plek zij beschikbaar zijn.
- c. De stemming voor de verkiezing van de kandidatenlijst begint met een interview van alle kandidaten. Dit interview wordt gehouden door een onafhankelijke voorzitter, die er voor zorgt dan iedere kandidaat evenveel tijd en aandacht krijgt. Kandidaten kunnen geen vragen aan elkaar stellen. Na het interview volgen de stemmingen.
- d. Voor de verkiezing van de kandidatenlijst wordt per plaats gestemd. Dit geldt voor de eerste vijf plekken. Bij het lijsttrekkersreferendum is het opkomstpercentage niet gehaald. Daarom moet het congres de lijsttrekker vaststellen. Er is voor deze plek één kandidaat.
- e. Om gekozen te zijn moet een kandidaat tenminste de helft van het aantal uitgebrachte stemmen op zich hebben verenigd. Als bij de eerste stemming

geen van de kandidaten is gekozen vindt een herstemming plaats tussen de twee kandidaten met het hoogste aantal stemmen.

- f. Mocht ook bij herstemming geen van beide kandidaten de meerderheid van het aantal uitgebrachte geldige stemmen hebben behaald, is geen der kandidaten gekozen en wordt de vergadering geschorst. Vervolgens wordt opnieuw gestemd over deze niet-ingevulde plaats. Aan de stemming kunnen ook kandidaten deelnemen die wel zijn voorgedragen door de kandidaten-commissie maar zich niet eerder voor deze plaats verkiesbaar hebben gesteld. Als vervolgens niet een van de aan de stemming deelnemende kandidaten tenminste de helft van de stemmen krijgt, vindt er tussen de twee kandidaten met de meeste stemmen een herstemming plaats. Bij de herstemming tussen de 2 kandidaten met de meeste stemmen is vervolgens de kandidaat met het hoogste aantal stemmen gekozen, ook als de verkozene niet ten minste de helft van de stemmen heeft behaald. Bij een gelijk aantal stemmen beslist het lot.
- g. Vanaf plek 6 vindt er een blokstemming plaats.

BENOEMING LEDEN CONGRESPRESIDIUM

TERMIJN CONGRESPRESIDIUM

Het Congrespresidium bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste negen leden die door het Congres worden benoemd. Het huidige presidium bestaat uit negen leden: Jos Olsthoorn, Birte van Elk, Rick Meulensteen, Jaap van der Heijden, Belinda van Meerkerk, Lolke Boonstra, Gijs van der Kroef, Niels Smit en Wouter Witteveen.

HERBENOEMINGEN

Leden van het congrespresidium kunnen worden benoemd voor maximaal 3 termijnen van 2 jaar. Herbenoeming is aan de orde voor de leden Jaap van der Heijden en Belinda van Meerkerk.

VOORSTEL

Het congrespresidium stelt het congres voor om Jaap van der Heijden en Belinda van Meerkerk te herbenoemen voor een nieuwe termijn van 2014 tot 2016.

VOORSTEL BENOEMING COMMISSIE GESCHIL EN BEROEP

VOORAF

GroenLinks kent een Commissie voor Geschil en Beroep, met als belangrijkste taken:

- het bemiddelen bij conflicten tussen of met partijorganen;
- het uitspraken doen in geval van geschillen van deze aard;
- het beslissen over beroepen in (landelijke) kandidatenprocedures.

De huidige Commissie voor Geschil en Beroep is in voorjaar 2012 (her)benoemd, een nieuwe zittingstermijn start in voorjaar 2014.

Om deze reden doen wij als partijbestuur een voordracht voor deze commissie die door het Congres op 14 december wordt gekozen.

SAMENSTELLING & VOORSTEL

De leden van de huidige Commissie van Geschil en Beroep hebben zitting vanaf 2010 en mogen allen zitting nemen tot uiterlijk 2016. Hetty Hafkamp is in het voorjaar van 2012 als voorzitter benoemd en mag tot uiterlijk 2018 zitting nemen. Eén lid heeft aangegeven zijn termijn te willen beëindigen vanwege andere drukke werkzaamheden.

Het partijbestuur stelt voor de leden van de huidige commissie van Geschil & Beroep te herbenoemen voor de periode 2014-2016, met twee wijzigingen i.v.m. het aftreden van één van de leden:

- Christian Jongeneel te benoemen als volwaardig lid van de Commissie (i.p.v. reserve-lid);
- Harriët Tiemens te benoemen als nieuw reserve-lid van de commissie.

Toelichting kandidaat:

Harriët Tiemens is sinds 2007 wethouder in Rheden. Tussen oktober 2012 en maart 2013 was ze daarnaast lid van het interim-partijbestuur. Voorheen was ze fractievoorzitter in Rheden en voorzitter van de partijraad

van GroenLinks. Harriët is van oorsprong bestuurskundige en heeft bij diverse bedrijven gewerkt als (management)consultant.

VOORDRACHT AAN HET CONGRES

Het partijbestuur draagt de volgende leden voor de Commissie van Geschil en Beroep voor (her)benoeming voor, in alfabetische volgorde:

- Jack Bogers
- Jent Bijlsma
- Hetty Hafkamp (als voorzitter)
- Christian Jongeneel
- Jurien Korzelius
- Ivan Welters
- *als reservelid:* Harriët Tiemens

FINANCIËN

Het partijbestuur vraagt het congres het volgende besluit te nemen:

- de Toezichtraad te machtigen het financieel jaarverslag 2013 vast te stellen (en daarmee het partijbestuur decharge te verlenen).

VERSLAG KANDIDATEN-COMMISSIE TOEZICHT-RAAD 2014 – 2016

1. INLEIDING

Was het drie jaar geleden nog de toenmalige partijraad die de leden van de eerste Toezichtraad in functie koos, waarna vervolgens het Congres daaropvolgend deze uitslag van de stemming heeft bekrachtigd. Nu wordt voor het eerst in de geschiedenis van GroenLinks een Toezichtraad op een Congres benoemd. De nieuwe Toezichtraad zal per 1 januari 2014 in functie treden.

Kandidaten voor de Toezichtraad zijn door de Kandidatencommissie Toezichtraad (hierna: KCTR of commissie) beoordeeld op hun geschiktheid als één van de vijf leden van de Toezichtraad GroenLinks.

2. SAMENSTELLING KCTR

De KCTR, op 3 maart 2013, aangesteld door het Congres, is onafhankelijk en wordt gevormd door Maria Wiebosch-Steeman (voorzitter), Jeannine Molier, Yolán Koster-Dreese, Cees van Bockel en Jan Kastje. Drie maanden na de benoeming heeft Yolán Koster-Dreese zich teruggetrokken uit deze commissie, omdat zij als wethouder toch over onvoldoende, noodzakelijke tijd kon beschikken om op een kwalitatieve manier een bijdrage te kunnen leveren aan de voorbereidende werkzaamheden van de commissie en het voeren van de uiteindelijke gesprekken met de kandidaten. Alhoewel dit als spijtig werd ervaren heeft de commissie het besluit van Yolán gerespecteerd.

3. PROCEDURE

3.1. De opdracht aan de Kandidatencommissie Toezichtraad

De KCTR zorgt er voor dat het Congres een geïnformeerde keuze kan maken om een nieuwe Toezichtraad te benoemen.

De KCTR werft hiertoe kandidaten en geeft bij ieder van hen een oordeel over zijn of haar geschiktheid. De kandidatencommissie heeft hiervoor richtlijnen van het congres, het partijbestuur en de huidige toezichtraad meegekregen.

3.2. Profiel Toezichtraad

De toezichtraad houdt toezicht op de organisatorische, juridische en financiële aspecten van beleid en werkzaamheden van het partijbestuur en de uitvoering daarvan. Zij dient goedkeuring te geven aan het jaarwerkplan, begroting en jaarrekening van de vereniging GroenLinks. Toezien op de uitvoering van congresuitspraken en gesprekspartner zijn bij de evaluatie van het jaarwerkplan en het meerjarenbeleidsplan.

De toezichtraad is pluriform samengesteld, met voldoende deskundigheid op bestuurlijk, financieel, maatschappelijk en politiek terrein, juridische kennis, marketing, campaigning, personeel & organisatie-inrichting. De toezichtraad acteert als team, in een open sfeer met een kritische en constructieve opstelling.

De toezichtraad bestaat uit 5 leden, kiest uit haar midden een voorzitter, vergadert minimaal zes maal per jaar. De leden beschikken over voldoende tijd in met name de avonden en stellen hier ook voldoende prioriteit aan.

De partijvoorzitter is aanwezig bij vergaderingen, geeft uitleg en legt verantwoording af.

De toezichtraad ziet toe op een juiste en volledige verantwoording van het partijbestuur aan het congres en benoemt tevens de kandidatencommissie voor het partijbestuur.

De toezichtraad legt afzonderlijk haar bevindingen voor aan het Congres en deze worden ter decharge geagendeerd. Het gaat om onbetaald werk.

3.3. Persoonlijke kwaliteiten van de kandidaten Toezichtraad

- Is betrokken bij de partij en heeft ervaring met de partijorganisatie;
- Heeft een toezichthoudende attitude vanuit de door het congres gestelde kaders;
- Is een kritische sparringpartner voor de bestuurders;
- Aantoonbare ervaring met het houden van toezicht;
- Leidinggevende ervaring in een grote stichting en/of private onderneming en is in staat om op armlengte te blijven van verantwoordelijkheden van het partijbestuur;
- Is in staat om met een helicopterview naar de organisatie te kijken;
- Heeft analytisch vermogen en kan hoofd- en

bijzaken onderscheiden;

- Is klankbord voor het partijbestuur en heeft gevoel voor bestuurlijke verhoudingen;
- Onderhoudt netwerken die informatie en signalen geven uit de ruimere omgeving van de partij;
- Is integer, onafhankelijk, heeft affiniteit met het gedachtegoed van GroenLinks, staat los van elk deelbelang;
- Is positief kritisch, geeft ruimte, respecteert (de bevoegdheidsruimte van) het partijbestuur.

3.4. Kwaliteiten als een team

De toezichtraad dient gezamenlijk in staat te zijn om als een team te opereren dat zo divers mogelijk is samengesteld. Samenwerken als een team is een belangrijke kwaliteit voor ieder lid van de toezichtraad.

3.5. Kwaliteiten van de voorzitter

De voorzitter coördineert de taken van de toezichtraad en leidt de vergaderingen.

Om de functie van voorzitter te kunnen vervullen is het hebben van bestuurlijke en leidinggevende ervaring noodzakelijk evenals ervaring met de werkzaamheden van een toezichtraad.

De voorzitter heeft een heldere visie op de organisatorische, juridische en financiële aspecten van beleid en werkzaamheden van een (partij)bestuur en de uitvoering daarvan.

3.6. Werving

De commissie heeft breed en intensief geworven. De commissie heeft oproepen geplaatst in het GroenLinks-Magazine, GL-nieuwsbrief en op de GL-website. De werving leverde in eerste instantie een lage en weinig pluriforme respons op. De commissie heeft vervolgens besloten om een herhaalde oproep te plaatsen en ook via de sociale media en LinkedIn een oproep te plaatsen. Daarbij is de aanmeldtermijn verlengd met een week. Daarnaast heeft de commissie, binnen haar bevoegdheid en taakopdracht, via de scoutingcommissie en ook zelf personen benaderd.

3.7. Aanmeldingen

Dit alles heeft uiteindelijk geleid tot een respons van 10 geïnteresseerden.

Een kandidaat heeft, tijdens de procedure, het besluit genomen om de kandidatuur in te trekken. Een ander besloot niet de formulieren in te sturen.

3.8. De selectieprocedure

De kandidaatstelling sloot op 23 september 2013.

De commissie heeft met 8 kandidaten gesproken. Ieder gesprek vond in wisselende samenstelling plaats, waarbij minstens drie leden van de commissie bij het gesprek aanwezig waren.

De commissie heeft iedere kandidaat beoordeeld naar de kwaliteiten en competenties die nodig zijn om als lid van de Toezichtraad te kunnen functioneren. Het advies is vervolgens gerelateerd aan de mate waarin de kandidaat aan de vereiste competenties voldoet.

Alle informatie van en over kandidaten wordt door de KCTR strikt vertrouwelijk behandeld. Als een kandidaat zich vóór de bekendmaking van het oordeel terugtrekt, blijft ook het feit dat hij of zij kandidaat was vertrouwelijk. De commissie heeft ook een verantwoordelijkheid wat betreft het integriteitsonderzoek. Aan iedere kandidaat is daarom standaard de vraag gesteld of er omstandigheden in het verleden of in het privé-leven van een kandidaat zijn die als controversieel ervaren kunnen worden en de partij zouden kunnen schaden. Bij geen van de kandidaten is gebleken dat er zulke bezwaren zijn.

De commissie heeft, conform de opdracht van het Congres, alle kandidaten strikt beoordeeld op de geformuleerde competenties en juist niet op visie of de mogelijke politieke ambities van de kandidaten. De keuze van een inhoudelijke koers is namelijk niet aan de Toezichtraad.

3.9. De bezwaarprocedure

De kandidaten hebben de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen een onwelgevallige passage en/of een feitelijke onjuistheid in de voordrachttekst. In nader overleg met de commissie is het mogelijk om deze tekst aan te passen. De kandidaat en de commissie verplichten zich in voorkomende gevallen om beargumenteerd aan te geven waarom zij wel of niet de voordrachttekst willen wijzigen.

Het blijft aan de commissie om kandidaten wel of niet voor te dragen.

In het uiterste geval kan de kandidaat het geschil met de commissie voorleggen aan de commissie voor Geschil en Beroep binnen GroenLinks.

Geen van de kandidaten heeft van dit recht gebruik gemaakt.

4. VOORDRACHT KANDIDATEN TOEZICHTRAAD

4.1 Inleiding

De commissie is met veel enthousiasme met de opdracht van het Congres c.q. het Partijbestuur aan de slag gegaan. Wij zagen en zien het als een uitdaging om een zo hoog mogelijke kwaliteit binnen de nieuwe Toezichtraad van GroenLinks te krijgen.

De commissie heeft gemerkt dat de huidige politieke omstandigheden en de positie die GroenLinks daarbinnen inneemt niet onmiddellijk voor leden aanleiding geeft om zich massaal aan te melden voor de Toezichtraad. Natuurlijk heeft de bestuurscrisis in oktober 2012, met het opstappen van het toenmalige partijbestuur, leden doen inzien welke cruciale rol de Toezichtraad binnen onze vereniging inneemt. Verder neemt de commissie in haar verklaring van het lage aantal sollicitanten mee dat binnen kandidaatstellingsperiode een ruime zomervakantie viel van twee maanden.

De commissie is tevreden met het uiteindelijke aantal sollicitanten en is bij het lezen van de brieven, CV's en bij het voeren van de gesprekken onder de indruk geraakt over de aanwezige kwaliteit. Dit heeft het maken van de uiteindelijke voordracht niet gemakkelijk gemaakt, maar stelt het Congres wel in de gelegenheid om een uitstekende Toezichtraad te benoemen.

4.2. Werkwijze

De commissie heeft zich zorgvuldig een beeld gevormd van de rol en positie van de huidige Toezichtraad binnen GroenLinks. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met de directeur van het landelijk bureau, de huidige voorzitter van de Toezichtraad, de voorzitter van het interim-partijbestuur en de voorzitter van het huidige partijbestuur.

Mede op basis van deze gesprekken is duidelijk geworden dat de rol en positie van de Toezichtraad zich in de afgelopen drie jaar flink heeft ontwikkeld en met de besluiten van het laatste Congres in maart 2013 steviger zijn verankerd binnen onze Statuten en Huishoudelijk reglement.

Het was voor de KCTR duidelijk dat de Toezichtraad binnen de politieke vereniging de controlerende taken van de Partijraad "oude stijl" heeft overgenomen, maar daarnaast ook, in brede organisatorische zin, een klankbordfunctie voor het partijbestuur vervult met, op m.n. bestuurlijk en financieel terrein een duidelijke adviserende rol heeft.

Deze rol en verantwoordelijkheid van de Toezichtraad vragen specifieke competenties van de vijf toezichthouders.

Daarom is het dan ook van groot belang dat de voorgedragen kandidaten een duidelijke roloppvatting hebben over het lidmaatschap van de Toezichtraad. Hierbij een grote mate van stevigheid en deskundigheid bezitten om deze verantwoordelijkheden binnen de politieke vereniging aan te kunnen.

De commissie heeft iedere kandidaat zorgvuldig beoordeeld op de mate waarin hij/zij, als individueel lid van de Toezichtraad, aan de vereiste competenties voldoet. Daarnaast is binnen de voordracht meegenomen in hoeverre iedere kandidaat met de aanwezige kwaliteiten en vaardigheden complementair is ten aanzien van de anderen binnen de Toezichtraad.

4.3. Voordracht

Dit alles heeft tot gevolg gehad dat de commissie zes kandidaten voordraagt voor de benoeming door het congres. Vijf kandidaten die rechtstreeks in de Toezichtraad worden benoemd en één kandidaat die benoemd wordt als reserve lid. In de afgelopen drie jaar is namelijk gebleken dat, bij het tussentijds terugtreden van een lid, onmiddellijk daarna de vacature ingevuld kon worden door een reserve-kandidaat. Er zijn twee mensen bij die nu al zitting hebben in de Toezichtraad, waardoor er continuïteit gewaarborgd is.

Daarmee zijn dus twee kandidaten niet voordragen als lid van de Toezichtraad. Deze kandidaten zijn naar de mening van de commissie op dit moment minder geschikt omdat zij in mindere mate aan het profiel van een toezichthouder voldeden en/of minder kunnen bijdragen aan een team waar naar onze mening alle benodigde deskundigheden aanwezig dienen te zijn.

De zes kandidaten zijn gevraagd om naast de voordracht van de commissie in maximaal 250 woorden zichzelf nog te presenteren aan het Congres.

Deze persoonlijke motivaties treft u in de bijlage aan.

De voordracht van de commissie treft u hieronder, in alfabetische volgorde, aan; dus niet in volgorde van voorkeur.

DE ZES KANDIDATEN IN ALFABETISCHE VOLGORDE:

ARIE BLEIJENBERG (59 jaar, Delft)

Arie werkt als leidinggevende bij TNO op het gebied van infrastructuur. Hij is toezichthouder geweest bij een organisatie voor innovatie in mobiliteit en logistiek.

Arie is een jaar lid van GroenLinks en heeft zich vervolgens, op landelijk

niveau, aangemeld bij de werkgroep Economie

Hij is een strategisch denker en iemand die vasthoudend is. In zijn werk zet hij mensen aan tot bewegen. Arie acteert liever op afstand van het direct politieke werk, maar wil graag een bijdrage leveren binnen GroenLinks. Hij is resultaatgericht en w.b. de gevraagde kwaliteiten en competenties een echte generalist te noemen met accenten op het gebied van P & O en financiën.

Arie is een relatieve buitenstaander en staat daarom fris ten opzichte van GroenLinks. Naast dat hij een breed spectrum van de beleidsterreinen van de Toezichtraad kan bestrijken, beschikt hij nu nog over een onvoldoende breed netwerk binnen GroenLinks en weinig ervaring binnen een politieke vereniging, maar heeft het in zich om dit binnen afzienbare tijd op te bouwen.

De commissie draagt Arie voor als plaatsvervangend-lid van de Toezichtraad.

MARTIJN DADEMA (38 jaar, Den Haag)

Martijn werkt als teamleider op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij heeft voor ons land diverse functies in het buitenland vervuld. Hierbij heeft hij ervaring opgedaan in het toezicht houden.

In het verleden heeft Martijn binnen GroenLinks op verschillende niveaus gefunctioneerd: Partijbestuur, Partijraad, en afdelingsbestuur. Daardoor heeft hij binnen GroenLinks een groot netwerk opgebouwd en kent de wijze waarop binnen de partij over zaken wordt gedacht en gesproken. Martijn geeft in het gesprek met de commissie aan dat in de tijd dat hij lid van het partijbestuur was hij een kritische, externe meedenker en doorvrager zeer heeft gemist.

Martijn is naar de mening van de commissie in staat om op het juiste moment de juiste vragen te stellen; heeft snel door hoe de hazen lopen, is resultaatgericht en werkt niet graag alleen. Hij geeft aan over voldoende tijd te beschikken om zo een kwalitatieve inbreng te leveren binnen de Toezichtraad. Hij heeft ook ervaring op het onderwerp cultuur en cultuurverandering binnen organisaties.

Naar het oordeel van de commissie bezit Martijn een ruime kennis van alle juridische, financiële en organisatorische aspecten binnen GroenLinks.

De commissie draagt Martijn voor als lid van de Toezichtraad.

MARGRIET JONGERIUS (57 jaar, Utrecht)

Als "zelfstandig professional" heeft Margriet een eigen bedrijf. Zo maakt op dit moment de gemeente Eindhoven gebruik van haar diensten.

Margriet is een stevige persoonlijkheid en heeft een goed ontwikkeld oog voor processen.

Zij werkt graag in en met een groep mensen samen. Daarnaast bezit ze een ruime ervaring in het toezicht houden.

In de afgelopen drie jaar is Margriet voorzitter geweest van de Toezichtraad. Zij heeft zich als voorzitter sterk gemaakt voor verdergaande professionalisering van de organisatie en voor een duidelijke rol en positie van de Toezichtraad. Op het moment dat het partijbestuur in oktober 2012 in zijn geheel aftrad heeft de Toezichtraad haar rol genomen en heeft zij, als voorzitter, een uitstekende rol vervuld.

Margriet geeft aan dat ze zich sterk bewust is van het feit dat het de leden van GroenLinks zijn die op het congres de bindende afspraken vastleggen. Zo heeft het laatste Congres de Toezichtraad nieuwe taken en verantwoordelijkheden gegeven. Zij zou graag in staat gesteld worden om hier in een tweede periode een actieve bijdrage aan te kunnen leveren.

De commissie vindt Margriet juridisch en financieel goed onderlegd en ziet haar een belangrijke rol spelen op het gebied personeel & organisatie en communicatie binnen de partij.

De commissie draagt Margriet voor als lid van de Toezichtraad.

PETER KORZELIUS (61 jaar, Huizen)

Peter heeft een ruime bestuurlijke ervaring, zowel in het openbaar bestuur als in met name de sector Volkshuisvesting.

Hij toont een scherp oog te hebben voor de rol die de Toezichtraad binnen GroenLinks moet vervul-

len. Daarbij maakt hij een goed onderscheid tussen de verschillende verantwoordelijkheden van partijbestuur, landelijk bureau en de fracties.

In eerste instantie ziet hij de toezichtraad als een klankbord voor het partijbestuur. Het rapport van Dijk biedt naar zijn mening voldoende aanknopingspunten voor de agenda van de raad.

Sterke punten zijn zijn resultaatgerichtheid, flexibiliteit en omgevingsbewustzijn.

Hij heeft een ruime affiniteit met GroenLinks. Dit komt tot uiting door zijn huidige betrokkenheid bij de lokale afdeling in zijn woonplaats en de andere provinciale en landelijke functies die hij in de afgelopen jaren voor GroenLinks heeft bekleed.

In de diverse functies die hij in zijn loopbaan heeft bekleed, lag een sterk accent op financiën en bedrijfsvoering. Deze opgedane kennis en ervaring is naar het oordeel van de commissie uitermate waardevol voor de nieuwe toezichtraad.

De commissie draagt Peter voor als lid van de Toezichtraad.

JENNEKE VAN PIJPEN (48 jaar, Amsterdam)

Jenneke is directeur Cordaan Academie, een instelling voor zorg in en rondom Amsterdam.

Zij is op dit moment lid van de Toezichtraad. Zij heeft in de Toezichtraad een goede rol vervuld. En zeker ook in de tijd na het terugtreden van het

partijbestuur. Jenneke is graag bereid om voor een nieuwe termijn in de Toezichtraad benoemd te worden om zo de positie van de Toezichtraad met de nieuwe uitspraken van het laatste congres verder vorm en inhoud te geven.

Jenneke heeft een ruim netwerk binnen de partij in en rondom Amsterdam.

De commissie heeft Jenneke leren kennen als een sterk analyticus, maar ook als “anders denker” waardoor andere oplossingsmogelijkheden te voorschijn komen. Zij durft ook duidelijk dingen aan te kaarten. Zij kan helder beschrijven hoe alle gremia van GroenLinks hun eigen rol hebben.

Jenneke werkt graag in een team en beschikt over voldoende tijd om haar kwaliteiten binnen de Toezichtraad in te brengen. Jenneke beschikt over ruime bestuurlijke en toezichthoudende ervaring en opleiding.

Zij zal door haar creatieve inslag en doordat zij al in de huidige toezichtraad zitting heeft een hele waardevolle bijdrage leveren in de nieuwe toezichtraad.

De commissie draagt Jenneke voor als lid van de Toezichtraad.

MARGRIET VEEGER (51 jaar, Amstelveen)

Margriet is griffier bij een deelraad in Amsterdam. Margriet is griffier in stadsdeel Amsterdam Noord. In het verleden was ze actief voor GroenLinks als deelraadslid en fractievoorzitter. Daarnaast heeft ze bestuurservaring als lid

van het landelijke bestuur van de Vereniging voor Griffiers. Namens die vereniging bekleedde ze diverse voorzittersfuncties van commissies en werkgroepen. Haar bestuurlijke sensitiviteit is goed ontwikkeld. Haar veeljarige ervaring als griffier is daar een bepalende factor in. Margriet voelt processen goed aan respectievelijk heeft daar zicht op. Zij hecht zowel aan uitvoering als visievorming. Haar analytische kwaliteit is goed ontwikkeld. Margriet is flexibel en sterk in staat om met wisselende situaties adequaat om te gaan.

Margriet staat enigszins op een ‘politieke afstand’ tot landelijk GroenLinks, maar in combinatie met haar persoonlijke profiel kan ze naar mening van de commissie, binnen de Toezichtraad, goed functioneren.

Ze is ook meer het type van de generalist dan de specialist en zal op een constructief kritische wijze een bijdrage aan het functioneren van de Toezichtraad kunnen leveren.

De commissie draagt Margriet voor als lid van de Toezichtraad.

PERSOONLIJKE MOTIVATIE VAN DE KANDIDATEN

ARIE BLEIJENBERG

Ik heb ruim 25 jaar ervaring in leidinggevende functies bij de rijksoverheid, een milieuadviesbureau en nu bij TNO. Bij Connekt – een netwerkorganisatie voor mobiliteit – ben ik 8 jaar lid geweest van de Raad van Toezicht.

Ik wil in de Toezichtraad graag bijdragen aan een open en stimulerende interactie onderling en natuurlijk met het partijbestuur om daarmee de bestuurlijke kwaliteit te verhogen.

Juist in deze roerige tijden zijn er ook volop kansen voor verbeteringen, als we maar terug gaan naar wat echt belangrijk is. Hieraan wil ik bijdragen. Aan organisaties waarin mensen kunnen groeien en aan een economie voor de samenleving in plaats van omgekeerd. In mijn rugzak heb ik kennis van duurzame economie en ervaring met beleid en organisaties. Meer zicht houden op de grote lijnen en op de machtsverhoudingen die daar vaak achter zitten, is nodig om de kansen te zien. Het dagelijks gekwetser leidt hiervan af. Samenwerking, humor en stilte, zoals in de natuur, geven juist focus, energie en plezier, als vertrekpunt voor het werk aan de winkel.

MARTIJN DADEMA

De Toezichtraad is een belangrijk orgaan dat achter de schermen bijdraagt aan een professioneel bestuurt GroenLinks. De uitdagingen zullen groot blijven in de komende jaren met de beperkte financiële armslag en politieke klim terug omhoog, inclusief de implementatie van het rapport Van Dijk. Ik draag daar graag aan bij vanuit mijn brede ervaring met GroenLinks, o.a. vice-voorzitter van het Partijbestuur, en met het houden van toezicht in verschillende Nederlandse stichtingen en organisaties van de Verenigde Naties.

Ik ben een nuchter persoon die zakelijk kijkt naar uitdagingen en stevig in zijn schoenen staat in lastige bestuurlijk, politieke of andere omstandigheden. Ik vraag door en ben niet tevreden met te gemakkelijke

antwoorden. Ik breng kennis van complexe begrotingen en juridische vraagstukken mee zodat ik ook als klankbord van het Partijbestuur op deze terreinen kan functioneren. Ik ben zeer gespitst op de cultuur van een organisatie en meen dat de Toezichtraad daarom goed geworteld moet zijn in GroenLinks om ook hierin te kunnen adviseren. Ik hoop van harte dat het Congres kan instemmen met mijn voordracht, want ik heb er zin in.

MARGRIET JONGERIUS

Geboren en getogen net buiten nu Utrecht, woon ik aldaar samen met mijn partner met wie ik een volwassen dochter heb. Opgeleid als andragologe heb ik mij bijgeschoold tot bedrijfskundige, verandermanager en toezichthouder.

Vanaf de start voel ik mij inhoudelijk sterk betrokken bij GroenLinks en werk ik graag mee aan het doel een groene en sociale samenleving.

De afgelopen drie jaar heb ik mij met de andere leden van de raad voortvarend ingezet voor het nader vorm en inhoud geven aan het nieuwe gremium de Toezichtraad. In een turbulente bestuursperiode hebben wij de opeenvolgende Partijbesturen gecontroleerd en geadviseerd tav sturing op de bedrijfsvoering van de vereniging GroenLinks en het nakomen van congresbesluiten. Daarbij balanceerden we tussen de harde en de zachte kant van toezichthouden en hebben we geïntervenieerd op het moment dat dit noodzakelijk was.

Op basis van mijn kennis en ervaring als toezichthouder kan ik goed omgaan met de gezonde spanning tussen het (Partij-)bestuur controleren en professioneel vertrouwen geven. In een mix van meedenken, spiegelen en controleren wil ik ook de komende periode samen met collega's een kader bieden voor de vereniging van GroenLinks en het partijbestuur in het bijzonder, zodat het goede goed kan worden gedaan. Op deze manier wil ik graag bijdragen aan het verhogen van de effectiviteit en kwaliteit van de GroenLinks-organisatie.

PETER KORZELIUS

Ik heb ruim 22 jaar ervaring in het openbaar bestuur (lid van provinciale staten en dagelijks bestuurder van een waterschap) en ben ruim 25 jaar bestuurder en toezichthouder geweest bij woningcorporaties. Zowel binnen als buiten GroenLinks en (een van haar rechtsvoorgangers) heb ik veel vrijwilligerswerk gedaan. De kennis en ervaring die ik heb opgedaan in de afgelopen decennia wil ik heel graag inzetten voor de Toezichtraad van GroenLinks.

De Toezichtraad van GroenLinks moet niet op de stoel van het partijbestuur gaan zitten maar het bestuur met raad terzijde staat. De Toezichtraad zal klankbord zijn voor het gehele bestuur maar ook voor de afzonderlijke leden van dat bestuur. De raad zal gevraagd en ongevraagd het partijbestuur van advies dienen en er kritisch op toe zien dat de regels binnen de partij worden nageleefd.

De organisatie en de financiën van GroenLinks moeten op orde zijn en ook daarbij heeft de Toezichtraad een belangrijke adviserende en toezichthoudende taak.

JENNEKE VAN PIJPEN

Drie jaar geleden nam ik zitting in de toezichtraad om met mijn bestuurlijke en toezichthoudende kennis en ervaring de vereniging GroenLinks te versterken. Want dat is naar mijn mening wat de Toezichtraad doet; versterking van onze partij. Niet met beleid en politieke inhoud, maar met een stevige en waar nodig kritische positie op processen, financiën en organisatie. Natuurlijk ben ik als lid van GroenLinks gek op groene en linkse politieke inhoud en denk en doe daar graag aan mee. Het is echter ook van belang om een stevige organisatie te hebben, zodat er alle ruimte is voor het stevig neerzetten van politiek en beleid.

Ik heb met veel plezier de afgelopen drie jaar het werk in de toezichtraad gedaan. Het was niet altijd makkelijk, maar altijd in de overtuiging dat het vasthouden aan onze rol als kritisch toezichthouder de opdracht van de partij aan ons is. Want dat is wat ik belangrijk vind: rolvastheid. Dat geldt voor alle organen binnen GroenLinks; ook daarop zal ik als lid van de Toezichtraad toezien.

Ik heb de ervaring, deskundigheid en persoonlijke kenmerken om die rol in te vullen. Zoals ook blijkt uit de voordracht van de kandidatencommissie. Wil je meer weten over mijn ervaring en opgedane kennis, neem een kijkje op mijn LinkedIn pagina: <http://nl.linkedin.com/in/jennekevanpijpen/>

MARGRIET VEEGER

Ik woon met mijn partner en twee kinderen in Amstelveen en ben bijna 20 jaar werkzaam voor de gemeente Amsterdam.

Ik kies en heb altijd met hoofd en hart gekozen voor het werken “in dienst van de democratie”. In het verleden ben ik actief geweest voor GroenLinks, eerst als vrijwilliger, later als raadslid en fractievoorzitter in Amsterdam. Sinds de beëindiging van mijn actieve lidmaatschap, ben ik als gemeenteambtenaar verantwoordelijk voor de advisering van politiek ambtsdragers. Ik ben als huidig griffier en voormalig bestuursadviseur en voorlichter van de gemeente Amsterdam bekend met het hoge afbreukrisico (integriteit, transparantie, mondighe burgers, beeldvorming in de media) dat het werk van een politiek ambtsdrager met zich meebrengt.

We leven in democratisch schrale tijden. Politieke partijen kampen met een teruglopend ledental, politici zijn kwetsbaar, de volksvertegenwoordiging staat onder druk door bezuinigingen en de opschaling van bevoegdheden. Het is soms moeilijk als politieke partij daarin een weg te vinden. Deze lastige tijden vormen voor mij een extra uitdaging om samen met geestverwanten te werken aan het versterken van het vertrouwen van de leden en de toekomstige kiezers in de politiek. Voor de Toezichtraad is een belangrijke rol weggelegd om vanuit haar advies- en controlefunctie bij te dragen aan het vertrouwen in het bestuur en de geloofwaardigheid van de partij en de politiek. Het takenpakket van de Toezichtraad ligt in het verlengde van mijn huidige werkzaamheden. Ik zou het leuk vinden de opgedane kennis en ervaring hiervoor in te zetten.

VERKIEZINGSPROGRAMMA EUROPEES PARLEMENT (AMENDEMENTEN)

Hoofdstuk 1: Een sociaal Europa

Hoofdstuk 1: Een sociaal Europa

A. WERK

2. De EU hervormt het Stabiliteits- en Groeipact en het Begrotingspact tot een Welvaarts- en Duurzaamheidspact waarin houdbare financiën, werkgelegenheid en duurzame ontwikkeling op gelijke voet staan. Dit hervormde pact:

i. brengt de aanpassingsprogramma's van landen die gebruikmaken van financiële noodsteun onder democratische controle van het EP; deze programma's worden herzien op basis van realistische economische voorspellingen, sociale en verdelingseffecten.

1 Partijbestuur **Categorie 2**
na sociale en verdelingseffecten **toevoegen**, met het oog op grotere sociale rechtvaardigheid
[Verduidelijking, om tegemoet te komen aan het amendement 6 van Enschede na punt 1 C 6.]

4. Om de jeugdwerkloosheid te bestrijden:

b. ziet de Europese Commissie toe op strikte naleving van de jeugdgarantie die jongeren binnen vier maanden recht geeft op werk, een stage of een opleiding;

2 DWARS, GroenLinkse Jongeren **Categorie 1**
tussen [strikte naleving] EN [van de jeugdgarantie] **toevoegen** en uitbreiding
[Het huidige budget van de Youth Guarantee is erg laag, wij willen dat budget vergroten zodat implementatie ervan kan worden gegarandeerd.]
PB: Overnemen.

c. geeft de EU meer steun aan grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en stages.

3 Europawerkgroep **Categorie 2**
na punt 1 A 4 **toevoegen** [nieuw punt] Werkloosheid onder ouderen wordt bestreden door actief optreden tegen leeftijdsdiscriminatie.
[Ook de uitval wegens het niet meer vinden van een baan na ontslag door oudere werknemers is schrijnend.]
PB: Overnemen.

11. De EU versterkt de medezeggenschap van werknemers via Europese ondernemingsraden. De medezeggenschap gaat ook gelden voor de beloning van het management.

4 Europawerkgroep **Categorie 1**
management **vervangen door** hogere management
[Beloning van het hele management lijkt ons niet praktisch.]
PB: Overnemen.

14. De EU dwingt geen liberalisering af van nutsvoorzieningen zoals sociale volkshuisvesting. De lidstaten bepalen zelf welke diensten worden verzorgd door de overheid of maatschappelijke ondernemingen. Drinkwatervoorziening blijft in publieke handen.

5 GroenLinks Groningen Stad **Categorie 2**
na laatste zin **toevoegen** De EU gaat zich daar ook wereldwijd voor inzetten.
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 1: Een sociaal Europa

C. FINANCIËLE SOLIDARITEIT

6. Om Griekenland perspectief te bieden op een houdbare staatsschuld en economisch herstel, wordt een deel van de Europese leningen aan dat land kwijtgescholden. Het EP laat de publieke en private schulden van andere crisislanden in de eurozone met spoed beoordelen door onafhankelijke experts. Bij schuldverlichting worden allereerst de private crediteuren aangeslagen. Zo nodig draagt de ECB bij in de kosten.

6 GroenLinks Enschede **Categorie 2**

na punt 1 C 6 **toevoegen** [nieuw punt] De EU verlangt van landen die financiële steun vragen of ontvangen nadrukkelijk niet om (semi)publieke taken te privatiseren en maakt zodanige afspraken over interne hervormingen dat minima en zwakkeren in het betreffende land zo min mogelijk worden getroffen door de te nemen maatregelen.

[In Griekenland zijn als gevolg van de opgelegde hervormingen veel mensen werkloos geworden en veel minima en kleine ondernemers zwaar getroffen. Ook zijn bijvoorbeeld als bezuiniging alle grensoverschrijdende spoorverbindingen opgeheven. Dergelijke effecten zijn ongewenst en mogen nooit het gevolg zijn van door de EU verlangde hervormingen.]

PB: Niet overnemen, ten gunste van het amendement 1 van het partijbestuur op programmapunt 1A2i. Dat amendement komt tegemoet aan de terechte zorgen van Enschede. We kiezen voor de term 'sociale rechtvaardigheid', want het gaat niet alleen om de bescherming van minima en zwakkeren, maar om die van vele werkenden en werklozen. Bovendien mag van de rijken een grotere bijdrage worden gevraagd. Punt 1A14 geeft ons standpunt over privatisering al duidelijk weer.

Hoofdstuk 1: Een sociaal Europa

D. BELASTINGEN

15. De EU pakt btw-fraude strenger aan, door verlegging van de btw-plicht van de leverancier naar de afnemer of door de btw-afdracht door de leverancier tot voorwaarde te maken voor btw-teruggave aan de afnemer.

7 GroenLinks Groningen Stad **Categorie 2**

door verlegging van de btw-plicht van de leverancier naar de afnemer of door de btw-afdracht door de leverancier tot voorwaarde te maken voor btw-teruggave aan de afnemer **vervangen door** door betere samenwerking en uitwisseling van informatie tussen nationale belastingdiensten

[De plicht om btw af te dragen moet liggen bij diegene die de waarde toevoegt. Ook worden consumenten hier niet uitgesloten. De andere optie is ook onwenselijk, omdat de bedrijven dan een groot risico lopen zonder enige vorm van controle.]

PB: Niet overnemen, ten gunste van het partijbestuursamendement 8. Jaarlijks lopen EU-landen ruim 100 miljard euro aan belastinginkomsten mis door btw-fraude. Betere samenwerking tussen belastingdiensten volstaat niet. Verlegging van de btw-plicht naar afnemers vindt al plaats bij sommige fraudegevoelige goederen. De btw-plicht altijd leggen bij de producent bevordert belastingconcurrentie en ontnemt (crisis)landen een belangrijk instrument om hun belastingopbrengst te verhogen.

8 Partijbestuur **Categorie 2**

De EU pakt btw-fraude strenger aan, door verlegging van de btw-plicht van de leverancier naar de afnemer of door de btw-afdracht door de leverancier tot voorwaarde te maken voor btw-teruggave aan de afnemer. **toevoegen** De EU pakt btw-fraude strenger aan, onder meer door betere samenwerking tussen belastingdiensten en door waar nodig de btw-plicht te verleggen van de leverancier naar de afnemer, uitgezonderd de consument.

[Komt tegemoet aan het amendement 7 van Groningen Stad. Verduidelijkt dat met de afnemer niet de consument wordt bedoeld. Schrappt het meest vérgaande voorstel, nl. dat btw-afdracht door de leverancier voorwaarde wordt voor btw-teruggave aan de afnemer.]

Hoofdstuk 1: Een sociaal Europa

E. EU-BEGROTING

2. De duurzaamheidseisen voor de Structuurfondsen en het Cohesiefonds worden aangescherpt, net als de controle op de besteding. Die dient bij te dragen aan de doelstellingen van het Welvaarts- en Duurzaamheidspact, zoals energiezekerheid.

9 Partijbestuur **Categorie 2**

controle op de besteding **vervangen door** controle op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen
[Deze aanscherping komt tegemoet aan de zorgen van de indieners van amendement 10, de Europawerkgroep, over misbruik van subsidies.]

3. Het EP zet de lidstaten onder druk, onder andere met subsidiekortingen, om jaarlijks een 'nationale verklaring' af te geven over de rechtmatigheid van de besteding van EU-gelden door nationale en lagere overheden.

10 Europawerkgroep **Categorie 2**

na Het EP zet de lidstaten onder druk, onder andere met subsidiekortingen, om jaarlijks een 'nationale verklaring' af te geven over de rechtmatigheid van de besteding van EU-gelden door nationale en lagere overheden. **toevoegen** Alle EU subsidies worden als voorwaardelijke bijdragen verstrekt. Controle op rechtmatigheid en doelmatigheid van de besteding wordt ook tijdens de uitvoering van projecten onderzocht en bij gebleken tekortkomingen wordt de subsidie teruggevorderd.

[Er is veel terechte kritiek op de besteding van EU-subsidies; we moeten hier echt veel scherper op zijn. Alleen controle achteraf is onvoldoende.]

PB: *Niet overnemen, ten gunste van het partijbestuursamendement 9. De subsidies uit de EU-Structuurfondsen zijn al voorwaardelijk: uitbetaling vindt doorgaans achteraf plaats, na controle van de door de aanvrager betaalde facturen en geleverde verantwoording. Terugvorderen van subsidies gebeurt ook al. De controle moet beter, dat klopt. Maar programmapunt 1E2 bepleit dat al. Het partijbestuursamendement 9 scherpt dit punt aan.*

Hoofdstuk 2: Meer democratie

A. DEMOCRATISERING

2. Binnen de Conventie maakt het EP zich sterk voor:

m. EU-wijde (correctieve) referenda;

11 DWARS, GroenLinkse Jongeren

Categorie 3

m. EU-wijde (correctieve) referenda; **schrappen**

[Het EP is al een democratisch verkozen orgaan om de beslissingen te maken. Bij referenda wordt van burgers gevraagd om in hun vrije tijd zich over deze onderwerpen te buigen, waar zij minder van op de hoogte zijn, en minder tijd voor hebben dan de parlementariërs. Bovendien ontbreekt de nuance bij een simpel ja of nee, waardoor er geen ruimte is voor verbeteringen.]

PB: Niet overnemen. Juist omdat het Europese politieke niveau aan een legitimiteit moet winnen, is een referendum een belangrijk middel. Dit zorgt ervoor dat er over fundamentele beslissingen in Europa een maatschappelijk debat gevoerd moet worden. Zo kan Europese integratie nooit teveel uit de pas lopen met de publieke opinie.

3. Over het nieuwe verdrag wordt een referendum gehouden, bij voorkeur in de gehele EU.

12 DWARS, GroenLinkse Jongeren

Categorie 3

Over het nieuwe verdrag wordt een referendum gehouden, bij voorkeur in de gehele EU. **schrappen**

[Wanneer de kiezers een simpel ja of nee voorgeschoteld krijgen, hebben zij alleen de keuze om een verdrag aan te nemen of te verwerpen. Dit biedt geen ruimte om een verdrag aan te passen op zwakke plekken. Daarnaast blijken deze referenda vaak aangegrepen te worden als afrekenmoment voor de nationale politiek. Democratische nationale parlementen hebben ook het mandaat van de burger om deze keuzes te maken.]

PB: Niet overnemen. Een goed verdrag is ook in een referendum te verdedigen. Een toekomstig referendum stimuleert politici om vooraf draagvlak te verwerven. Onvrede van Europese burgers over overdracht van bevoegdheden is schadelijker voor de EU dan een eventueel verloren referendum. Een negatieve referenduitslag biedt wél de kans om een verdrag te verbeteren. De volgende stap in Europese integratie moet op voldoende draagvlak kunnen rekenen.

Hoofdstuk 3: Een groene industriepolitiek

C. ENERGIE

2. De EU krijgt een supernet voor groene stroom, een Europees netwerk van efficiënte hoogspanningskabels – bij voorkeur onderzees en ondergronds – dat de schommelingen in het aanbod van groene energie opvangt.

13 **Potjer, de Haan en Bodegraven-Reeuwijk** **Categorie 1**

na hele tekst punt 3 C 2 **toevoegen** en de aansluiting op duurzame energiebronnen buiten de Europese Unie faciliteert

[Beperking tot de EU zou Scandinavische waterkracht, IJslandse geothermie en Afrikaanse zonnekracht buitensluiten, terwijl die de continuïteit en betrouwbaarheid vergroten en de kosten verlagen (zonnekracht uit de Sahara is 40% goedkoper). Aansluiting is ook al gerealiseerd en/of gepland. Aansluiting met Afrika versterkt bovendien de inzet op duurzame ontwikkelingssamenwerking (punt 3.B.5)]

PB: Overnemen.

4. De Europese Investeringsbank stelt meer kapitaal beschikbaar voor de financiering van projecten op het gebied van duurzame energie en energiebesparing. Er wordt geen financiering meer verleend voor fossiele energiecentrales met een CO₂-uitstoot van meer dan 350 gram per kWh, zodat alleen de meest efficiënte gascentrales nog in aanmerking komen voor leningen.

14 **GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 2**

na laatste zin **toevoegen** Op middellange termijn wordt ook deze financiering beëindigd.

[Wij vinden dat er überhaupt geen financiering verleend moet worden aan fossiele energiecentrales.]

PB: Overnemen.

8. Kernenergie wordt uitgefaseerd. De EU verleent geen steun aan de bouw van kerncentrales en kernafval mag niet onomkeerbaar ondergronds worden opgeslagen. Euratom wordt vervangen door een Europese Gemeenschap voor Hernieuwbare Energie.

15 **GroenLinks Amersfoort** **Categorie 2**

na punt 3 C 8 **toevoegen** [nieuw punt] Het wordt lidstaten niet toegestaan om kernenergie te subsidiëren.

[DG Competition van de Europese Commissie stelde op voorstel van Groot-Brittannië, Frankrijk en Tsjechië voor, subsidie van kernenergie toe te laten in het kader van de klimaatpolitiek. Hiertegen werd geprotesteerd door o.a. Duitsland. Het lijkt erop dat dit succes heeft, maar het is goed om dit in het programma te zetten tegen een volgende overval.]

PB: Overnemen.

16 **GroenLinks Amersfoort** **Categorie 2**

na punt 3 C 8 **toevoegen** [nieuw punt] Radioactief afval wordt niet geëxporteerd naar of geïmporteerd uit landen buiten de Europese Unie.

[Op 4-12-2008 heeft de Europese Commissie voorwaarden opgesteld voor de export van radioactief afval naar derde landen (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:338:0069:0071:EN:PDF>). Zolang er echter geen oplossing is voor veilige berging van radioactief afval, zijn Europa en andere werelddelen zelf verantwoordelijk voor het door hen geproduceerde afval.]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 3: Een groene industriepolitiek

D. VERVOER

10. De EU stimuleert hoogwaardig grensoverschrijdend openbaar vervoer. Het Europees netwerk van hogesnelheids- en nachttreinen wordt uitgebreid. In 2030 zijn in elk geval alle steden met meer dan een half miljoen inwoners verbonden door hogesnelheidslijnen.

17 **Europawerkgroep, GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 2**

tussen nachttreinen] EN [wordt **toevoegen** alsmede reserveringsvrije intercity's

[Hogesnelheidslijnen vergroten enkel toegankelijkheid van economische kernregio's en verzwakken die van perifere regio's en grensgebieden. Een alternatief van reserveringsvrije intercity's die ook grensgebieden aandoen moet blijven bestaan.]

PB: Niet overnemen, ten gunste van het partijbestuursamendement 19, dat middenneutraal is.

18 GroenLinks Enschede **Categorie 2**

na punt 3 D 10 **toevoegen** [nieuw punt] De EU ondersteunt projecten om personen- en goederenvervoer per spoor te behouden en versterken, door o.a. de volgende initiatieven te stimuleren en subsidiëren: a. De aanleg en heropening van 'missing links' en andere kansrijke spoorverbindingen in haar lidstaten. b. Lokale initiatieven om bestaande spoorlijnen waarvan sluiting dreigt te behouden. c. Het elektrificeren van bestaande spoorlijnen d. Het oprichten en uitbreiden van tramnetten in steden en agglomeraties.

[Goede spoorverbindingen op lokaal en regionaal niveau zijn van groot belang om de toenemende mobiliteit op te vangen, met name van forensen, en daarmee stedelijke gebieden leefbaar en landelijke gebieden bereikbaar te houden. Elektrificatie levert daarbij zowel milieu- als exploitatievoordelen.]

PB: Niet overnemen. Te gedetailleerd. Programmapunten 3 D 10 en 3 D 13 pleiten al voor stimulering van spoorvervoer. De primaire verantwoordelijkheid van de EU ligt bovendien bij het voltooiën van grensoverschrijdende (spoor)netwerken.

19 Partijbestuur **Categorie 2**

na Het Europees netwerk van hogesnelheids- en nachttreinen wordt uitgebreid **toevoegen** , evenals de verbindingen tussen grensregio's

[Dit partijbestuursamendement komt tegemoet aan amendement 17 van Groningen/Europawerkgroep.]

12. Al het openbaar vervoer wordt toegankelijk voor mensen met een handicap.

20 GroenLinks PLUS! **Categorie 2**

na punt 3D12 **toevoegen** [nieuw punt] Bij het verstrekken van geld voor nieuwe of bestaande lokale wegen is het een eis dat ze geschikt moeten zijn voor rollators en scootmobielen

PB: Niet overnemen ten gunste van het omvattender en algemenere amendement 47 van het partijbestuur bij programmapunt 5A6 over non-discriminatie. Dit amendement is te specifiek.

13. De EU stimuleert het goederenvervoer via spoor, kustvaart en binnenvaart.

21 GroenLinks Enschede **Categorie 2**

na punt 3 D 13 **toevoegen** [nieuw punt] Vervoer van gevaarlijke stoffen vindt zo min mogelijk door stedelijke gebieden plaats.

[Per spoor, maar ook over de weg, worden veel gevaarlijke stoffen dwars door steden en dorpen vervoerd. Dit leidt met enige regelmaat tot ongelukken, zoals afgelopen jaar in België. Dergelijke risico's moeten zoveel mogelijk vermeden worden.]

PB: Overnemen.

19. De EU stimuleert fietsen, veilige fietsroutes voor woon-werkverkeer en een Europees netwerk van langeafstandsfietspaden.

22 Europawerkgroep **Categorie 2**

...woon-werkverkeer en een Europees netwerk van langeafstandsfietspaden. **vervangen door** ...woon-werkverkeer, een Europees netwerk van langeafstandsfietspaden en mogelijkheden om de fiets mee te nemen in internationale treinen.

[Het meenemen van de fiets in internationale treinen is nu nog vaak problematisch. Dit terwijl de mogelijkheid een fiets mee te nemen een internationale treinverbinding veel bruikbaar maakt. Daarom moet fietsvervoer worden opgenomen in de aanbestedingsvoorwaarden voor internationale treinvervoerders.]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 3: Een groene industriepolitiek

E. MILIEU

2. De EU gaat fosfor recyclen om dure importen en watervervuiling te voorkomen.

23 GroenLinks Zeeland **Categorie 2**

na hele tekst punt 3 E 2 **toevoegen** Zij stimuleert onderzoek naar de recycling van fosfor, met inbegrip van milieuvriendelijke terugwinning van fosfor uit (zee)bodems..

[Naast de methode om vanuit slib e.d. fosfor terug te winnen ook fosfor vanuit de zeebodem vanuit zeewier.]

PB: Overnemen.

3. De EU stelt een aparte doelstelling vast voor de gescheiden inzameling en verwerking van groente-, fruit- en tuinafval.

24 DWARS, GroenLinkse Jongeren **Categorie 1**

groente-, fruit- en tuinafval **vervangen door** plantaardig

[Tekstuele wijziging. Europa heeft een verantwoordelijkheid om duurzaam met afval om te gaan. De term GFT sluit niet aan bij de grote afvalstromen waarmee de EU te maken heeft.]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 3: Een groene industriepolitiek

F. INNOVATIE

5. Aan het EU-octrooi worden strikte inhoudelijke voorwaarden gesteld: innovativiteit, een termijn voor de daadwerkelijke toepassing en een waarborg voor het vrije wetenschappelijke gebruik van de onderliggende kennis. Bedrijven dienen concurrenten het gebruik van essentiële octrooien toe te staan, tegen betaling. Het octrooieren van software, genen en levende organismen wordt verboden.

- 25** **Europawerkgroep** **Categorie 1**
tegen betaling **vervangen door** tegen redelijke betaling
[De vraagprijs kan anders zo hoog zijn, dat geen bedrijf er gebruik van kan maken.]
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 3: Een groene industriepolitiek

G. VOLKSGEZONDHEID

1. De EU vergroot de betrouwbaarheid van medicijntests. Zij verplicht farmaceutische bedrijven tot het openbaar maken van de resultaten van klinische proeven, waarbij de privacy van proefpersonen wordt gewaarborgd. Zij scherpt de ethische toetsing van medicijntests aan, ook wanneer deze worden uitgevoerd in ontwikkelingslanden. Zij bevordert dat geneeskundig onderzoek rekening houdt met de verschillen en overeenkomsten tussen vrouwelijke en mannelijke patienten.

- 26** **Europawerkgroep** **Categorie 1**
rekening houdt met de verschillen en overeenkomsten tussen vrouwelijke en mannelijke patiënten **vervangen door** rekening houdt met leeftijdsverschillen en met verschillen en overeenkomsten tussen vrouwelijke en mannelijke patiënten
[in onderzoek naar (de werking van) medicijnen zijn ouderen en jongeren ondervertegenwoordigd, terwijl ouderen de meeste medicijnen krijgen.]
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 4: Baas op eigen bord

A. LANDBOUW EN VOEDSEL

1. De EU schaft onmiddellijk alle exportsubsidies af. Zij maakt het voor ontwikkelingslanden gemakkelijker om bewerkte producten te exporteren in plaats van grondstoffen. Zij onderzoekt de invloed van haar landbouwbeleid op ontwikkelingslanden en past het beleid waar nodig aan.

- 27 Landbouwnetwerk** **Categorie 1**
na De EU schaft onmiddellijk alle exportsubsidies af **toevoegen** en gaat zo nodig structurele overproductie tegen
[Afschaffing van exportsubsidies moet gepaard gaan met maatregelen tegen structurele overproductie, omdat anders de wereldmarkt, die een overschottenmarkt is en sterk verstoord wordt door de dumping van zwaar gesubsidieerde producten uit de USA, bepalend wordt voor het EU-prijsniveau. Op de lange termijn houden we dan onze eigen voedselproductie niet overeind.]
PB: Overnemen.
- 28 Landbouwnetwerk** **Categorie 2**
na hele tekst punt 4 A 1 **toevoegen** Zij behoudt zich het recht voor maatregelen te nemen tegen dumping door grote voedselexporterende landen.
[Ongeremde invoer van gedumpte goederen van elders kunnen de eigen voedselproductie te gronde richten. Daaraan mag men zijn inwoners niet uitleveren, ter wille van de voedselzekerheid en ten behoeve van een zekere prijsstabiliteit nodig voor een toekomstbestendige voedselproductie.]
PB: Overnemen.
- 29 Landbouwnetwerk** **Categorie 2**
na punt 4 A 1 **toevoegen** [nieuw punt] De EU bevordert de voedselzekerheid met het aanleggen van buffervoorraden.
[De grilligheid van de voedselproductie en de inelasticiteit van de agrarische markt maken bij basisvoedsel de inzet van buffervorming en maatregelen bij in- en uitvoer noodzakelijk. Voedsel is een elementaire behoefte, die niet aan een vrije en grillige wereldmarkt overgelaten kan worden.]
PB: Overnemen.
2. Het EP dringt aan op toetsing van de effectiviteit van de vergroeningsmaatregelen die boeren moeten nemen in ruil voor inkomenssteun. Waar nodig worden de voorwaarden aangescherpt.
- 30 Landbouwnetwerk** **Categorie 2**
na hele tekst punt 4 A 2 **toevoegen** Het collectief realiseren van vergroeningseisen, ingepast in een integraal gebiedsplan, wordt bevorderd.
[Een gezamenlijke realisatie door boeren van de eisen voor vergroening, ingebed in een integraal gebiedsplan voor de ontwikkeling van alle relevante aspecten van het gebied, zal meer betekenen voor landschap en natuur dan een marginale snipper bij elke boer.]
PB: Overnemen.
4. De EU geeft meer steun aan boeren die hun bedrijfsvoering willen verduurzamen, investeren in dierenwelzijn of hun bedrijvigheid verbreden met boerencampings, erfwinkels, zorgboerderijen en andere vormen van plattelandontwikkeling.
- 31 Landbouwnetwerk** **Categorie 2**
na punt 4 A 4 **toevoegen** [nieuw punt] De EU bevordert de toepassing van agro-ecologische principes binnen de landbouw, ook de biologische.
[Toelichting: Onze huidige landbouw moet nog een flinke omslag maken wil ze toekomstbestendig zijn. Dit geldt ook voor de biologische landbouw (bijvoorbeeld de biologische appelteelt in Nederland), die een forse inzet van onderzoek in de komende decennia zal vergen. Men denkt daar te gemakkelijk over.]
PB: Overnemen.
- 32 Landbouwnetwerk** **Categorie 1**
na punt 4 A 4 **toevoegen** [nieuw punt] De EU bevordert de duurzame productie van grondstoffen ten behoeve van de bio-based economy.
[Het belangrijke onderwerp bio-based economy en biobrandstoffen ontbreekt in het concept. De productie zal steeds belangrijker worden in de toekomst, gezien de energieschaarste.]
PB: Overnemen.
9. De Europese Commissie treedt op tegen machtsmisbruik door voedselmultinationals, supermarktketens en tussenhandelaren, zodat boeren en tuinders betere afzetprijzen kunnen bedingen.

33 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

tussen machtsmisbruik] EN [door voedselmultinationals **toevoegen** , waaronder kartelvorming,
[*Machtsmisbruik is een term uit de politiek terwijl het hier om het economische domein gaat. Het betreft hier marktpartijen die streven naar een zo groot mogelijk marktaandeel.]*

PB: Overnemen.

11. De EU streeft naar een landbouw die vrij is van genetische modificatie en ondersteunt gentechvrije productieketens. De etiketteringsplicht voor reeds toegelaten genvoedsel wordt uitgebreid tot producten van dieren die zijn gevoed met genvoer. Telers van gengewassen en toeleveranciers worden volledig aansprakelijk voor (milieu)schade, bijvoorbeeld de 'besmetting' van biologische boeren.

34 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

vrij is van genetische modificatie en **vervangen door** vrij is van transgenetische modificatie. Cisgenetisch gemodificeerde gewassen worden streng getoetst. De EU

[*Cisgenetische modificatie (binnen de soort) is wel aanvaardbaar, aangezien dit feitelijk tot hetzelfde leidt als doelgerichte kruising. Genen overbrengen van de ene soort naar de andere soort is een te grote inbreuk in de natuur.]*

PB: Overnemen.

35 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

Telers van gengewassen en toeleveranciers worden volledig aansprakelijk voor (milieu)schade, bijvoorbeeld de 'besmetting' van biologische boeren. **vervangen door** Leveranciers van genetisch gemodificeerde producten worden volledig aansprakelijk voor (milieu)schade, bijvoorbeeld de 'besmetting' van gewassen van andere boeren.

[*De eerste beste boer kan bij gebruik van toegelaten zaad niet aansprakelijk gesteld worden voor de tekorten in de toelating. De toelating dient te garanderen dat gebruik verantwoord is. Niet slechts of bij voorkeur de biologische boeren behoeven beschermd te worden tegen schade.]*

PB: Overnemen.

12. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de land- en tuinbouw wordt tot een minimum teruggebracht. Er komt zo snel mogelijk een einde aan de vrije verkoop van chemische bestrijdingsmiddelen aan consumenten.

36 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

chemische bestrijdingsmiddelen **vervangen door** chemische en andere schadelijke bestrijdingsmiddelen

[*Een 'biologische' stof als pyrethrine is vreselijk giftig. Ook de inzet daarvan moet zoveel beperkt worden.]*

PB: Overnemen.

13. De EU neemt maatregelen om het gebruik van antibiotica in de veehouderij en visteelt drastisch terug te dringen.

37 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

na hele tekst punt 4 A 13 **toevoegen** , onder andere door een verbod op antibiotica in vee- en visvoer

[*Het gebruik van antibiotica moet zo gering mogelijk zijn. In ieder geval moet verhinderd worden dat antibiotica preventief worden ingezet. Gezien de internationale markt voor veevoer ligt hier juist voor de EU een taak.]*

PB: Overnemen.

15. Het beschermen en vergroten van de genetische diversiteit van gewassen komt centraal te staan bij de herziening van de EU-wetgeving over plantenzaden. Daartoe krijgen kleinere zaadtelers eenvoudige toegang tot de Europese markt. Boeren en hobbytelers staat het vrij om hun geogste zaden opnieuw in te zaaien en uit te wisselen.

38 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

Daartoe krijgen kleinere zaadtelers eenvoudige toegang tot de Europese markt. **vervangen door** De EU waarborgt dat kleinere zaadtelers eenvoudige toegang behouden tot de Europese markt.

[*Die toegang / vrijheid hebben ze al. En het staat boeren en hobbytelers ook vrij om geogste zaden opnieuw in te zaaien en uit te wisselen voor zover er geen inbreuk op het Kwekersrecht wordt gedaan. Mogelijk is het goed om toe te voegen, dat gewaarborgd moet worden dat ze die toegang houden, en dat het mogelijk blijft om zelf zaaizaad en pootgoed te selecteren, te veredelen en uit te wisselen.]*

PB: Overnemen.

16. Er komt een apart voedselveiligheidsregime met werkbare voorschriften voor ambachtelijke producenten van streekgebonden voedsel en voor kleinschalige import uit ontwikkelingslanden.

39 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

Er komt een apart voedselveiligheidsregime met werkbaar voorschriften voor ambachtelijke producenten van streekgebonden voedsel en voor kleinschalige import uit ontwikkelingslanden. **vervangen door** De EU zorgt ervoor dat voorschriften voor voedselveiligheid werkbaar zijn voor ambachtelijke producenten van streekgebonden voedsel en voor kleinschalige exporteurs in ontwikkelingslanden.

[*Criteria voor voedsel dienen generiek te zijn.*]

PB: Overnemen.

17. Voedsel-etiketten gaan duidelijke informatie geven over de herkomst, productiewijze, milieubelasting en gezondheidsaspecten van voedselproducten. Bij producten van dierlijke afkomst wordt voor consumenten inzichtelijk gemaakt hoe in de productie met dierenwelzijn rekening is gehouden. Bij vlees komt ook de plek van slachting op het etiket te staan.

40 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

Toevoegen In het voedselkwaliteitssysteem kan gebruik worden gemaakt van QR-codes op de etiketten ten behoeve van aanvullende informatie en transparantie over de productie en de keten.

[*Etikettering moet wel een werkbaar situatie opleveren. Dit kan met gebruik van QR-codes.*]

PB: Overnemen.

19. De EU zet zich in voor verhoging van de landbouwproductiviteit in ontwikkelingslanden. Zij maakt daarbij zoveel mogelijk gebruik van lokale kennis over duurzame landbouwmethoden. De EU verleent steun bij plattelandsontwikkeling, waaronder de aanleg van infrastructuur die eraan bijdraagt dat voedsel de markt bereikt voor het bedorven is. Zij verleent ruimere toegang tot de Europese markt, bevordert boerencoöperaties en biedt meer kredieten aan.

41 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

boerencoöperaties **vervangen door** de samenwerking tussen boeren

[*Coöperaties zijn een achterhaalde oplossing - zie hoe de coöperaties in Nederland functioneren.*]

PB: Overnemen, ook al gaat de toelichting ons te ver.

42 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

Zij maakt daarbij zoveel mogelijk gebruik van lokale kennis van duurzame landbouwmethoden. **Vervangen door** Zij richt zich daarbij op het gebruik en het versterken van lokale kennis van duurzame landbouwmethoden.

[*De eigen ervaring en het vergroten van de eigen expertise van de boer en de boerengemeenschap moet het uitgangspunt zijn.*]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 4: Baas op eigen bord

B. VISSERIJ

4. De EU zet zich ervoor in dat zo snel mogelijk een einde wordt gemaakt aan wrede vangst- en dodingsmethoden, door onderzoek naar nieuwe visserijmethoden die meer rekening houden met dierenwelzijn.

43 Landbouwnetwerk **Categorie 1**

viskweek **vervangen door** visteelt

[*B.7 Hier wordt gesproken van viskweek. Bedoeld zal zijn visteelt.*]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 4: Baas op eigen bord

C. NATUUR

5. Het Europese verbod op de import van illegaal gekapt hout wordt strikt gehandhaafd. De EU werkt aan uitbreiding van de afspraken met landen van herkomst over (steun bij) duurzaam bosbeheer en het tegengaan van illegale houtkap. De inzet daarbij is om alleen nog duurzaam geproduceerd hout toe te laten op de Europese markt.

44 Landbouwnetwerk **Categorie 2**

De EU werkt aan uitbreiding van de afspraken met landen van herkomst over (steun bij) duurzaam bosbeheer en het tegengaan van illegale houtkap. **toevoegen** De EU zet in op verbeterd ketenkwaliteitssysteem ten behoeve van een duurzame productie.

[*De aanpak dient een integraal karakter te vertonen met een duidelijke ketenaanpak.*]

PB: Niet overnemen. Het PB geeft om tekstuele redenen voorkeur aan amendement 45.

- 45** **Partijbestuur** **Categorie 2**
tussen duurzaam bosbeheer] EN [en het tegengaan van illegale houtkap **toevoegen** het verbeteren van ketenbeheer
[Komt tegemoet aan de indieners van amendement 44, het landbouwnetwerk.]

Hoofdstuk 4: Baas op eigen bord

D. DIERENWELZIJN

6. Het fokken van pelsdieren wordt verboden, evenals de handel in en import van bont(producten).

- 46** **GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 1**
tussen van] EN [bont(producten) **Toevoegen** hun
[De handel in bont dat afkomstig is van dieren die ook andere doelen dienen (schapen, konijnen etc.) moet mogelijk blijven.]
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 5: Grondrechten verdedigen

A. GRONDRECHTEN EN NON-DISCRIMINATIE

6. Het verbod op discriminatie op grond van leeftijd, handicap, seksuele voorkeur en godsdienst wordt uitgebreid naar sociale zekerheid, onderwijs, gezondheidszorg en de markt voor goederen en diensten. Discriminatie op grond van gender (expressie) wordt in dezelfde gevallen verboden. Er komt een overkoepelende Europese antidiscriminatiewet.

- 47** **Partijbestuur** **Categorie 2**
na tweede zin **toevoegen** De toegang van gehandicapten tot de openbare ruimte wordt verbeterd.
[Komt tegemoet aan het amendement 20 van GroenLinks PLUS! na programmapunt 3D12. Deze formulering is omvattender: het gaat zowel om openbare gebouwen als om wegen. Verbetering van toegang tot de openbare ruimte voor gehandicapten was onderdeel van het voorstel van Kathalijne Buitenweg voor een brede antidiscriminatie richtlijn, dat het Europe Parlement in 2009 aannam. Helaas blokkeert de Raad van Ministers dat voorstel nog altijd.]

8. De EU verzekert dat lidstaten de burgerlijke staat van elkaars onderdanen erkennen, inclusief geregistreerde partnerschappen en huwelijken tussen personen van hetzelfde geslacht. Het EP zet zich in voor het verder terugdringen van wettelijke discriminatie van paren van gelijk geslacht ten opzichte van paren van verschillend geslacht.

- 48** **GroenLinks Enschede** **Categorie 2**
na punt 5 A 6 **toevoegen** [nieuw punt] Binnen de EU heeft iedereen, naast het recht op een menswaardig leven, ook het recht op een menswaardig sterven.
[Ook de afgelopen jaren waren we weer getuige van een aantal schrijnende gevallen waarbij personen of hun familieleden een moeizame juridische strijd moesten leveren om op een menswaardige wijze een einde te maken aan hun uitzichtloos lijden, als was het maar om een zinloze levensverlengende behandeling stop te zetten. Daar moet verbetering in komen.]
PB: Niet overnemen. Vrijwillige euthanasie is geen EU-bevoegdheid en dat moet zo blijven. GroenLinks wil het strafrecht alleen harmoniseren voor zo ver een grensoverschrijdende aanpak nodig is. Daar is hier geen sprake van.

Hoofdstuk 5: Grondrechten verdedigen

B. PRIVACY EN DIGITALE VRIJHEID

7. De EU stimuleert de ontwikkeling van een Europese cloud waar persoonsgegevens en andere gevoelige (overheids) data in veiliger handen zijn dan bij Amerikaanse clouddiensten.

- 49** **Europawerkgroep** **Categorie 1**
na Europese cloud **toevoegen**, zo decentraal mogelijk opgezet,
[Een decentrale opzet vermindert de 'vangst' bij (illegaal) aftappen en de schade bij incidenten.]
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 5: Grondrechten verdedigen

E. MIGRATIE

1. Arbeidsmigranten van buiten de EU zijn welkom voor zover er ruimte voor hen is op de arbeidsmarkt. Ze krijgen een tijdelijke verblijfs- en werkvergunning die onder voorwaarden kan worden verlengd. Arbeidsmigranten die bij het verstrijken van hun vergunning terugkeren naar het land van herkomst, krijgen makkelijker opnieuw toegang tot de EU. Bij vertrek kunnen zij hun opgebouwde sociale rechten uitbetaald krijgen.

- 50** **DWARS, GroenLinkse Jongeren** **Categorie 1**
voor zover er ruimte voor hen is op de arbeidsmarkt **vervangen door** voor zover er vraag naar hen is op de arbeidsmarkt
[DWARS wil het gedeelte 'voor zover er ruimte voor hen is' vervangen, want er zal altijd werkloosheid bestaan. DWARS vindt dat arbeidsmigranten welkom zijn als er werk voor hen is. Het feit dat Europa zelf ook werkloosheid kent, mag geen excuus zijn om arbeidsmigranten niet een kans te geven wanneer er een baan voor hen is.]
PB: Overnemen.

4. De EU bevordert studiemigratie uit ontwikkelingslanden, om het toekomstige aanbod van kenniswerkers in zowel de EU als de herkomstlanden te vergroten.

51 DWARS, GroenLinkse Jongeren **Categorie 2**

De EU bevordert studiemigratie uit ontwikkelingslanden **vervangen door** De EU bevordert studiemigratie tussen de EU en ontwikkelingslanden

[Hoewel het vooral belangrijk is dat studenten uit ontwikkelingslanden een kans krijgen om in de EU te studeren, vindt DWARS dat een wederzijdse uitwisseling van ideeën gestimuleerd moet worden.]

PB: Overnemen.

8. De EU beschermt het recht op gezinsvorming en –hereniging. Zij stelt paal en perk aan de voorwaarden die lidstaten stellen wanneer een partner van buiten de EU komt. Voor alle aanvragen gaat de soepele inkomenstoets gelden uit de EU-richtlijn vrij verkeer en verblijf. Van de buitenlandse partner mag worden verlangd dat deze bereid is na overkomst de taal te leren en te integreren.

52 Europawerkgroep **Categorie 2**

en te integreren **schrapen**

[Integreren is een veel te vaag begrip en wordt helaas vaak ten onrechte uitgelegd als assimileren.]

PB: Niet overnemen. Integratie omvat onder meer kennis van de hier geldende grondrechten, die wezenlijk is voor het vreedzaam omgaan met elkaar ondanks verschillen. De ruimte voor verschil blijft; integratie is geen assimilatie, maar juist een wederkerig proces dat ook verplichtingen schept voor de ontvangende samenleving. Integratie vergroot de participatiemogelijkheden voor de nieuwkomer.

Hoofdstuk 5: Grondrechten verdedigen

F. ASIEL

6. De EU draagt bij aan verbetering van de vluchtelingenopvang nabij conflictgebieden, zoals in de buurlanden van Syrië. Zij nodigt ruimhartig vluchtelingen uit voor hervestiging in Europa.

53 Werkgroep Midden-Oosten **Categorie 1**

tussen Zij] EN [nodigt ruimhartig **toevoegen** ondersteunt de gastlanden en

[De grote toestroom van Syrische vluchtelingen belast de infrastructuur van de gastlanden bovenmatig (zoals verkeerswegen, ziekenhuizen, overheidsdiensten). Het verstrekken van geld voor de opvang is onvoldoende en dient gepaard te gaan met investeringen in de betreffende landen, zodat deze er niet onder bezwijken. (steun Vrede&Veilig en LinkerWang).]

PB: Overnemen.

7. De EU schuift geen asielzoekers af op landen van doorreis buiten de EU, en ondersteunt haar buurlanden bij het realiseren van een toegankelijke en eerlijke asielprocedure en humane opvang.

54 Werkgroep Midden-Oosten **Categorie 1**

, en ondersteunt haar buurlanden bij het realiseren van een toegankelijke en eerlijke asielprocedure en humane opvang. **vervangen door** . Zij dringt bij haar buurlanden aan op het realiseren van een toegankelijke en eerlijke asielprocedure en humane opvang, en ondersteunt hen hierbij.

[Probleem is dat de landen van doorreis veelal niet van plan lijken te zijn om een toegankelijke en eerlijke asielprocedure en humane opvang te realiseren. Daar zal dus eerst op aangedrongen moeten worden. Pas als de doorreislanden stappen in deze richting zetten, kunnen zij worden ondersteund. (Steun van Vrede & Veiligheid en LinkerWang).]

PB: Overnemen.

8. De regels voor Frontex operaties op zee, moeten in alle opzichten voldoen aan het internationale recht, inclusief het zeerecht, en mogen niet worden gebruikt om 'push backs' van vluchtelingen te rechtvaardigen.

55 Werkgroep Midden-Oosten, DWARS, GroenLinkse Jongeren **Categorie 1**

tussen inclusief] EN [het zeerecht **toevoegen** het VN-Vluchtelingenverdrag en

[Vluchtelingen beletten voet op EU-bodem te zetten en schippers ontmoedigen vluchtelingen te helpen bij die oversteek is in strijd met het internationaal vluchtelingenverdrag. Een vluchteling moet de kans geboden asiel aan te vragen zodra hij de grens bereikt, ook op zee en ook als een Frontex-eenheid de eerste grenspost is die hij tegenkomt. (Steun Vrede & Veiligheid en LinkerWang)]

PB: Overnemen.

11. Om te bevorderen dat afgewezen asielzoekers terugkeren, sluit de EU terugkeerovereenkomsten met herkomstlanden die aantoonbaar veilig zijn

- 56** **DWARS, GroenLinkse Jongeren** **Categorie 1**
- hele tekst **toevoegen** , waarbij ruimte blijft voor een individuele beoordeling
[Een land kan over het algemeen veilig zijn om naar terug te keren, maar voor individuele gevallen (bijvoorbeeld vanwege de geaardheid in Iran) kan dit anders liggen. Daarom moet iedere afgewezen asielzoeker aanspraak kunnen maken op individuele toetsing, zodat persoonlijke drama's voorkomen kunnen worden.]
- PB:** Overnemen.

Hoofdstuk 6: Europa als wereldspeler

A. HANDEL

2. De EU vergemakkelijkt de export van bewerkte producten, vooral voor de minst ontwikkelde landen die onder de Everything but Arms-regeling vallen. Daartoe versoepelt zij voor deze landen de regels van oorsprong, die bepalen welk gedeelte van een product in het land zelf moet zijn geproduceerd.

- 57 GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 1**
na De EU vergemakkelijkt de export **toevoegen** naar Europa
[De zin is verwarrend want het gaat hier niet over de export van de EU maar over de import uit ontwikkelingslanden.]
PB: Overnemen.

3. De EU zet zich in voor het vlottrekken van de onderhandelingen binnen de WTO en is terughoudend met het sluiten van bilaterale handelsverdragen, om te voorkomen dat ontwikkelingslanden aan de zijlijn komen te staan bij het maken van regels voor de wereldhandel.

- 58 GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 1**
het vlottrekken van de onderhandelingen **vervangen door** eerlijke onderhandelingen
[Zolang de voorwaarden genoemd bij punt 1 en 8 niet zijn gerealiseerd is het vlottrekken van de onderhandelingen niet in het voordeel van ontwikkelingslanden.]
PB: Overnemen.

11. De EU bevordert maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat vereist:

h. voorwaarden aan exportkredietverzekeringen en andere vormen van overheidssteun die EU-landen verlenen aan bedrijven.

- 59 Werkgroep Internationale Samenwerking** **Categorie 1**
na punt 6 A 11 h **toevoegen** [nieuw subpunt]: ondersteuning van private en publieke initiatieven die duurzaamheidsstandaarden ontwikkelen voor internationale productieketens, zoals die van palmolie en textiel; de EU zet zich in voor hoge standaarden en behoudt zich het recht voor om zelf striktere eisen te stellen.
[Dit is in feite een vervanging van punt A.20 onder hoofdstuk 4 – Voedsel, maar dan breder van toepassing dan alleen voedselproductieketens.]
PB: Overnemen. Punt 4 A 20 vervalt hiermee.

Hoofdstuk 6: Europa als wereldspeler

B. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

2. De afspraak dat EU-landen minstens 0,7 procent van hun bruto nationaal inkomen besteden aan officiële ontwikkelingssamenwerking wordt bindend, nu de vrijwillige afspraak om dit percentage in 2015 te verwezenlijken heeft gefaald. Klimaatsteun aan ontwikkelingslanden komt, conform internationale klimaatafspraken, bovenop de officiële uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking.

- 60 DWARS, GroenLinkse Jongeren, Werkgroep Internationale Samenwerking** **Categorie 1**
na eerste zin **toevoegen** Op termijn streeft de EU naar een aandeel van minstens 1%.
[DWARS streeft naar een ambitieuzer ontwikkelingshulpbeleid dan 0,7%, want dit is het absolute minimum waaraan EU-lidstaten moeten voldoen. Wat DWARS betreft moet GroenLinks op dit punt dus ook ambitieuzer zijn en streven naar 1% van het BBP.]
PB: Overnemen.

4. De EU-landen en de EU zelf geven alleen nog maar ongebonden hulp, zonder verplichting om goederen en diensten te kopen in het donorland.

- 61 Werkgroep Midden-Oosten** **Categorie 1**
na donorlanden. **toevoegen** De inzet van hulp wordt primair bepaald door de hulpvraag.
[De daadwerkelijke hulpverlening en de keuze van hulpontvangers wordt in toenemende mate gekoppeld aan (economische) belangen van het donorland, terwijl de humanitaire situatie leidend zou moeten zijn. (Met steun van Vrede & Veiligheid).]
PB: Overnemen.

5. De EU en haar lidstaten gaan hun expertise en middelen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking sterker bundelen. Zij werken verder aan betere coordinatie van de hulp, zodat de expertise van EU-landen op de juiste plek kan worden ingezet en elk ontvangend ontwikkelingsland nog maar aan een 'leidende donor' verantwoording hoeft af te leggen. De verantwoordingsplicht is wederzijds: donoren zijn ook rekenschap verschuldigd aan ontvangende landen en hun bevolking.

62 *Wergroep Internationale Samenwerking* **Categorie 1**

tussen expertise van EU-landen] EN [op de juiste plek **toevoegen** en de Europese Commissie
[*Wij willen hiermee aanduiden dat ook de rol van de EU als donor overdacht moet worden, en de EU zich moet beperken tot waar zij goed in is; er moet een duidelijke afbakening zijn tussen wat de lidstaten doen en wat de EU zelf als donor doet.]*
PB: Overnemen.

6. De EU wordt voorloper op het gebied van open data over ontwikkelingssamenwerking, met het oog op een betere verantwoording en verspreiding van kennis.

63 *Wergroep Internationale Samenwerking* **Categorie 1**

na hele tekst punt 6 B 6 **toevoegen** Alle EU-diensten die zich op buitenlandse hulp richten dienen in de top-10 van de Aid Transparency Index te komen.
[*Het leek ons belangrijk dit lid wat verder te concretiseren d.m.v. een concrete target.]*
PB: Overnemen.

7. De EU onderwerpt zichzelf aan een duurzame coherentietoets. Besluiten op het gebied van bijvoorbeeld handel, landbouw, biobrandstoffen en wapenhandel mogen de inzet voor mondiale armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling niet tegenwerken.

64 *Wergroep Internationale Samenwerking* **Categorie 1**

De EU onderwerpt zichzelf aan een duurzame coherentietoets. Besluiten op **vervangen door** De EU voert een duurzame coherentietoets in: besluiten op
[*Het gaat er ons om dat de coherentietoets niet slechts eenmalig of ad hoc wordt toegepast, maar op structurele basis bij elk relevant besluit.]*
PB: Overnemen.

8. De EU komt op voor de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen en mannen. Zij zet zich in voor deelname van minderheden aan het maatschappelijke en politieke leven. Daartoe financiert de EU ontwikkelingsprogramma's die geweld tegen vrouwen bestrijden, moedersterfte terugdringen, het gebruik van voorbehoedmiddelen bevorderen, veilige abortus mogelijk maken, de acceptatie van homo-, bi- en transseksualiteit vergroten en gehandicapten toegang geven tot werk en onderwijs.

65 *GroenLinks Groningen Stad* **Categorie 1**

De EU komt op voor de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen en mannen. **vervangen door** De EU komt op voor seksuele en reproductieve rechten.
[*Onder het kopje 'mannen' en 'vrouwen' kan niet iedereen worden geplaatst (bijvoorbeeld hermafroditisme).]*
PB: Overnemen.

Hoofdstuk 6: Europa als wereldspeler

C. BUITENLANDS EN VEILIGHEIDSBELEID

1. De EU moderniseert haar veiligheidsstrategie (2003), op basis van een breed concept van veiligheid, met nadruk op de preventie van conflicten en versterking van de internationale rechtsorde. Zij doet grotere inspanningen voor mensenrechten, vrede, democratie, digitale en mediavrijheid, armoedebestrijding, voedselzekerheid en ecologische veiligheid.

66 *GroenLinks Enschede* **Categorie 2**

na hele tekst punt 6 C 1 **toevoegen** Civiele instrumenten blijven daarbij voorop staan.
[*GroenLinks heeft altijd primair gekozen voor de EU als CIVIELE wereldspeler die in haar buitenlands en veiligheidsbeleid niet direct met wapengekletter begint.]*
PB: Overnemen.

2. De EU streeft naar humanisering van het volkenrecht: de veiligheid van mensen gaat boven de soevereiniteit van staten. Zij zet zich ervoor in dat de internationale gemeenschap beter wordt toegerust om genocide en ernstige mensenrechtenschendingen te voorkomen, te stoppen en te bestraffen. Zij vergroot haar eigen inzet voor de bescherming van burgers en vluchtelingen in conflictgebieden.

67 *GroenLinks Enschede* **Categorie 1**

na soevereiniteit van staten **toevoegen**, wanneer deze niet bereid of in staat zijn hun inwoners te beschermen
[*De formulering in het concept-programma gaat voorbij aan de verantwoordelijkheid van de betreffende staat. Het voorgestelde amendement is in lijn met het VN-rapport 'Responsibility to Protect' uit 2005, waarin recht wordt gedaan aan soevereiniteit en menselijke veiligheid. Aan soevereiniteit van staten worden eisen gesteld, maar het blijft een belangrijk begrip in het internationaal recht.]*
PB: Overnemen.

- 68 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
na en te bestraffen **toevoegen**, in de eerste plaats met niet-militaire middelen
[Het VN-document over de 'Responsibility to Protect' zet zelf ook niet-militaire middelen op de voorgrond. Het begrip draagt het gevaar in zich dat het als voorwendsel wordt gebruikt voor militaire interventies om heel andere redenen dan de bescherming van de bevolking. Daar moet GroenLinks niet in mee willen gaan.]
PB: Overnemen.
7. De EU streeft naar een eigen zetel in de Veiligheidsraad, in plaats van de Britse en Franse zetels. Bij wijze van tussenstap voert de buitenlandcoördinator het woord namens de EU wanneer haar lidstaten een gezamenlijk standpunt hebben.
- 69 Werkgroep Midden-Oosten** **Categorie 1**
na hele tekst punt 6 C 7 **toevoegen** Ook andere regionale samenwerkingsverbanden kunnen een zetel krijgen.
[Belangrijk is de hierboven bepleite hervorming van de VN, niet het vervangen van twee permanente zetels door één andere. Waarom zou de EU (als niet-lidstaat van de VN) een zetel in de Veiligheidsraad hebben? Bovendien leidt de tussenstap ertoe dat in de overgangperiode naast de Britse en Franse zetel er ook een EU-woordvoerder in de Veiligheidsraad zit. (Met steun van Vrede & Veiligheid)]
PB: Overnemen.
- 70 Partijbestuur** **Categorie 1**
De EU streeft naar een eigen zetel in de Veiligheidsraad, in plaats van de Britse en Franse zetels. **vervangen door** De EU streeft naar een eigen permanente zetel in de Veiligheidsraad, in plaats van nationale zetels.
[Ter verheldering.]
10. De Europese Dienst voor Extern Optreden versterkt haar capaciteit voor crisispreventie en vredesopbouw en besteedt daarbij uitdrukkelijk aandacht aan de rol van vrouwen. Zij verleent steun aan organisaties die zich inzetten voor crisispreventie en vredesopbouw.
- 71 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
verleent steun **vervangen door** verleent meer steun
[n het programma van 2009 stond een punt over een Europees Civiel Vredescorps en burgervredesteams dat in het onderhavige concept ontbreekt. Zonder dit keer al te specifiek te willen zijn over de organisaties waar het om zou moeten gaan, past in een GroenLinks-programma wel dat dit soort organisaties MEER gesteund moeten worden.]
PB: Overnemen.
- 72 Werkgroep Midden-Oosten** **Categorie 1**
na vrouwen **toevoegen**, minderheden, vluchtelingen en ontheemden
[Minderheden, vluchtelingen en ontheemden worden vaak buiten de hier bedoelde inspanningen gehouden, terwijl zij net als vrouwen cruciaal zijn voor de wederopbouw van een land. (Steun Vrede & Veiligheid en LinkerWang).]
PB: Overnemen.
12. De EU onderneemt of ondersteunt alleen militaire interventies in het geval van dreigende genocide, misdaden tegen de menselijkheid en etnische zuiveringen, indien alle niet-militaire middelen falen. Militair ingrijpen gebeurt in principe altijd onder de vlag van de VN of met steun van de VN. De EU ijvert ervoor dat de Algemene Vergadering, het enige VN-orgaan waarin alle VN-lidstaten vertegenwoordigd zijn, meer invloed krijgt bij besluiten over militaire interventies.
- 73 Werkgroep Midden-Oosten, GroenLinks Groningen Stad** **Categorie 2**
in principe **schrappen**
[Bij internationaal recht is militair ingrijpen alleen geoorloofd met mandaat VN Veiligheidsraad. De laatste zin van dit lid beoogt om bij een patstelling in de Veiligheidsraad besluit via de Algemene Vergadering mogelijk te maken. Dat pleidooi moet je niet ontkrachten door via de formulering "in principe" ook militair ingrijpen buiten de VN om mogelijk te maken. (met steun Vrede & Veiligheid).]
PB: Niet overnemen. De internationale gemeenschap heeft de verantwoordelijkheid om mensen te beschermen tegen genocide en misdaden tegen de menselijkheid. In het uiterste geval met inzet van militaire middelen. We hechten aan het principe van goedkeuring door de VN. Maar het dilemma dat ontstaat als de Veiligheidsraad of de Algemene Vergadering haar verantwoordelijkheid niet neemt, kunnen we niet op voorhand oplossen in dit programma.

- 74 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
tussen middelen falen] EN [Militair ingrijpen **toevoegen** , en er een gerede kans op succes is
[*Discussies over militair ingrijpen in belangrijke conflictgebieden maken duidelijk dat criteria als grove misdrijven tegen de burgerbevolking of uitputting van alle andere middelen niet voldoende zijn en dat ook gekeken wordt en moet worden naar de daadwerkelijk kans van slagen bij militaire ingrijpen.]*
PB: Overnemen.
13. Door verregaande samenwerking en specialisatie worden de efficiency en inzetbaarheid van de legers van de EU-landen vergroot. Op termijn worden de verschillende nationale legers geïntegreerd tot een Europese krijgsmacht die zich specialiseert in vredesmissies en onder volledige democratische controle van het EP staat.
- 75 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
krijgsmacht **vervangen door** defensiemacht
[*Deze "vredesmacht" is er alleen voor defensief optreden en om mensenrechtenschendingen te voorkomen. Krijgsmacht klinkt te offensief.]*
PB: Overnemen.
- 76 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
na punt 6 C 13 **toevoegen** [nieuw punt] De EU pleegt in principe geen offensieve digitale oorlogsvoering. Europese samenwerking voor cybersecurity richt zich op bescherming van de eigen infrastructuur.
[*Met cyberwarfare of digitale oorlogvoering wordt weer een heel nieuw hoofdstuk aan het militaire arsenaal toegevoegd waarbij aanvallen gepleegd kunnen worden op de digitale militaire of civiele infrastructuur. Nieuwe Europese initiatieven op dit gebied dienen zich uitsluitend te richten op het beschermen van de eigen infrastructuur; niet op het aanvallen van infrastructuren van anderen.]*
PB: Overnemen.
- 77 GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
punt 6 C 13 **toevoegen** [nieuw punt] De EU verlegt haar koers van een transatlantische naar een multilaterale politiek, die recht doet aan de opkomst van nieuwe wereldmachten als China, India en Brazilië.
[*Het gaat niet om het simpelweg vervangen van het ene westerse militaire bondgenootschap door het andere (zoals in programmapunt 14 is geformuleerd), maar om een duidelijk andere visie op het wereldgebeuren en de bijbehorende structuren voor mondiale veiligheid. De voorgestelde tekst is afkomstig uit het verkiezingsprogramma van 2009.]*
PB: Overnemen.
15. De NAVO maakt zich sterk voor de bescherming van vrouwen, kinderen en minderheidsgroepen bij conflicten en vredesoperaties.
- 78 Werkgroep Midden-Oosten, Europawerkgroep, GroenLinks Enschede** **Categorie 1**
NAVO **vervangen door** EU
[*Wordt hier waarschijnlijk bedoeld. In ieder geval stond in het Europees programma van 2009: "De EU versterkt de rol van vrouwen bij vredesmissies, vredesonderhandelingen en wederopbouw. Zij maakt zich sterk voor de bescherming van vrouwen, kinderen en minderheidsgroepen bij conflicten en vredesoperaties. (Met steun Vrede&Veiligheid)]*
PB: Overnemen. Dank voor de correctie.
17. De EU ijvert voor snelle ratificatie en inwerkingtreding van het VN-wapenhandelsverdrag en ondersteunt derde landen hierbij. Zij pleit ervoor ook digitale wapens zoals aftap- en censuurtechnologie binnen de reikwijdte van het verdrag te brengen.
- 79 Werkgroep Midden-Oosten** **Categorie 1**
derde landen **vervangen door** andere landen
[*Is duidelijker en voorkomt de vraag wat de "eerste" en "tweede" landen zijn. (Gesteund door Vrede & Veiligheid)]*
PB: Overnemen.
- 80 Werkgroep Midden-Oosten** **Categorie 1**
na 6 C 17 **toevoegen** [nieuw punt] De EU zet zich in voor het instellen en handhaven van VN-wapenembargo's tegen regimes die mensenrechten schenden, oorlog voeren of een gevaar vormen voor de vrede en voor hun eigen inwoners.
[*Het is belangrijk dat de EU geen wapens levert aan landen als Syrië, maar dit heeft alleen impact als ook andere landen wapenleveranties achterwege laten. (Met Vrede & Veiligheid)]*
PB: Overnemen.
18. De EU breidt haar programma s voor het tegengaan van kleine en lichte wapens in ontwikkelingslanden fors uit.

81 Werkgroep Midden-Oosten Categorie 2

na hele tekst punt 6 C 18 **toevoegen** en stimuleert landen die wapens leveren, met name de Verenigde Staten, om hetzelfde te doen

[Feit is dat de Amerikaanse houding ten aanzien van lichte wapens écht een groot probleem is voor de wereldwijde aanpak. (Met Vrede & Veiligheid)]

PB: Niet overnemen, ten gunste van het partijbestuursamendement 82 van dezelfde strekking. Het is ongepast om alleen de Verenigde Staten hier te noemen, omdat bijvoorbeeld ook Rusland en China grote exporteurs van kleine en lichte wapens zijn. Die landen hebben evenzeer een verantwoordelijkheid voor het beperken van het aantal wapens dat in omloop is in ontwikkelingslanden.

Indien aangenomen verder met amendement nummer 83

82 Partijbestuur Categorie 2

na hele tekst punt 6 C 18 **toevoegen** en stimuleert andere landen om hetzelfde te doen

[Komt tegemoet aan het amendement 81 van de Werkgroep Midden-Oosten op dit programmapunt.]

20. De EU spreekt strikte regels af over de ontwikkeling, inzet en export van bewapende drones. Deze mogen in geen geval worden gebruikt voor buitengerechtelijke executies.

83 GroenLinks Groningen Stad, DWARS, GroenLinkse Jongeren Categorie 1

hele tekst punt 6 C 20 **vervangen door** De EU spreekt strikte regels af over de ontwikkeling en inzet van bewapende drones. Deze mogen in geen geval worden gebruikt voor executies. De EU verbiedt de export van bewapenbare drones.

[Het is onmogelijk om te voorkomen dat bewapende drones niet op een verkeerde manier gebruikt worden als ze eenmaal zijn verkocht. Ze maken de wereld een stuk onveiliger dus niet doen.]

PB: Overnemen.

84 DWARS, GroenLinkse Jongeren Categorie 3

na punt 6 C 20 **toevoegen** [nieuw punt] De EU verbiedt de ontwikkeling en inzet van autonome bewapende robots, waaronder drones, en ijvert voor een wereldwijd verbod.

[Het gebruik van drones is een immorele manier van oorlog voeren. Het zijn autonome wapens die geweld toepassen zonder tussenkomst van een mens. Het is aldus onduidelijk wie voor geweldsdaden verantwoordelijk kan worden gehouden en wat de gevolgen van een aanval zullen zijn. De EU moet zich hier in de toekomst niet aan committeren.]

PB: Overnemen.

21. De EU zet stappen om een kernwapenvrije zone te worden, bevordert kernwapenvrije regio's en start een politiek en diplomatiek offensief voor afschaffing van alle kernwapens.

85 Werkgroep Midden-Oosten Categorie 2

na punt 6 C 21 **toevoegen** [nieuw punt] De EU zet zich ervoor in om bedrijven die betrokken zijn bij de productie of het onderhoud van nucleaire, biologische en chemische wapens uit te sluiten van aanbestedingen.

[Maatregelen tegen pensioenverzekeraars als Aegon, ING en ABP, die in kernwapenbedrijven investeren, blijken niet door de afzonderlijke lidstaten opgelegd te kunnen worden. (Met Vrede & Veiligheid)]

PB: Overnemen.

Hoofdstuk 6: Europa als wereldspeler

D. UITBREIDING EN NABUURSCHAP

1. De EU houdt zich aan haar toetredingsbeloften. De landen van de Westelijke Balkan en Turkije mogen toetreden als zij aan de voorwaarden voldoen. Ook IJsland, Noorwegen en Zwitserland mogen desgewenst EU-lid worden.

86 DWARS, GroenLinkse Jongeren Categorie 2

De landen van de Westelijke Balkan en Turkije mogen toetreden als zij aan de voorwaarden voldoen. Ook IJsland, Noorwegen en Zwitserland mogen desgewenst EU-lid worden. **vervangen door** Ieder land dat op het Europees continent ligt mag zich in principe aansluiten bij de Europese Unie, mits het voldoet aan de Kopenhagencriteria.

[GroenLinks zou geen specifieke landen moeten aanwijzen, maar alle landen op het Europese continent de mogelijkheid moeten bieden. Wij denken dat de strenge Kopenhagencriteria en de invloed van lidstaten hierbij voor een realistische selectie zullen zorgen.]

PB: Niet overnemen. De EU moet geen beloftes doen die zij niet kan waarmaken, zoals een toetredingsperspectief voor Rusland. Een Russische lidmaatschap zou de verhoudingen in de EU volledig scheeftrekken. Het is belangrijk om de Westelijke Balkan te noemen: de EU is niet compleet zonder hen. Ook Turkije willen we expliciet noemen, gelet op de toetredingsonderhandelingen.

6. In het kader van haar Nabuurschapsbeleid:

a. stelt de EU hulp en handelsvoordelen nadrukkelijk afhankelijk van verbetering van mensenrechten en democratie in de buurlanden;

87 DWARS, GroenLinkse Jongeren **Categorie 1**

na tekst punt 6 D 6 a **toevoegen** Zij ondersteunt het democratiseringsproces.

[Het staat al in de lopende tekst beschreven dat het democratische transitieproces in de Arabische regio een aandachtspunt moet zijn van de Europese Unie, maar het is nog niet concreet verwerkt in de programmapunten. Dit geldt ook voor de oostelijke bureaus van de EU.]

PB: Overnemen.

c. vergroot de EU haar inspanningen voor de oplossing van conflicten, zoals de burgeroorlog in Syrië, en voor versterking van de regionale samenwerking tussen buurlanden.

88 Werkgroep Midden-Oosten **Categorie 1**

na punt 6 D 6 c **toevoegen** [nieuw subpunt] praat zij niet alleen met regeringen, maar ook met seculiere en religieuze maatschappelijke organisaties en oppositiepartijen.

[Dit stond in het verkiezingsprogramma van 2009 ook als vierde item onder dit punt. Het lijkt ons ten onrechte vergeten in het huidige concept-verkiezingsprogramma. (Met steun van Vrede & Veiligheid)]

PB: Overnemen.

7. De EU vergroot haar inspanningen voor een rechtvaardige oplossing van het Israëlisch- Palestijnse conflict. Zij dringt er bij Israël op aan de muur op Palestijns gebied af te breken, de nederzettingen te ontmantelen en zich terug te trekken uit de in 1967 bezette gebieden, inclusief Oost-Jeruzalem. Met het oog hierop, praat de EU met alle partijen. Zij stelt schendingen van mensenrechten, zowel van Israëlische als van Palestijnse zijde, aan de kaak. De EU schort het associatieverdrag met Israël op, zolang Israël doorgaat met ernstige schendingen van het internationaal recht die vrede blokkeren. De afgesproken herkomstvermelding op geïmporteerde producten uit de Israëlische nederzettingen wordt onmiddellijk uitgevoerd.

89 Werkgroep Midden-Oosten, GroenLinks Groningen Stad **Categorie 1**

tussen Israëlisch-Palestijnse Conflict] EN [Zij dringt er **toevoegen** conform het internationaal recht

[Internationaal recht is in het Tweede Kamer-verkiezingsprogramma opgenomen als de basis voor een vredesregeling. De situatie is echter onveranderd en dus geldt voor dit verkiezingsprogramma hetzelfde.]

PB: Overnemen.

90 Werkgroep Midden-Oosten, GroenLinks Groningen Stad **Categorie 1**

tussen Israël op aan] EN [de muur op **toevoegen** de bezetting van Palestijns gebied te beëindigen door o.a.

[Het doel is beëindiging van de bezetting. Stappen daartoe zijn het afbreken van de muur, ontmanteling nederzettingen, terugtrekking uit bezet gebied. (Andere stappen zijn het opgeven van de Israëlische controle over water, grenzen, luchtruim, vervoer van personen en goederen, communicatie en betalingsverkeer maar dat voert nu te ver).]

PB: Overnemen.

91 Werkgroep Midden-Oosten **Categorie 2**

tussen doorgaat met ernstige] EN [schendingen van het **toevoegen** mensenrechtenschendingen, ook in Israël, en

[Art. 2 van het Associatieverdrag tussen EU en Israël verwijst expliciet naar discriminatie. In Israël worden niet-Joodse minderheden, zoals Bedoeïen en Palestijnen, stelselmatig gediscrimineerd t.o.v. Joodse burgers.]

PB: Niet overnemen. Voegt niets toe. Mensenrechten behoren ook tot het internationaal recht. Bovendien stelt het programmapunt al dat de EU mensenrechtenschendingen aan de kaak moet stellen, dus ook in Israël.

92 Werkgroep Midden-Oosten **Categorie 2**

De afgesproken herkomstvermelding op geïmporteerde producten uit de Israëlische nederzettingen wordt onmiddellijk uitgevoerd. **vervangen door** De EU weert alle producten uit de Israëlische nederzettingen.

[Bezetting, vestiging in bezet gebied en profijt uit bezetting is bij internationaal recht verboden. Herkomstvermelding/etikettering van producten uit nederzetting geeft inzicht maar stelt de onrechtmatigheid van de bezetting niet aan de kaak. Het gaat dus voorbij aan de verplichting van staten en de EU om het internationaal recht te handhaven.]

PB: Niet overnemen. Ons voorstel om het associatieverdrag te opschorten gaat al verder dan voorheen en is een effectiever drukmiddel dan wat dit amendement beoogt. Herkomstvermelding is een haalbare stap en is wél ingegeven door de onrechtmatigheid van de bezetting. Het signaal dat ervan uitgaat is helder, gezien de verwoede pogingen van Israël om het etiket 'Made in Israel' en de bijbehorende ontduiking van importheffingen te behouden voor producten uit de nederzettingen.

93 Werkgroep Midden-Oosten

Categorie 2

na hele tekst punt 6 D 7 **toevoegen** EU-onderzoeksgelden worden niet aangewend t.b.v. Israëliëse instanties en organisaties gevestigd in bezet gebied.

[Iedereen dient "te handelen naar de Wet": dus ook de EU, bedrijven, universiteiten en (onderzoeks) instellingen. Zaken doen met nederzettingen en bedrijven en instellingen in bezet gebied is in strijd met internationale wet- en regelgeving en normen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.]

PB: Niet overnemen. Te gedetailleerd. Vanwege het geopolitieke belang ervan besteedt dit verkiezingsprogramma al veel aandacht aan het conflict tussen Israël en Palestina. GroenLinks maakt zich in het Europees Parlement al sterk voor daadwerkelijke uitvoering van de EU-afspraken die dit amendement aanhaalt en gaat daarmee door.

94 Werkgroep Midden-Oosten, GroenLinks Groningen Stad

Categorie 1

na hele tekst punt 6 D 7 **toevoegen** De EU steunt het volwaardig lidmaatschap van Palestina in de Verenigde Naties en andere internationale fora.

[Dit punt is wel opgenomen in het Tweede Kamer-verkiezingsprogramma. Het is nog steeds actueel en belangrijk in het buitenlands beleid van de EU.]

PB: Overnemen.

VERANTWOORDING TOEZICHTRAAD

Periode maart – november 2013

Als toezichthoudend orgaan richt de Toezichtraad zich op het organisatorische, financiële en juridische handelen van het partijbestuur. Naast algemene normen van goed bestuur houden wij als raad toezicht op het uitvoeren van congresbesluiten. Mede op basis van de conclusies en aanbevelingen uit het rapport van de commissie van Dijk heeft het Congres van 3 maart uitgesproken dat de positie en bevoegdheden van de toezichtraad binnen de vereniging steviger dienen te worden. De toezichtraad heeft de rol en de positie van verantwoordingsorgaan gekregen en bezit daarbij een volwaardige controlefunctie. De statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging zijn hierop aangepast. Bij onze advisering, instemming, vaststelling en besluitvorming is hiernaar verwezen.

Hierbij is de toezichtraad geconfronteerd met een volledig nieuw samengesteld partijbestuur, voor de vierde keer in drie jaar. De contacten met het nieuwe partijbestuur zijn snel na het congres tot stand gekomen en de toezichtraad constateert dat het bestuur, na een korte inwerkperiode, voortvarend aan de slag is gegaan met de congresuitspraken. Binnen de partijorganisatie wordt door het bestuur werk gemaakt van in controle brengen en houden van de financiële positie van de partij en van de verbetering van de relaties binnen de totale vereniging.

Als Toezichtraad zijn we, in goed overleg met de partijvoorzitter, overgegaan van bestuurlijke kwartaal-rapportages naar een systeem van trimesterrapportages waarbij de Toezichtraad in de gelegenheid is om de voortgang met het werkplan, de financiële en personele ontwikkelingen binnen de organisatie te monitoren.

De toezichtraad heeft hierbij de zorg uitgesproken dat, na de noodzakelijke reorganisatie, de werkdruk onder de medewerkers op het landelijk bureau hoog is. Het partijbestuur is om nadere visie en maatregelen gevraagd.

Onderwerpen die in 2013 de revue zijn gepasseerd:

- werkplan nieuw partijbestuur;
- Huisvesting Landelijk bureau;
- digitalisering GroenLinksMagazine;
- Jaarverslag 2012;
- Herziene Begroting 2013, incl. kredietverlening en daarbij behorende garanties;
- Visie op de interne partijstructuur/modernisering Statuten en HR, daarbij is het uitstel van het voorleggen van de statutenwijziging op basis van de congresbesluiten d.d. 3 maart, uitgebreid aan de orde geweest. De TZR heeft daar de voorwaarde aan verbonden dat wel wordt voortgegaan met de voorbereidingen dienaangaande.
- visie partijbestuur op toekomstige samenstelling landelijk bureau en vrijwilligersbeleid;
- opdrachtverlening aan de accountant;
- uitgangspunten begroting 2014 inclusief contributiebeleid en wijziging;

Op 26 november 2013, na het opstellen van deze verantwoording, zal de Toezichtraad de begroting 2014 bespreken en al dan niet goedkeuring aan verlenen.

Naast deze bestuurlijke aspecten zijn we ook geïnformeerd over de procedures inzake gemeenteraads- c.q. Europese verkiezingen in 2014 en de instelling van een nieuwe toezichtraad op het congres in december.

De Toezichtraad stelt vast dat het Partijbestuur voortvarend aan de slag is, en daarbij ruimte geeft voor eventuele bijsturing op grond van de adviezen van de Toezichtraad.

De Toezichtraad is van mening dat het Partijbestuur 'in control' is, en wel voor grote vraagstukken is gesteld inzake de (financiële) inrichting en continuïteit van de organisatie. De Toezichtraad blijft daarbij een kritisch-constructieve rol vervullen ten bate van de financiële en organisatorische gezondheid en continuïteit van onze partijorganisatie.

Afsluitend dienen we te melden dat op 9 maart 2013 Patrick Bronger, lid van de toezichtraad, te kennen heeft gegeven dat hij, door persoonlijke omstandigheden, zijn werkzaamheden voor de toezichtraad niet meer kan continueren. De overige

leden hebben hier begrip voor en hebben hem bedankt voor zijn zeer deskundige inzet in de voorgaande 2½ jaren op met name het financiële-juridische terrein.

Wim-Jan Renkema, in volgorde het volgende aspirant-lid van de Toezichtraad, is per 17 april 2013 toegetreden tot de toezichtraad. Dit conform het, op basis van de voordracht van de kandidatencommissie toezichtraad, genomen besluit van de partijraad op 26 juni 2010 en vervolgens is bekrachtigd, door het congres van 5 februari 2011.

Het congres op 14 december dient een nieuwe toezichtraad te benoemen. Een tweetal leden van de huidige toezichtraad staan op de nominatie om herbenoemd te worden. Voor de continuïteit binnen de vereniging is dit een goede zaak. Daarnaast werkt de huidige toezichtraad aan een overdrachtsdossier, die zij graag in het begin van 2014 wil overhandigen aan de nieuwe toezichtraad.

Margriet Jongerius, voorzitter

Patrick Bronger (tot 17 april 2013)

Alma Feenstra

Edwin van Houten

Jenneke van Pijpen

Wim-Jan Renkema (vanaf 17 april 2013)

VERANTWOORDING PARTIJBESTUUR

periode maart 2013-december 2013

1. INLEIDING: MISSIE EN DOEL

Het partijbestuur is in zijn geheel verkozen op het congres van 3 maart 2013. Het bestuur is verantwoordelijk voor het optimaal functioneren van GroenLinks als *geheel*, dus van alle geledingen daarbinnen in hun onderlinge samenhang. Samenwerking en afstemming van prioriteiten en activiteiten van de diverse geledingen, met name tussen het partijbureau, de TK fractie, EK fractie en EP delegatie is daarvoor noodzakelijk. In het tot stand brengen van de vereiste samenhang tussen alle processen die zich binnen GroenLinks afspelen, zijn in de afgelopen maanden belangrijke stappen gezet.

Het partijbestuur is zich er zeer van bewust, dat het is verkozen onder bijzondere omstandigheden en met een specifieke opdracht, te weten de implementatie van de lessen van de evaluatiecommissie van Dijk. Deze opdracht is door het partijcongres van 3 maart 2013 vertaald in een aantal richtinggevende uitspraken, die door het bestuur worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Meer nog dan uitvoering naar de letter heeft het partijbestuur zich ten doel gesteld om het 'Rapport Van Dijk' naar de geest uit te voeren. Het gaat daarbij om een verandering van omgangsvormen en werkwijzen, enerzijds gericht op betere samenwerking binnen "de top" en anderzijds tussen basis en top in de partij. En het gaat om het hervinden van een sfeer van eenheid en vertrouwen en een hernieuwd elan dat van GroenLinks weer een voor de kiezers aantrekkelijke partij moet maken.

GroenLinks heeft zich in de afgelopen maanden fors hersteld. Het partijbestuur verwacht dat de partij die opgaande lijn kan vasthouden en versterken. We richten ons op een significant beter verkiezingsresultaat bij komende verkiezingen ten opzichte van de Tweede Kamer verkiezingen van 2012 en op het vergroten van de inhoudelijke opbrengst en resultaten van GroenLinks op alle bestuurlijke niveaus.

Een belangrijke voorwaarde bij dit alles is het zo snel mogelijk versterken van de financiële positie van de

partij. In 2013 koersen we af op een licht positief resultaat, nadat in de loop van dit jaar nog stevig is ingegrepen in de lopende begroting. Het partijbureau is op initiatief van het interim bestuur in de eerste maanden van 2013 reeds ingrijpend gereorganiseerd. Voor de meerjarige financiële stabiliteit zijn echter aanvullende maatregelen nodig. Deze maatregelen zijn thans verwerkt in de begroting voor 2014. Die begroting is op 26 november goedgekeurd door de Toezichtraad.

Het partijbestuur heeft in mei van dit jaar haar werkplan vastgesteld voor de periode vanaf maart 2013 tot en met eind 2014. (voor het werkplan verwijzen wij naar GL-web) In deze periode draait om het hervinden van rust, zelfvertrouwen, inhoudelijke focus en uitstraling en om het behalen van goede verkiezingsresultaten bij de GR en EP verkiezingen van volgend voorjaar. Bovendien draait het om het herzien van de interne partijstructuur en werkwijze.

Doelstellingen partijbestuur 2013-2014

Het partijbestuur heeft zich voor deze periode de volgende drie doelen gesteld:

1. Borgen (naar letter en geest) van de aanbevelingen van de 'Commissie Van Dijk' en de congresuitspraken van 3 maart 2013.
2. Optimale voorbereiding op de verkiezingen van de gemeenteraden en het Europees parlement in 2014 en behalen van een goed verkiezingsresultaat.
3. Stabiliseren en versterken van de financiële positie en het ledental van GroenLinks.

In het vervolg van deze verantwoording zullen wij de resultaten op deze 3 doelstellingen tot heden aangeven. Daarbij moet worden aangetekend dat dit de tussenstanden zijn na ruim 8 maanden van deze bestuursperiode. Waar mogelijk geven we zo concreet mogelijk een doorkijk naar het komende jaar.

2. BORGEN AANBEVELINGEN 'VAN DIJK' EN CONGRES- UITSPRAKEN VAN 3 MAART 2013

Het implementeren van de aanbevelingen van de Commissie van Dijk en de daarop gebaseerde congresuitspraken van 3 maart 2013 heeft geleid tot het in gang zetten van een aantal processen en projecten op de terreinen interne partij ontwikkeling,

externe partijontwikkeling, internationaal en politiek personeelsbeleid. Daarbij is van belang te onderkennen dat deze parallel lopen aan de intensieve en tijdsgebonden activiteiten in het kader van het voorbereiden van de verkiezingscampagne voor de Gemeenteraads- en EP verkiezingen en het urgente vraagstuk rond de financiën.

Samengevat heeft het partijbestuur de ambitie om een slagvaardige en transparante partij organisatie op te bouwen, met betrokken en gewaardeerde leden, verankerd in een stevig maatschappelijk netwerk, waar de energie gaat zitten in inhoud en actie en niet in procedures. In die partij wordt samengewerkt op basis van vertrouwen.

Het partijbestuur is er van overtuigd dat het voor GroenLinks nu in het bijzonder van belang is om een cultuur te creëren van actieve gerichtheid naar buiten. Topprioriteit op de korte termijn hebben de verkiezingen van 2014. Het partijbestuur heeft er daarom bewust voor gekozen om voor de wijzigingsvoorstellen voor de interne partijstructuur (uitmondend in een wijziging van de statuten en reglementen) de periode tot eind 2014 te benutten en het proces ter voorbereiding zorgvuldig te plannen. Tot en met eind november 2013 kunnen de volgende tussentijdse resultaten worden vermeld.

ledenparticipatie en open-debatpartij.

- Er is veel geïnvesteerd in ledenbetrokkenheid rond de totstandkoming van het essay "Kiezen om te delen" van Bram van Ojik, waarin een hernieuwde visie op werk en sociale zekerheid wordt geschetst. In een vijftal regionale bijeenkomsten en in de betrokken werkgroep konden de leden in gesprek met Bram over dit onderwerp. Via de website van de Helling kon inhoudelijk worden bijgedragen en becommentarieerd. Op de ledendag van 28 september werd het essay gepresenteerd. Het resultaat wordt door het partijbestuur beschouwd als een grote stap in het hervinden van een vernieuwende en ook breed in de partij gedragen visie op dit kernthema van GroenLinks. In de komende maanden ligt het accent bij het verder naar buiten uitdragen van deze visie en aanzwengelen van het debat rond sociale zekerheid, participatiesamenleving en verzorgingsstaat. Het voortouw ligt daarin bij de Tweede Kamerfractie.

- Er is een uitgebreide ronde door het land geweest met 10 regionale bijeenkomsten over de opzet van de gecombineerde campagne voor de GR en EP verkiezingen volgend jaar. Veel actieve leden, lijsttrekkers, raadsleden, lokale campagneleiders hebben hieraan deelgenomen. De opbrengst is een breed gedragen strategie rond de verkiezingen, en een verdieping van kennis en inzicht in de electorale kansen voor GroenLinks en daarop gerichte strategie.
- De ledendag van 28 september was een belangrijk ontmoetingsmoment voor de leden, met een scala aan inhoudelijke en campagne-gerichte activiteiten. Ruim 250 leden namen hieraan deel.
- Rond de onderhandelingen van de Tweede Kamerfractie over een eventueel (deel)akkoord met het kabinet over de rijksbegroting 2014 is in nauw overleg met onze politiek leider voorgesorteerd op het bij referendum voorleggen van een onderhandelingsresultaat aan de leden. Dit is ook actief gecommuniceerd met de leden. Het akkoord kwam er uiteindelijk niet. Toch beschouwt het partijbestuur deze gang van zaken als belangrijke stap in het vormgeven van de gewenste ledenparticipatie: het bracht rust en vertrouwen onder de leden dat zij in dit soort belangrijke aangelegenheden gehoord worden. In mogelijke vergelijkbare gevallen in de toekomst zal steeds de inzet van een ledenreferendum overwogen worden.
- Op de 3 grote discussies, die op basis van het 'Rapport Van Dijk' speciale aandacht vragen is de voortgang als volgt. Op het thema "sociale zekerheid en werk" is dit al hierboven beschreven. Het partijbestuur acht deze discussie vooralsnog afgerond. De opbrengst zal meegenomen worden bij de opstelling van een volgend verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen. Op het thema "groene economie" is reeds veel denkwerk verzet, resulterend in versterkte paragrafen op dit thema in het nieuwe verkiezingsprogramma voor de Europese verkiezingen. Daarnaast is een nieuw essay in voorbereiding, waarin Bas Eickhout en Bram van Ojik inhoudelijk het voortouw hebben. Bij de voorbereiding is sterke betrokkenheid van het WB en de Permanente Programma-commissie geborgd. Participatie van leden en

externe deskundigen en betrokkenen zal in de maanden februari en maart 2014 vorm krijgen, met een duidelijk campagne-accent. GroenLinks zal zich hiermee scherper kunnen profileren op het groene gedachtengoed. Op het thema "internationale vredesmissies" is voorbereiding van een gedegen discussie gaande binnen het WB. Vanaf (eind) mei van 2014 zal deze discussie in overleg met betrokken werkgroepen en deskundigen gestructureerd in de partij vorm krijgen en in een periode van enkele maanden tot conclusies leiden, die kunnen worden meegenomen in volgende verkiezingsprogramma's of richtinggevende congresuitspraken. Ook wordt geëxperimenteerd met verschillende vormen van betrokkenheid van interne en externe experts bij de advisering van de Tweede Kamer-fractie.

Verandering interne partijstructuur.

- Een aantal met elkaar samenhangende congresuitspraken van 3 maart 2013 heeft aanleiding gegeven om een integraal project rond verandering van de interne partijstructuur op te starten. Zoals eerder beargumenteerd heeft het partijbestuur bewust ervoor gekozen voor dit proces de periode tot eind 2014 te benutten. Het opheffen van de partijraad, onder voorwaarde van realisatie van alternatieven voor inbreng en invloed van de leden, maakt hiervan deel uit. Het partijbestuur heeft in oktober hiervoor een commissie ingesteld die de taak heeft advies uit te brengen aan het bestuur over een nieuwe partijstructuur. Dit advies moet, na overleg in de partij, uiterlijk in april volgend jaar leiden tot een concreet besluit in het partijbestuur. Daarna zal een en ander worden uitgewerkt in een integraal voorstel voor aanpassing van statuten en huishoudelijk reglement, vast te stellen op het congres van eind 2014 - begin 2015. In overleg met toezichtraad, partijraad en andere organen zal het jaar 2014 gebruikt worden om te anticiperen op de nieuwe structuur en werkwijze.
- De inzet van werkgroepen is intussen beter gekoppeld aan concrete projecten, zoveel mogelijk aansluitend op de partij brede prioriteiten en vraagstelling. Gestreefd wordt naar verdere afstemming tussen de werkgroepen.

Scouting, talentontwikkeling en functioneren politieke vertegenwoordigers.

- Het partijbestuur heeft met voorrang vorm gegeven aan de congresuitspraak inzake het voeren van functioneringsgesprekken met de landelijke fracties. Er zijn afzonderlijke functioneringscommissies ingesteld voor de TK en EK fracties en de EP delegatie. Het bestuur heeft in deze commissies zelf een rol, in de persoon van de partijvoorzitter en de portefeuillehouders politiek personeelsbeleid en internationaal. Maar het bestuur heeft ook bewust gezaghebbende, ter zake kundige en onafhankelijke voorzitters in deze commissies benoemd. Voor de functioneringscommissie voor de TK fractie heeft Leoni Sipkes het voorzitterschap op zich genomen, voor de EK fractie is Diana de Wolff voorzitter en voor de EP delegatie Flora van Egdom. De eerste cyclus (2013) met de EP delegatie is afgerond. De gesprekken met de Eerste- en Tweede Kamerleden zullen respectievelijk in november 2013 en januari 2014 plaatsvinden. De gesprekken zullen voortaan jaarlijks worden gehouden.
- Het beleid voor versterking van de scouting en talentontwikkeling is in opbouw en zal medio 2014 verder worden uitgerold. Daarbij is aandacht voor de basis en voor lokale vertegenwoordigers, maar ook voor topfuncties, zoals potentiële kandidaten voor het Kamerlidmaatschap. Een concreet nieuw product zal zijn een cursus voor (aankomende) nieuwe wethouders in maart-april 2014.
- De contacten tussen het partijbestuur en de provinciale besturen zijn geïntensiveerd, zowel voor algemene samenwerking en afstemming, als ook bij specifieke vraagstukken van politiek personeelsbeleid zoals rondom lokale kandidaatstellingen. Het partijbestuur stelt met waardering vast dat de provinciale besturen hun verantwoordelijkheden, in nauwe samenspraak met het PB, zeer serieus oppakken.
- Het partijbestuur heeft, conform de congresuitspraak, in oktober-november een ronde gehouden met een 12-tal provinciale bijeenkomsten ter verantwoording en voorbereiding op het congres. Deze bijeenkomsten werden goed bezocht en leverden geanimeerde gesprekken op en werden door de aanwezige leden zeer gewaardeerd.

Internationaal en Europa.

- Er is een zware programmacommissie ingesteld voor het verkiezingsprogramma voor de EP verkiezingen, onder leiding van Tineke Strik. De commissie heeft haar werk afgerond en vervolgens de voorbereiding van de behandeling op het congres ter hand genomen. Het amendemententraject met de leden is constructief en succesvol verlopen, waarbij het uiteindelijke aantal amendementen ter behandeling op het congres overzichtelijk is.
- De kandidatencommissie voor de EP lijst, onder leiding van Nel van Dijk, heeft eveneens een zware taak achter de rug. Het lijsttrekkersreferendum is positief verlopen en bood in een korte campagneperiode een kwalitatief goed debat.
- Het partijbestuur heeft een constructieve, maar ook kritische, rol gespeeld in de discussie in de European Green Party over de organisatie van de primary voor een leading candidate.
- Zoals reeds eerder vermeld is een partijbrede discussie over vredesmissies in voorbereiding, met een start in het late voorjaar van 2014. In de tussentijd zijn in kleine kring, in samenspraak met de betrokken werkgroepen, fracties en externe deskundigen expertmeetings gehouden over de situatie in Syrië en in Mali. Deze hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de standpuntbepaling in de Tweede Kamerfractie over deze kwesties.
- In het kader van de Europese verkiezingen is ingezet op een nauwe samenwerking tussen het wetenschappelijk bureau, de Europawerkgroep, de EGP delegatie en de GroenLinks delegatie in het EP bij het faciliteren van gesprek en debat over "Ons Europa" in de partij. Daarbij is nadrukkelijk ook oog voor de lokale GroenLinks-afdelingen.

Versterking externe partij-ontwikkeling.

- Er is een stuurgroep externe partij ontwikkeling ingesteld. Deze heeft onder meer een interessante workshop over dit onderwerp georganiseerd op de ledendag van 28 september.
- Contacten met diverse groene pioniers zijn en worden verder versterkt.
- Contacten met de vakbeweging zijn en worden verder versterkt. Dit heeft onder meer geleid tot ondersteuning van de demonstratie van FNV op 30 november.

3. OPTIMALE VOORBEREIDING VERKIEZINGEN GR EN EP 2014.

Het behalen van een goed resultaat bij de verkiezingen voor de gemeenteraden en het Europees parlement in 2014 is cruciaal. Op deze wijze kan GroenLinks haar politieke relevantie opnieuw tonen. Daarvoor moet ten opzichte van de laatste Tweede Kamerverkiezingen een significant beter resultaat behaald worden. Het partijbestuur ziet een percentage van ca. 4 á 5% van de stemmen (omgerekend 6 tot 8 zetels in de TK) in de lokale verkiezingen als realistische doelstelling. Uiteraard zetten we in op méér!

Het partijbestuur is verantwoordelijk voor een duidelijke campagnestrategie met een sterke focus op GroenLinks thema's. De campagne wordt ontwikkeld in nauwe samenspraak met de lokale vertegenwoordigers en afdelingen, de EP delegatie en de Tweede- en Eerste Kamerfractie. Een campagne vergt een duidelijk eigen verhaal, voor zowel onze visie (waarden) als onze concrete standpunten. Een goede campagne is gericht op publiciteit. Het partijbestuur wil daarom de campagne meer activistisch maken. Zo is GroenLinks in staat om een beeld te scheppen bij haar idealen. Om deze actieve en zichtbare campagne vorm te geven is een stevig vrijwilligersbeleid nodig, waarbij de nadruk wordt gelegd op binding en clubgevoel door deelname aan concrete acties. Op dit moment kunnen de volgende tussentijdse resultaten worden vermeld.

- De campagne organisatie is intussen op volle toeren. In deze organisatie is een hechte samenwerking tussen lokaal en landelijk geborgd, als ook een intensieve samenwerking tussen "Brussel, Utrecht en Den Haag". Een concrete, heldere, campagnestrategie is vastgesteld en uitvoerig in de partij besproken.
- Er ligt nu ook een uitgewerkt campagneplan, waarin een concrete koppeling van landelijke en lokale activiteiten wordt beschreven.
- Er is een klankbordgroep ingesteld van lokale campagneleiders, lijsttrekkers en raadsleden, die intensief is betrokken bij de vormgeving van de campagne.
- Kern van de campagnestrategie en activiteiten zijn de 3 centrale thema's werk, zorg en schone energie, met ruimte voor toevoeging van een lokaal thema.

- Er is intussen een zeer hoopgevend resultaat geboekt in de tussentijdse verkiezingen in een viertal herindelingsgemeenten. Extrapolatie naar resultaten bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 is moeilijk, maar zonder terughoudendheid kan gesteld worden dat er sprake is van een stevig herstel. In deze campagnes is sprake geweest van goede samenwerking tussen landelijk en lokaal.

4. STABILISEREN EN VERSTERKEN FINANCIËLE SITUATIE EN LEDENTAL.

Het structureel op orde krijgen van de financiële basis van de partij is een belangrijke voorwaarde voor het succesvol aanpakken van alle in het voorgaande genoemde activiteiten. Daartoe is, onder verantwoordelijkheid van het Interim-partijbestuur, in het eerste kwartaal van 2013 het landelijke partijbureau ingrijpend gereorganiseerd. In 2013 koersen we aan op een licht positief saldo op de jaarrekening. Om voor de komende jaren structureel evenwicht te bereiken en de reserves van de partij weer op een voldoende niveau te brengen zijn aanvullende maatregelen nodig. Daartoe zijn voor 2014 verschillende begrotings-scenario's uitgewerkt. Deze hangen in sterke mate af van het resultaat bij de komende gemeenteraadsverkiezingen. De begroting voor 2014 is uitgewerkt in lijn met het door het bestuur meest realistisch geachte scenario, met ruimte voor bijstelling in de loop van de tijd. Intussen kunnen de volgende resultaten worden vermeld.

Over het lopende jaar 2013:

- Na een aanvullende ingreep op de lopende uitgaven in 2013, met onder meer een eenmalige korting van 10% op de afdelingsbijdragen, wordt een licht positief saldo op de jaarrekening verwacht. Daarmee kan een bescheiden toevoeging aan de continuïteitsreserve worden gedaan.
- Overleg met de bank over financiering heeft voorsnog tot positief resultaat geleid.
- Extra inspanningen op inning van contributie en afdrachten en inspanningen ten aanzien van wanbetalers en verzoeken om extra bijdragen hebben de afgelopen maanden een eerste positief effect gehad. Dat komt tot uiting in de stabilisering van de inkomsten in 2013 ten opzichte van 2012.

- Het ledental is in 2013 licht gedaald van ca 23.300 naar 22.700 leden. In de laatste maanden is de daling tot vrijwel 0 teruggebracht.
- Er zijn de afgelopen maanden inspanningen gepleegd om opzeggers van 2012 weer terug te halen. Dit levert tot heden een bescheiden resultaat op.

Vorbereiding voor 2014:

- De begroting voor 2014 is op 20 november door het partijbestuur vastgesteld en is conform de statuten ter goedkeuring voorgelegd aan de Toezichtraad.
- De begroting voor 2014 gaat uit van een scenario waarin de inkomsten ca. 5 ton lager zullen zijn dan in 2013. De belangrijkste besparingen worden gevonden in de afdelingsbijdragen, de toevoeging aan het verkiezingsfonds en de personele formatie van het landelijk bureau.
- De huidige regeling voor de landelijke bijdragen waarbij 25% van de inkomsten uit contributies en afdrachten van vertegenwoordigers ten goede komt aan afdelingen en provincies tezamen wordt gewijzigd. Dat gebeurt als volgt: tot een bedrag van 2 miljoen aan genoemde inkomsten ontvangen de afdelingen, provincies en federaties tezamen 20%, over het meerdere ontvangen zij 30%. Voor de gedetailleerde regeling verwijzen we naar GLweb. Met deze aanpassing wordt weliswaar de bijdrage nu verminderd, maar tevens ontstaat perspectief op herstel van de bijdragen bij groeiende inkomsten.
- Er heeft een consultatieronde plaats gevonden met de lokale penningmeesters ten aanzien van het voorstel voor aanpassing van de landelijke afdelingsbijdrage. Hier is in overgrote mate aangegeven dat er begrip is voor de ingreep en dat deze naar omstandigheden redelijk gevonden wordt.
- In de begroting wordt rekening gehouden met een extra inzet en investering op aspecten van vergroting van inkomsten door verdere professionalisering en stroomlijning van de contributie inning, versterkte ledenwerving en herziening van de communicatie over de (minimum) contributie.
- De minimum contributie wordt per 2014 vastgesteld op 24 euro per jaar. Dat is het formeel al jaren geldende minimum en wordt niet verder verhoogd. De afgelopen jaren is echter in de

praktijk de gewoonte gegroeid om als minimum contributie het bedrag aan te houden dat de rijksoverheid hanteert voor het verkrijgen van rijks subsidie, namelijk 12 euro per jaar. Het partijbestuur constateert dat dit bedrag te ver af staat van een kostendekkend lidmaatschapstarief en spant zich nu in om al deze leden ervan te overtuigen het bedrag op te hogen tot tenminste 24 euro.

- Het GroenLinks Magazine wordt voortaan digitaal aangeboden. Vanaf 2014 zal voor het ontvangen van het Magazine op papier een apart abonnementsgeld worden geheven van 12 euro per jaar. De digitale ontvangst van het Magazine blijft gratis.
- Er is een ledenwerfactie in voorbereiding, parallel aan de gemeenteraadscampagne.

Tot slot: algemeen beeld

Het partijbestuur stelt vast dat sfeer en vertrouwen in de partij in de afgelopen maanden enorm is gegroeid. Er is interne rust en een stevige focus op ons GroenLinks-verhaal naar buiten. De samenwerking op landelijk niveau tussen de fracties onderling en met het partijbestuur is prima. Met name de nu intensieve uitwisseling van inzichten en afstemming tussen de Tweede- en Eerste Kamerfractie is op een hoog peil gebracht. Het gezag en de bekendheid van onze politiek leider Bram van Ojik groeit gestaag

De motivatie en inzet voor de komende campagnes is op alle niveaus groot. GroenLinks stijgt langzaam maar zeker in de peilingen. Een eerste hoopgevend resultaat is geboekt bij de tussentijdse raadsverkiezingen in een viertal gemeenten, waar GroenLinks zich zeer actief heeft opgesteld. GroenLinks heeft de weg omhoog gevonden.

VERANTWOORDING

EGP-DELEGATIE

Periode maart 2013 - december 2013

Van 10 - 12 mei vond de 18e Council van de European Green Party (EGP) in Madrid plaats. GroenLinks was in Madrid met een geheel vernieuwde delegatie die op het congres van 3 maart 2013 is gekozen. De delegatie staat onder leiding van Marjolein Meijer, internationaal secretaris van GroenLinks. De delegatie bestaat verder uit Mieke van der Vegt, Mirja Cordes en Paul van Dam. Op de Council in Madrid werden zij ondersteund door onder andere Lot van Hooijdonk, Richard Wouters en Jos van Dijk.

Op de agenda van de 18e Council stond een aantal inhoudelijke papers, waaronder het paper over Digital Rights. Hierin geven de Europese Groenen hun visie op de rechten van consumenten en internetgebruikers op toegang tot het net, privacy, vrije meningsuiting en het delen van informatie. Voor dat laatste onderwerp is het stuk in Madrid nog ingrijpend aangepast om overeenkomstig de wens van een meerderheid in de Council een goede balans te krijgen tussen de rechten van de gebruikers en die van de makers. Ook policy papers over de pensioenen én over de jeugdwerkloosheid stonden op het programma. Het onderwerp pensioenen is voor de EGP bijzonder gecompliceerd door culturele en sociaal-economische verschillen tussen de landen van de lidpartijen. De delegatie van GroenLinks maakte zich, met succes, hard voor een verwijzing naar de druk op de betaalbaarheid van pensioenstelsels door de stijgende levensverwachting. Naast de inhoudelijke thema's was een belangrijk thema van de 18e Council de campagne die de Europese groenen samen gaan voeren voor de Europese verkiezingen in mei 2014, onder leiding van de secretaris-generaal van de EGP, Jacqueline Cremers (GroenLinks). In 2014 wordt de campagne gepersonaliseerd met een 'primary': een verkiezing van een duo van twee 'topkandidaten'. Die verkiezing staat open voor iedereen in Europa die zijn steun verklaard aan de groene politiek van de EGP en haar lidpartijen. Tijdens de zomer is de vormgeving van de EGP campagne verder uitgewerkt. Voor GroenLinks is een betrouwbaar en transparant proces erg belangrijk en we hebben ons daar op allerlei verschillende manieren voor ingespannen. De primary is op 10

november geopend. U vindt alle informatie op <http://europa.groenlinks.nl/node/103684>

Begin november vond de 19e Council van de EGP plaats in Brussel. Ook Richard Wouters en Jos van Dijk waren hier weer bij aanwezig. Centraal stond het EGP Common Manifesto, de gemeenschappelijke inzet van de Europese Groenen voor de Europese verkiezingen. Dit manifest is een relatief korte tekst waarvoor de EGP een lange aanloop neemt: de definitieve besluitvorming vindt eind februari 2014 plaats. Als aanloop naar die bespreking is onder andere met de Europawerkgroep over het manifesto gesproken. Ook is advies gevraagd van de gekozen leden van de EGP congresdelegatie.

Tijdens de november Council werd bovendien dankzij GroenLinks een 'emergency resolution' aangenomen over de 'Arctic 30'. Daarin werd, naast het veroordelen van het boren naar Noordpool-olie door Gazprom, opgeroepen tot onmiddellijke vrijlating van de bemanning van de Arctic Sunrise. Die 28 leden van de bemanning, samen met twee freelance journalisten, zaten al sinds 19 september vast in Rusland en tijdens de Council was zelfs de status van hun aanklacht nog niet duidelijk. Voor GroenLinks en de andere groene partijen een onverteerbare situatie. GroenLinks diende deze resolutie uiteindelijk in samen met de Russische groene partijen, met name Zelenaya Alternativa-GROZA. Die samenwerking was een mooi symbool. Wij zijn er trots op dat de EGP over de Russische misstanden een unaniem signaal heeft afgegeven. De EGP delegatie werkt aan een intensiever contact tussen de delegatie en de partij. De belangrijkste schakel daarin gaat waarschijnlijk de Europawerkgroep zijn. De EGP delegatie zal meer direct betrokken zijn bij deze werkgroep door het aanwijzen van één vast liaison: Mieke van der Vegt.

VERANTWOORDING EUROPESE FRACTIE

Periode maart 2013 - december 2013

Het jaar 2013 was het jaar waar Europa in toenemende zin het nieuws wist te halen. Helaas niet omdat het allemaal nou zo fantastisch gaat: de eurocrisis zeurt door, vluchtelingen zitten onder erbarmelijke omstandigheden in Zuid-Europa als ze hun tocht met gammele bootjes overleven en de het Nederlands discours over Europa gaat over futiliteiten als APK-keuringen en schoolfruit. Er is dus genoeg te doen voor ons om voorstellen te doen om Europa te verbeteren en daar hebben we dan ook hard aan getrokken.

ONS EUROPA PAKT DE CRISIS AAN

De euro mag dan in wat veiliger vaarwater zijn, de crisis is nog niet voorbij. Dat blijkt wel uit de nog steeds oplopende werkloosheidscijfers en de wankelende balansen van veel Europese banken. Er blijven financiële bubbels uit elkaar spatten, dit jaar was Cyprus aan de beurt. Het toonde maar weer aan hoe belangrijk het is om Europees banktoezicht goed te organiseren en te komen tot een bankenunie waarin ons Europa niet door de financiële markten uit elkaar gespeeld kan worden. Wij hebben ons sterk gemaakt voor dit toezicht en voor de bankenunie. Perverse prikkels moeten het bankensysteem uit, dus ook bonussen worden aan banden gelegd en steeds striktere regels over hoe banken en financiële markten omgaan met ons geld staan op de rol. Een punt waar Bas Eickhout zich al lang voor inzet is bijvoorbeeld die van belastingontwijking. Zolang Europese lidstaten met elkaar concurreren op lage belastingen nemen de inkomsten van die landen alleen maar af en maken financiële instellingen gretig gebruik van ingewikkelde constructies – met name via Nederland en Ierland – om zo min mogelijk of zelfs geen belasting te betalen. Wij zetten ons in om dit te doorbreken en dit soort constructies uit te bannen. Voor multinationals is Nederland een belastingparadijs en wij deden voorstellen om dit aan banden te leggen.

Maar dat is slechts een kant van de medaille. De gevolgen van de crisis en de aanpak daarvan vraagt om een sociale dimensie. Waarom controleren we

landen alleen op begrotingstekorten en niet op sociaal beleid zoals een maximumpercentage werkloosheid? De jeugdwerkloosheid neemt bijvoorbeeld in heel Europa toe, in het bijzonder in zuidelijke landen waar een generatie opgroeit zonder perspectieven. Dat is een prijs die wij niet willen betalen. We hebben ons dan ook ingezet om daar verandering in te brengen en langzaam maar zeker zien wij bij de Europese Commissie en bij de regeringsleiders ook aandacht voor de problematiek waar wij Europeanen dagelijks tegenaan lopen: hebben we nog wel inkomen binnenkort? Marije Cornelissen zet zich in de commissie sociale zaken in om de sociale poot onder de muntunie gestalte te geven want ons Europa beperkt zich niet tot de vrije markt, maar moet ook werkloosheid en armoede terugdringen. Als woordvoerder van de groene fractie pleit Marije ervoor dat landen ook stevig op hun sociale beleid afgerekend worden. Op Marijes initiatief hebben maatschappelijke organisaties in alle lidstaten op de terreinen armoede, huisvesting, werknemersrechten en milieu zich dit jaar bemoeid met het economisch bestuur door alternatieve aanbevelingen voor het economisch beleid van hun land te doen.

ONS EUROPA IS ER VOOR MENSEN

Dat Europa ook om mensen gaat en solidariteit lieten wij ook zien met het rapport over vrouwenrechten op de Balkan die Marije door het Europees Parlement wist heen te halen. Europa komt op voor de rechten van haar inwoners en op de Balkan hebben vrouwen nog lang niet de rechten te die wij in Nederland gewend zijn. Ook vestigden we dit jaar weer de aandacht op de rechten van homo's op ons continent: Marije bezocht diverse (verboden) gayprides om hen die strijden voor gelijkheid te helpen om hun rechten te krijgen, en dit aan te grijpen om problemen met de rechtsstaat in landen op de Balkan, Oekraïne en Moldavië aan te pakken. Ook stelde Marije de aanval op homorechten en maatschappelijke organisaties in Rusland aan de kaak.

Wanneer we buiten Europa kijken zien we dat het allemaal nog schrijnender kan. Judith Sargentini heeft met eigen ogen gezien onder wat voor omstandigheden vluchtelingen van de Arabische Lente in kampen zitten in Jordanië, Griekenland en Italië. De drama's bij Lampedusa tonen aan dat het Europees beleid voor vluchtelingen niet solidair is. Het is erop gericht om de poorten van Europa dicht

te houden met alle gevolgen van dien. Judith heeft meerdere factfinding missies gedaan naar de plekken waar vluchtelingen van oorlog en honger hun heil zoeken en heeft de ellende van dichtbij gezien. In het Parlement strijdt zij dan ook voor humane opvang en een beter systeem voor asiel. De noordelijke landen wassen echter hun handen in onschuld. Het Europees asielbeleid is dit jaar herzien, maar helaas moesten wij wederom constateren dat het nieuwe beleid niet de humane en solidaire grondslag heeft die wij Europa waardig vinden. Dat zien we ook bij het debat rond de opvang van Syrische vluchtelingen waar Judith voor meer inzet van Europa pleit: Europa moet Syriërs opvangen want in de regio van Syrië zitten de kampen overvol.

Na drie jaar soebatten tussen parlement en Raad ligt er nu wel een Europese richtlijn voor seizoensarbeid door derdelanders waarin hun rechten worden geregeld. De richtlijn moet arbeidsmigranten die veelal illegaal in de landbouw en het toerisme werken, een reguliere basis geven. Hiermee komen mogelijkheden voor toekomstige wetgeving voor arbeidsmigratie een stap dichterbij. Een onderwerp waar GroenLinks zich al jaren voor inzet.

Dat Europa een continent van welvaart en luxe is heeft zij mede te danken aan de wijze waarop wij door de eeuwen heen zijn omgesprongen met de rest van de wereld. Gelukkig zijn we de tijd van kolonies alweer lang voorbij, maar helaas heeft dat niet geleid tot een welvarend Afrika. Integendeel. Europa, maar ook China en andere landen hebben weliswaar het continent hard nodig voor grondstoffen, maar die worden bepaald niet eerlijk verkregen. In mijnen wordt onder vreselijke omstandigheden gewerkt en vaak worden met de opbrengsten van de gemijnde grondstoffen burgeroorlogen gefinancierd. Judith heeft hier aandacht voor gevraagd in het Parlement en bezocht onder andere Congo om te zien hoe het er nu aan toe gaat. Op aandringen van Judith komt de Commissie nu eindelijk met een richtlijn over eerlijke handel in grondstoffen. Een punt waar Judith al lang op hamert: wij willen een beleid zoals de Verenigde Staten in hun Dodd Frank Act heeft opgenomen: fabrikanten moeten aantonen dat hun uitgaven aan grondstoffen niet leidt tot de financiering van bloederige oorlogen. Judith haar inzet voor transparantie van bedrijven en eerlijke

handel werd daarom dit jaar beloond met de Fair Politician of the Year Award van de Max van der Stoel Foundation.

ONS EUROPA BESCHERMT PRIVACY

Dankzij Edward Snowden, die mede op initiatief van GroenLinks was genomineerd voor de Sacharov-prijs, weten we dat onze jarenlange roep om betere bescherming van privacy en een stop op het uitwisselen van gegevens met de Verenigde Staten geen achterdocht was. De schaal waarop onze privacy wordt geschonden is zelfs nog groter dan wij ons hadden kunnen voorstellen. Wij stemden daarom destijds ook tegen de “reparatie” van het SWIFT akkoord in tegenstelling tot bijvoorbeeld D66. Dit jaar kregen wij in het Parlement de volle steun in een oproep deze overeenkomst alsnog in te trekken. De Groenen zijn dossierhouder op databescherming en Judith neemt daar het onderdeel cloud computing en netneutraliteit onder haar hoede. Ook hier lopen wij grote risico's: jouw gegevens worden opgeslagen in de cloud zonder dat er goede afspraken zijn over wie daar wanneer en waarom in zou mogen kijken. Voor velen een eye-opener en met de recente ontwikkelingen met de NSA des te belangrijker. Privacy en het aanpakken van terrorisme en criminaliteit is een moeilijk dossier: waar ligt de scheidslijn? Dat merkt Judith nu ook met het opstellen van het rapport rond witwassen: wie mag nou wanneer personen gaan onderzoeken vanwege zogenaamd verdachte transactie? Als rapporteur voor het parlement probeert Judith hierop een antwoord te formuleren dat leidt tot een betere aanpak van witwassen maar tegelijkertijd regels voor de bescherming van persoonsgegevens in acht neemt.

ONS EUROPA STOPT KLIMAATVERANDERING EN STIMULEERT DE GROENE ECONOMIE

Een van de grootste uitdagingen waar we in de wereld voor staan is het stoppen van klimaatverandering. In 2015 zal in Parijs het wereldwijde akkoord moeten komen om te voorkomen dat de aarde verder opwarmt. Na het debacle in Kopenhagen zijn we nu op weg naar een nieuw akkoord. Bas is in het Europees Parlement het gezicht van een ambitieus klimaatbeleid: of het nu gaat om emissiehandel (ETS) waar hij de steun heeft van bedrijven als Unilever maar ook zelfs Shell of het een halt toeroepen aan van niet duurzame biobrandstoffen (geen voedsel

in de tank): wij weten ons stempel te drukken op de besluitvorming. Dat het altijd nog beter moet is helder, maar we hebben nogal eens een conservatieve meerderheid tegenover ons. Dat het dan toch lukt om het rapport van Bas over het uitfaseren van de schadelijke F-gassen die in airconditionings en koelkasten te vinden zijn door het Parlement te loodsen is het bewijs dat onze visie op groene oplossingen voor de economie werkt: deze wetgeving bezorgt de Europese industrie een voorsprong op de mondiale concurrentie. Dit jaar poogden we ook het gemeenschappelijk landbouwbeleid te vergroenen: de grootste kostenpost van de EU die duidelijk aan vergroening toe is. Wij deden vele voorstellen om dit te bewerkstelligen, maar de ouderwetse landbouwlobby wist zoals gewoonlijk van geen wijken. Kleine succesjes werden behaald, maar uiteindelijk moeten we constateren dat we nog veel meer groene Europarlementariërs nodig hebben om het hele systeem om te gooien. In die zin was de hervorming van het visserijbeleid wel succesvol te noemen: op voorstel van de Groene fracties zijn de afspraken over de totstandkoming van visquota aangescherpt om te komen tot duurzame visserij. Wij strijden door voor visrijke zeeën en zien dat we telkens weer een stap dichterbij komen.

Niet voor niets was Bas wederom de nummer 5 en daarmee hoogstgeplaatste politicus in de Duurzame 100 van Trouw.

ONS EUROPA IS DEMOCRATISCH

De Europese delegatie presenteerde in mei dit jaar het manifest "Macht pakken met Europa" als antwoord op de lijstjes van CDA en kabinet over wat er zoal moet worden teruggehaald uit "Brussel". Zij kwamen met betreurenswaardige lijstjes die aan alle kanten rammelden, wij presenteerden waarom Europa nu juist wel nodig is. Als we niet als een blok staan tegenover de financiële markten en multinationals dan worden we speelbal van het grootkapitaal. Juist door onze krachten te bundelen kunnen we de banken aanpakken, kunnen we vervuiling aanpakken en kunnen we vorm geven aan een innovatieve groene economie. Het manifest is te lezen op www.machtpakkenmeteuropa.nl en leverde een boeiende discussie op op de website van de Helling. Om te komen tot een Europa dat die macht doorbreekt moet er ook dringend wat gedaan worden aan verbetering van de democratie in Europa: wij deden daar in

samenwerking met de Tweede Kamer voorstellen voor in een 10-puntenplan. De Europeaan moet het voor het zeggen krijgen, in plaats van de Eurocraat. Het is niet voor niets dat daarom de Europese Groene Partij de enige is die de Europeaan laat bepalen via Europese primaries wie haar *leading candidates* worden in de Europese verkiezingen. Die groene primaries lopen nu en daarover vind je op onze website meer informatie.

ONS EUROPA STEM T GROEN

Komend jaar is het verkiezingsjaar. GroenLinks haalde in 2009 een prachtscore met drie zetels in het Europees Parlement en is onderdeel van de Groene fractie van 58 leden. De komende verkiezingen zullen spannend worden voor de Groenen. De Europese stemmer is niet makkelijk te winnen in een door crisis verscheurd Europa. Juist door de opstelling van de Europese Raad en een conservatieve Commissie voelen mensen zich in de steek gelaten en niet gehoord. Sommige van die stemmers zijn nationaal in de armen gedreven van extreme en radicale rechtse partijen zoals de Gouden Dageraad in Griekenland of het Front National in Frankrijk. Europa is een project van een lange adem en juist ook ontstaan om vrede en verdraagzaamheid. Wij zullen ons inzetten voor een Europa dat iedereen gelijk behandelt, dat niet discrimineert, waar je kan wonen en werken waar jij wilt. Juist daarom is het belang van Groene politiek nu van groot belang. Samen met onze zusterpartijen gaan we ervoor om de Groenen van de vierde naar de derde beweging in Europa te maken. Daar hebben we ieders hulp bij nodig, ook de jouwe. Wordt lid van onze nieuwsbrief, volg ons op Twitter en doe mee!

VERANTWOORDING GROENLINKS EERSTE KAMER

Periode maart 2013 - december 2013

INLEIDING

De Eerste Kamer heeft de opdracht om wetsvoorstellen te beoordelen op grondwettigheid, consistentie met andere wetten, doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. GroenLinks is er in het afgelopen jaar in geslaagd om de senaat ervan te overtuigen dat een aantal kabinetsvoorstellen daar simpelweg niet aan voldoen. Al zijn de formele bevoegdheden beperkt, GroenLinks kon door haar relatieve machtspositie in de senaat en intensieve samenwerking tussen de Eerste- en Tweede-Kamerfractie tóch effectieve invloed uitoefenen op het kabinetsbeleid.

Door het recent gesloten Bezuinig- en Gedoogakkoord zal het politieke debat er in 2014 in de Eerste Kamer waarschijnlijk anders gaan uitzien. De fracties van D66, ChristenUnie en SGP zullen het kabinet in de Eerste Kamer te hulp schieten. Dit kunnen behoorlijk pijnlijke debatten worden. Met hun handtekening onder het Gedoogakkoord 2013 hebben deze ‘meest favoriete oppositiepartijen’ van minister Dijsselbloem óók getekend voor de uitvoering van het bezuinigingspakket van € 6 miljard. Dat belooft weinig goeds voor bijvoorbeeld de zorg, jeugdhulpverlening, passende arbeid (Wajong en sociale werkvoorziening), natuurbescherming en de rechtstaat. Ook valt af te vragen of ‘Paars met de Bijbel’ wel gecharmeerd is van wetsvoorstellen waarmee de rechtspositie van lesbische ouderstellen of homodocenten wordt versterkt. Met dergelijke maatregelen komen grondwettigheid, consistentie en handhaafbaarheid danig in het gedrang. GroenLinks doet er uiteraard alles aan haar idealen te verwezenlijken!

DE PORTEFEUILLEVERDELING VAN DE FRACTIE ZIET ER ALS VOLGT UIT:

Tof Thissen: fractievoorzitter en woordvoerder
Algemene Zaken, Sociale Zaken en

Werkgelegenheid, Volksgezondheid (verzekeringen en jeugdzorg), Beroepsonderwijs, Media, fractievoorzittersoverleg;

Tineke Strik: vicefractievoorzitter en woordvoerder Europa tevens voorzitter vaste EK-commissie Europese Zaken-, Veiligheid/Politie, Immigratie/Asiel, Integratie, Sociale Zaken (arbeidsrecht), Buitenlandse Zaken, JBZ-Raad, Strafrecht en privacy; tevens lid van de Nederlandse delegatie bij de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, vicevoorzitter van de migratiecommissie aldaar.

Marijke Vos: fractiesecretaris en woordvoerder Economische Zaken, Energie, Landbouw, Innovatie, Voedselkwaliteit, Natuurbeheer, Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening, Parlementair Onderzoek;

Margreet de Boer: fractiepenningmeester en woordvoerder Binnenlandse Zaken, Volkshuisvesting, Gemeenten en Provincies, Mensenrechten, Financiën, Belastingen, Bestuursrecht, Civiel Recht;

Ruard Ganzevoort: woordvoerder Koninkrijksrelaties/ Caribisch Nederland, Defensie, Ontwikkelingssamenwerking, Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid, Sport, Volksgezondheid, Welzijn, Verzoekschriften.

Provincieverdeling: Groningen, Friesland - Margreet; Drenthe, Flevoland, Utrecht - Ruard; Overijssel, Gelderland - Tineke; Noord Holland, Zuid Holland, Zeeland - Marijke; Noord Brabant, Limburg - Tof.

Gedurende het afgelopen jaar hebben de fractieleden hun bijdrage geleverd aan de hieronder genoemde commissies (daarbinnen op chronologische volgorde):

ALGEMEEN

Bij de *Algemene Politieke Beschouwingen* stelde Tof Thissen het gemak waarmee het kabinet de participatiesamenleving omarmt aan de kaak. Onder het mom van de participatiestaat laat het kabinet kwetsbare mensen aan hun lot over. Een participatiemaatschappij kán niet zonder verzorgingsstaat, aldus Tof.

BINNENLANDSE ZAKEN, HOGE COLLEGES VAN STAAT, ALGEMENE ZAKEN EN HUIS DER KONINGIN

Reorganisatie Nederland. Minister Plasterk van Binnenlandse Zaken wil het Nederlandse openbaar

bestuur reorganiseren. Nederland, zo stelt de minister, bezwijkt onder bestuurlijke drukte en daarom moet het bestuur 'opgeschaald' worden: grotere bestuurlijke eenheden en dus grotere gemeenten en provincies. GroenLinks in de Eerste Kamer is er niet van overtuigd dat deze oplossing soelaas biedt. Sterker nog: de afstanden tussen burgers en bestuurders worden alleen maar groter en de eigenlijke kwestie, de onduidelijkheid wie nu precies verantwoordelijk is voor welk specifiek probleem, blijft onopgelost. Margreet de Boer betoogde in het debat over het afschaffen van deelgemeenten dat deelgemeenten een belangrijke rol vervullen, zeker in grote(re) gemeenten, en dat het aan gemeenten moet blijven deze al dan niet in te stellen. Tof Thissen riep in het brede debat over de bestuurlijke inrichting van Nederland minister Plasterk ertoe op om niet alles overhoop te halen, maar ervoor te zorgen dat lokale overheden hun substantiële taakuitbreiding (denk aan de transitie van de jeugdzorg) ook daadwerkelijk aankunnen.

Bij de *Algemene Politieke Beschouwingen* stelde Tof Thissen het gemak waarmee het kabinet de participatiesamenleving omarmt aan de kaak. Onder het mom van de participatiestaat laat het kabinet kwetsbare mensen aan hun lot over. Een participatiemaatschappij kán niet zonder verzorgingsstaat, aldus Tof.

ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Slechts bij uitzondering behandelt de Eerste Kamer begrotingsvoorstellen. Marijke Vos maakte voor de *begroting* graag een uitzondering want dat is het moment om de uitblijvende vergroening en verduurzaming van het Nederlandse energiebeleid te hekelen. Marijke daagde minister Kamp uit om een duidelijke keuze te maken voor duurzame energie uit zon en wind, en veel meer te investeren in wind op zee. Zij hekelde het feit dat Kamp zoveel duurzame energie subsidie geeft aan de bijstook van biomassa in fossiele energiecentrales.

Koopzondagen. Voortaan mogen gemeenten zelf bepalen of en hoeveel koopzondagen per jaar toegestaan worden. Dat regelt een initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks en D66. Marijke Vos onderschreef namens GroenLinks het voorstel, maar vroeg tegelijkertijd aandacht voor de

positie van kleine winkeliers die maar met moeite kunnen opboksen tegen grote winkelketens. De koopzondagen mogen niet verworden tot een dictaat van de markt, aldus Marijke.

Bij de behandeling van de *wet decentralisatie investeringsbudgetten natuur* leverde Marijke Vos stevige kritiek op het natuurbeleid van het kabinet. De bezuiniging op natuur in 2014 is ongekend, en het kabinet schuift haar verantwoordelijkheid voor den landelijk dekkende ecologische hoofdstructuur op het bord van de provincies.

EUROPA

Tineke Strik voerde namens GroenLinks het woord bij de *Europese Beschouwingen*. Zij concentreerde zich op de twee belangrijkste uitgangspunten voor Europese samenwerking: het versterken van de democratie en het handhaven van de mensenrechten. Een nieuw Europees Verdrag moet de huidige democratische tekortkomingen aanpakken door de positie van het Europese Parlement te versterken. Daarnaast bepleitte Tineke dat asielzoekersrechten uit het Vluchtelingenverdrag beter nageleefd moeten worden, en leidraad vormen bij het Europees Nabuurschapsbeleid. Dat beleid legt veel nadruk op een betere grensbewaking, maar verplicht de buurlanden niet om asielzoekers en vluchtelingen fatsoenlijk en in overeenstemming met de mensenrechten te behandelen.

Bij het debat over het *Europees semester* wees Margreet de Boer erop dat de crisis zich niet zonder 'Europa' laat bedwingen. We kunnen er niet omheen de afzonderlijke begrotingen van de lidstaten af te stemmen. Maar dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan; GroenLinks constateert dat het bij het kabinet ten enenmale ontbreekt aan enige visie op wat nodig is om uit de crisis te geraken. Het is ronduit zorgelijk dat in de uiteindelijke aanbevelingen van de Europese Commissie juist de voorstellen zijn weggefallen die zouden kunnen bijdragen aan vergroening en verduurzaming van de Nederlandse economie (denk aan de streefcijfers voor vernieuwbare energie in 2020), aan een steviger ambitieniveau voor arbeidsparticipatie en onderwijs. Nederland kan het zich niet langer permitteren om bij de aanpak van de hypotheekrenteaftrek op de handen te blijven zitten. Sterkere hervormingen van deze enorme kostenpost

zijn bitter noodzakelijk voor houdbare overheidsfinanciën. GroenLinks roept de regering op om aan de slag te gaan en overleg met de Europese Commissie en de Europese Raad te komen tot een aanpak waarbij sterker ingezet wordt op hervormingen, en minder op korte-termijn-bezuinigingen.

FINANCIËN

Pensioenwetten. GroenLinks heeft zich tegen de pensioenplannen van het kabinet gekeerd. Tof Thissen wil dat iedereen in Nederland een goed pensioen kan opbouwen. Jong en oud, arm en rijk. De plannen van dit kabinet zorgen ervoor dat het voor jonge mensen en mensen met een laag inkomen veel moeilijker wordt om voldoende pensioen op te bouwen. Vooral mensen met een hoog inkomen profiteren van de kabinetsplannen. Het kabinet had beter naar de kritiek in de Tweede Kamer moeten luisteren en de Eerste Kamer een beter plan moeten voorleggen, zo stelde Tof Thissen. De staatssecretarissen Weekers en Klijnsma beraden zich nu over de massale fundamentele kritiek in de Eerste Kamer.

Op 2 juli heeft de Eerste Kamer ingestemd met de novelle *verhuurderheffing 2013*. Dit introduceert een nieuwe heffing van verhuurders over de waarde van hun voor verhuur bestemde huurwoningen in de gereguleerde sector. De Eerste Kamer had zelf bij motie gevraagd om deze novelle, waarin de beperkte verhuurderheffing voor 2013 is afgesplitst van de geplande heffing voor 2014 en verder. Ook Margreet de Boer drong aan op deze afsplitsing; we hebben dan ook voor de novelle gestemd.

INFRASTRUCTUUR, MILIEU EN RUIMTELIJKE ORDENING

Wet basisnet. Het vervoer van gevaarlijke stoffen neemt alleen maar toe. Marijke Vos heeft staatssecretaris Mansveld de risico's nog eens voorgehouden en ertoe opgeroepen dat paal en perk gesteld moet worden aan dit vrachtvervoer. Ook zouden omwonenden en natuurorganisaties beter betrokken moeten worden bij de vaststelling van het basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De opmerking van Mansveld dat 'veiligheidswinst voor velen leidt tot meer risico voor enkelen' heeft veel onrust veroorzaakt langs die spoorlijnen waar het vervoer van gevaarlijke stoffen zal toenemen en Marijke houdt dan ook de vinger aan de pols.

Marijke Vos vraagt in de Eerste Kamer een integrale visie op natuurbehoud van het kabinet Rutte II. Het kabinet wil met de *Crisis- en Herstelwet* een bijdrage aan de bestrijding van de crisis leveren. Snellere besluitvorming over bedrijfsterreinen, wegeaanleg, uitbreiding veehouderijbedrijven en andere grote projecten zou de Nederlandse economie uit het slop trekken. In werkelijkheid wordt het met deze wet in de hand en op basis van een onjuiste voorstelling van zaken nóg gemakkelijker om natuurgebieden op te offeren aan grote infrastructurele trajecten. De inbreng van belanghebbenden wordt ten principale ingeperkt, en de verplichting tot alternatieve plannen en onafhankelijke toetsing via de MER vervalt. Deze slechte wet werpt haar schaduw vooruit richting nieuwe wetgeving zoals de Omgevingswet, en staat haaks op de participatiesamenleving die Rutte II bejubelt. GroenLinks heeft dan ook tegen gestemd en voorstellen gedaan om inbreng belanghebbenden en rechtszekerheid te ondersteunen, zoals een jaarlijkse monitor op de toepassing van de regels die te toegang tot de bestuursrechter beperken.

ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Met Ruard Ganzevoort voorop heeft de Eerste Kamer ingestemd met de afschaffing van de *langstudeermaatregel*. In zijn stemverklaring benadrukte Ruard dat de senaat het zich moet aantrekken dat dit soort onrijpe, kwalijke en politiek opportunistische voorstellen kunnen worden goedgekeurd.

Ruard Ganzevoort uitte grote kritiek op het wetsvoorstel waarmee het kabinet het beroepsonderwijs denkt te versterken. Ruard betwijfelt of de onderwijskwaliteit toeneemt door de inkorting van MBO-opleidingen. 80 procent van de kenniscentra wordt wegbezuinigd en daardoor valt een belangrijke schakel tussen het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt weg. De effecten van deze maatregel moeten goed in de gaten gehouden worden, waarover Ruard een motie ingediend, die op 25 juni is aangenomen.

De Eerste Kamer heeft een beleidsdebat georganiseerd over *het cultuurbeleid*. Tijdens dit debat heeft Ruard Ganzevoort de economische benadering van kunst en cultuur door dit kabinet stevig bekritiseerd. In het cultuurdebat heeft Ruard Ganzevoort benadrukt dat cultuur de ziel is van

de samenleving en kunst de spiegel van die ziel. Daarom is het belangrijk dat de overheid investeert in de breedte van cultuurbeleid. De doorwerkende bezuiniging door de rijksoverheid, provincies en gemeentes is daarbij een structureel probleem.

Tijdens het debat over de *modernisering van de landelijke omroep* heeft Tof Thissen de staatssecretaris gevraagd waar het kabinet naar op weg is, en het ermee eens is dat de publieke omroep een zeer belangrijke functie heeft in onze samenleving. Tof vroeg de staatssecretaris of hij ook vindt dat er meerjarige existentiële garanties geboden moeten worden waardoor er niet alleen goed gewerkt kan worden aan publieksopbouw en -binding maar waardoor ook programma's duurzaam geborgd kunnen worden, vooral de wat lastigere programmering, de experimenten, de avant-garde, de educatieve, de journalistiek-onderzoekende en de inhoudelijke documentaires.

SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Basiskinderbijslag: als het aan het kabinet ligt wordt de basiskinderbijslag voortaan niet meer aangepast aan de inflatie. In de Eerste Kamer verzette Tof Thissen zich tegen deze crisismaatregelen. Het zijn uiteindelijk de laagstbetaalden in de Nederlandse samenleving die hierdoor het zwaarst getroffen worden. Daarnaast zijn versoberingen volgens spraakmakende economen de slechtst denkbare overheidsmaatregelen om crises te bestrijden: consumentenbestedingen nemen nu eenmaal niet toe als mensen steeds minder te besteden hebben.

VEILIGHEID EN JUSTITIE

Bij het initiatiefvoorstel van het CDA om de *aansprakelijkheid van ouders voor hun kinderen van 14 tot 18 uit te breiden* heeft Margreet de Boer zich zeer kritisch uitgelaten over dit voorstel, zowel op juridische gronden als in verband met de ongewenste effecten van het voorstel.

Lesbisch ouderschap. Margreet de Boer zet erop in dat dit wetsvoorstel snel in werking treedt. Tot nu toe moeten meemoeders kostbare en tijdrovende adoptieprocedures doorlopen. Dat kan en moet simpeler door van rechtswege het ouderschap toe te kennen. Naar verwachting zal het wetsvoorstel Lesbisch ouderschap begin 2014 in werking treden.

Prostitutiewet. Op 9 juli heeft een ruime meerderheid van de Eerste Kamer een motie van Tineke Strik aangenomen, die de regering verzoekt om de landelijke registratieplicht uit het wetsvoorstel van de prostitutiewet te halen. Hiermee wordt wel een landelijk vergunningenstelsel ingevoerd, maar worden prostituees niet verplicht zich met hun beroepsgegevens in te schrijven bij een gemeente. GroenLinks verzet zich tegen de marginalisering en criminalisering van sekswerkers.

Tineke Strik voerde het woord bij debat over het wetsvoorstel *herziening ten nadele*. Een wet die het mogelijk maakt om vrijgesproken verdachten opnieuw te vervolgen. Hoe begrijpelijk die behoefte ook is, het staat op gespannen voet met rechtsstatelijke uitgangspunten in het strafproces. Het toepassingsbereik van het wetsvoorstel is enorm ruim; het gaat niet alleen om moord en doodslag, maar ook om de gevallen waarin verdachten zijn vrijgesproken voor hulp bij zelfdoding. Vrijspraak wordt voor dit soort delicten een voorwaardelijke vrijspraak en daar heeft GroenLinks grote moeite mee. Het opnieuw vervolgen van vrijgesproken verdachten was met een amendement in de Tweede Kamer fors verruimd naar alle misdrijven die de dood tot gevolg hebben, ook als er geen opzet was te doden. Omdat een aantal VVD-ers dit veel te ver ging, zegde de minister toe dat het OM alleen om herziening vraagt als de dood wel was beoogd. Maar hij weigerde de wet zelf in te perken. Een meerderheid nam hiermee genoegen, en ging akkoord met een wet die herziening in veel meer gevallen mogelijk maakt. Eerste Kamer, waakhond van de rechtsstaat? In de Eerste Kamer is de wet op 9 april uiteindelijk met nipte meerderheid (36-35) aangenomen.

VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Verhoging alcoholleeftijd naar 18 jaar. GroenLinks heeft ingestemd met de verhoging van de alcoholleeftijd naar 18 jaar. Tegelijkertijd heeft Ruard Ganzevoort een klemmend beroep gedaan op het kabinet om nu eens serieus werk te maken van alcoholpreventie.

WONEN EN RIJKSDIENSTEN

Wetsvoorstel huurverhoging. GroenLinks stemde tegen het wetsvoorstel van minister Blok van Wonen

en Rijksdiensten om de huren te verhogen. Namens GroenLinks verwoordde Margreet de Boer dat er niets tegen inkomensafhankelijke huren bestaat, maar gecombineerd met de verhuurderheffing zal het ertoe leiden dat er steeds minder betaalbare woningen voor met name gezinnen met een minimum inkomen beschikbaar komen.

KOREL

Ruard Ganzevoort bepleitte bij het beleidsdebat over de Koninkrijksverhoudingen substantiële aandacht voor de gezamenlijk gevoelde waarden binnen het Koninkrijk der Nederlanden. In het politieke debat gaat het te vaak over de voormalige Nederlandse Antillen als probleem. Ruard benadrukt vooral ook wat ons Nederlanders bindt. De sinds 10 oktober 2010 gewijzigde Koninkrijksverhoudingen moesten niet alleen oplossingen genereren voor economische problemen, maar waren ook een uitdrukking van de diep gevoelde, historisch gewortelde lotsverbondenheid. Culturele diversiteit binnen het Koninkrijk verhindert niet om met elkaar te onderzoeken wat ons binnen het Koninkrijk der Nederlanden bindt en hoe we in gelijkwaardigheid elkaar kunnen ondersteunen in het goed laten functioneren van democratische instellingen.

RAAD VAN EUROPA

Tineke Strik heeft naar aanleiding van een werkbezoek aan de grenzen van Griekenland en Turkije en de detentiecentra in Griekenland een resolutie ingediend en aangenomen gekregen, waarin gepleit wordt voor een betere toegang tot de asielprocedure en opvangvoorzieningen in Griekenland. Ook roept de resolutie op tot meer solidariteit in Europa met de Zuidelijke lidstaten, maar ook met de vluchtelingen uit Syrië, die steeds vaker gevaarlijke routes moeten kiezen op weg naar bescherming omdat de EU haar grenzen hermetisch sluit.

Tineke heeft een werkbezoek afgelegd in Marokko, waar ze geschokt was over de wijze waarop de *Marokkaanse autoriteiten omgaan met migranten*. Mensen lopen voortdurend de kans te worden opgepakt en in de woestijn te worden gedumpt, of het land uitgezet. Ook door de UNHCR erkende vluchtelingen zijn er vogelvrij. Tineke is hierover het gesprek aangegaan met de Marokkaanse

parlementaire delegatie bij de Raad van Europa, en werkt voorstellen uit voor mogelijke ondersteuning vanuit Europa.

Op 4 juni is in de migratiecommissie van de Parlementaire Assemblee de resolutie van Tineke Strik over *integratietesten* unaniem aangenomen. De belangrijkste conclusie is dat het gebruik van integratietesten nooit tot discriminatie of uitsluiting mag leiden. Dat betekent dat het slagen van een integratietest niet als voorwaarde mag gelden voor gezinshereniging of permanent verblijfsrecht.

Tineke is namens de Raad van Europa rapporteur over de *noodsituatie van bootvluchtelingen*. Zij was op 11 juli te gast bij Met 't Oog op Morgen om te praten over de penibele situatie van vluchtelingen op Malta. Malta werd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ervan weerhouden om Somalische vluchtelingen terug te sturen naar Libië. Tineke beschrijft de situatie voor vluchtelingen op Malta en het oneerlijke verdelingsstelsel van asielzoekers in Europa.

Tineke heeft een hernieuwd mandaat gekregen van de Raad van Europa om haar onderzoek naar de verantwoordelijkheden voor de *'Left to die boat'* voort te zetten. Als kick off organiseerde ze op 25 juni een hoorzitting in Straatsburg met een van de overlevenden, een zeerecht expert en een Spaanse en Franse advocaat die hun regeringen hebben aangeklaagd.

ANDERE BUITENBINNENHOFSE ACTIVITEITEN

In de *Volkscrant* van 5 april verscheen een opiniestuk van een groep progressieve denkers, waaronder senator Margreet de Boer, over *geslachtsverandering in officiële documenten*, maar waarom gaat de overheid niet een stap verder? Weg met de geslachtsregistratie.

Op 18 april hield Tineke Strik een lezing in Wageningen over het thema *integratie in een internationale kennisstad*. Hoe kunnen burgers van Wageningen, vluchtelingen, kennismigranten en andere migranten de samenleving gezamenlijk versterken? Helpt het landelijke integratiebeleid daarbij, of kunnen gemeenten juist beter een heel eigen benadering kiezen?

Marijke Vos verwoordde in Buitenhof de visie van de fractie op *de rol van de Eerste Kamer*. Nu het kabinet (willens en wetens) geen meerderheid heeft in de Eerste Kamer stellen partijen en anderen de positie van de Eerste Kamer ter discussie. Die is echter niet wezenlijk veranderd, vindt de fractie: wij toetsen op grondwettelijkheid, consistentie met andere wetten, doelmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Daar zit een politieke component in, die heeft er altijd ingezet.

Over hetzelfde onderwerp ging in *Nieuwsuur* Tof Thissen live in debat met Elco Brinkman en Roger van Boxtel.

Marijke Vos opende in Eindhoven op de High Tech Campus het *Solar Programma* in het kader van topsector Energie.

Tof Thissen organiseerde namens de Eerste-Kamerfractie een *conferentie over decentralisaties*. Centraal stond de vraag hoe je als gemeenteraadslid, wethouder, burgemeester hiermee omgaat. Welke keuzes maak je en hoe werk je daarin samen - zoals het Kabinet wil - met andere gemeenten in de regio? Wat voor opdrachten geef je aan de maatschappelijke partners en niet in de laatste plaats: hoeveel beroep mag je doen op de eigen verantwoordelijkheid van mensen?

Decentralisatie was ook het onderwerp van gesprek met een aantal wethouders tijdens een werkbezoek van de fractie aan Arnhem op 6 september.

Ruard Ganzevoort geeft regelmatig lezingen in het land over *politiek en spiritualiteit*.

VERANTWOORDING TWEDE KAMERFRACTIE

Periode maart 2013 - december 2013

INLEIDING

Deze verantwoording heeft betrekking op de activiteiten van de GroenLinks Tweede Kamerfractie in het jaar 2013. Het was voor het eerst in lange tijd een jaar zonder verkiezingen. Het kabinet presenteerde zijn eerste begroting, de GroenLinks fractie heeft in de Tweede Kamer en in het land tal van alternatieven ontwikkeld voor het beleid van Rutte-2. Het verslag is niet volledig: het zou te ver voeren om alle inbrengen en initiatieven van de GroenLinks Tweede Kamerleden te benoemen. Daarom beperken we ons in deze verantwoording tot een aantal hoofdpunten op de voor GroenLinks belangrijke thema's.

In de eerste tien maanden van 2013 zijn 129 moties van GroenLinks in stemming gebracht, waarvan er 26 zijn aangenomen. De GroenLinks fractie heeft in deze periode 112 keer schriftelijke vragen en 10 keer mondelinge vragen gesteld.

Algemeen

De fractie bestaat uit vier leden: Bram van Ojik, Liesbeth van Tongeren, Jesse Klaver en Linda Voortman. De fractie wordt ondersteund door dertien vaste medewerkers en gemiddeld acht tot tien stagiairs en vrijwilligers.

In 2013 draaide de fractie, na een ingrijpende reorganisatie, al snel weer op volle toeren. Ondanks de verminderde menskracht, is er veel gewerkt aan eigen initiatieven. Dan gaat het om parlementaire initiatieven, zoals de nieuwe WOB, de wet Flexibel werken, de wet Verwijsplicht bij euthanasie en de wet Voedselverspilling. En het gaat om overkoepelende projecten, zoals de Duurzaamheidsdeal, het essay Kiezen om te delen en de tour Start de vernieuwing.

De fractieleden van GroenLinks gaan vaak op werkbezoek en naar bijeenkomsten in het land. De Start de Vernieuwing Tour, ofwel #BramOnTour, duurde zes dagen en draaide om het bezoeken van

tallose burgerinitiatieven en ondernemers met een sociaal of groen profiel. Een week lang werd per trein en OV fiets door het land gereisd, vaak ondersteund door de GroenLinks Crew, en, op locatie, door lokale GroenLinkers. Het essay Kiezen om te delen van Bram van Ojik is ook succesvol afgerond. Met het essay is het links gedachtengoed geactualiseerd met het oog op de nieuwe realiteit van crisis en werkloosheid. Het biedt een goede basis om op voort te bouwen voor het campagnethema werk. Met behulp van de Duurzaamheidsdeal is het uiteindelijk gelukt om duurzaamheid op de agenda van het kabinet te krijgen. Met resultaat, hoewel in de ogen van GroenLinks veel te beperkt. Het aanpakken van de grootverbruikers bleek niet bespreekbaar.

De Duurzaamheidsdeal was voor GroenLinks onderdeel van een positieve agenda voor Nederland. Die positieve agenda stond centraal in gesprekken tussen kabinet, D66 en GroenLinks voor de zomer. GroenLinks brak die gesprekken af omdat de kloof op onderwijs en kinderopvang nog groot was en vooral omdat het kabinet duurzaamheid niet wilde bespreken.

In september werd er opnieuw gesproken met een groter aantal oppositiepartijen. Bram van Ojik en Jesse Klaver hebben zich, namens de fractie, ingezet om stappen te zetten richting een echte duurzame omslag, het eerlijker delen van de pijn van de crisis en het loslaten van de bezuinigingsfixatie. Ook die gesprekken moest de fractie afbreken.

Dat had drie redenen. Ten eerste ging het meningsverschil over de extra bezuinigen de gesprekken te zeer belasten. GroenLinks heeft altijd gezegd dat extra bezuinigen onverstandig is. Ten tweede bleek het onmogelijk om echt fundamentele stappen te zetten in de aanpak van de klimaat- en energiecrisis. Ten derde ontbrak het vertrouwen dat het uitgangspunt van eerlijk delen recht overeind zou kunnen blijven staan. Dat is later ook gebleken. Het Herfstakkoord resulteerde in een forse lastenverlichting voor de rijkste 15% van de huishoudens in Nederland terwijl alleenstaanden en ouderen met een minimuminkomen inleveren.

Dit alles heeft geresulteerd in een voorzichtig herstel in

de peilingen – hoewel dat nog beter kan en moet – en relatief veel belangstelling van de media. Zo zijn onze Kamerleden tot nu toe 11 keer bij Pauw & Witteman en Knevel & Van den Brink geweest. GroenLinks is gepositioneerd als relevante oppositiepartij. De fractie blijft zich inzetten om de plannen van het kabinet duurzamer, socialer en rechtvaardiger te maken. Regelmatig met succes. Denk bijvoorbeeld aan een investering in de kinderopvang van 100 miljoen, een betere positie van mensen die in de jeugdzorg werken en een betere beloning van vmbo-docenten.

Die inzet wordt gewaardeerd. Bram van Ojik is, net als Judith Sargentini, verkozen tot Fair Politician of the Year. Liesbeth van Tongeren stond in de groene top 10 van de NRC, Jesse Klaver komt in de Duurzame jongeren Top 100. The Post Online riep Liesbeth van Tongeren en Linda Voortman uit tot de meest actieve Twitteraars van het Binnenhof.

Groene, sociale en rechtvaardige plannen. Dat blijft de inzet. En met de Gemeenteraadsverkiezingen en de Europese verkiezingen in het vooruitzicht zal zich dat nog meer richten op zorg, werk en schone energie.

GROEN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Groen autoplan

In het najaar lanceerde Liesbeth van Tongeren het vijfpuntenplan 'Op weg naar schoon vervoer: een plan voor schoon en zuinig rijden'. Schone mobiliteit kan veel betekenen voor het milieu, onze gezondheid én de portemonnee, maar deze kansen zitten bij dit Kabinet in de dode hoek. In het plan is onder meer een voorstel voor een 'Green Car Valley' in Zuid-Nederland opgenomen, vergelijkbaar met Silicon Valley. Met de TUE en de HAN, DAF, VDL Nedcar en Tesla en de toeleverings-industrie voor efficiënte auto- onderdelen liggen er in Zuid-Nederland volop kansen voor schone auto-industrie. Dan kan het Kabinet haar eigen doel van 200.000 elektrische auto's op de Nederlandse wegen in 2020 halen. Ook worden steden schoner en stiller met meer elektrisch vervoer.

Fyra

Onze lijn inzake het Fyra-debacle is duidelijk: een alternatief moet qua toegankelijkheid en frequentie een terugkeer van de Beneluxtrein betekenen, maar

dan wel een snellere versie zonder reserveringsplicht en prijsstijging. De trein moet immers een aantrekkelijk alternatief zijn voor de auto. In samenwerking met de collega's uit Brussel zijn ruim 4.600 handtekeningen verzameld voor de petitie Fyrafail. Liesbeth van Tongeren heeft deze overhandigd aan staatssecretaris Mansveld.

Biobrandstoffen

Onder het motto 'geen voedsel in de tank' strijdt Liesbeth van Tongeren voor innovatieve biobrandstoffen die mens en milieu sparen. Haar inzet: geen schadelijke eerst generatie biobrandstoffen meer, 2) hou rekening met indirecte gevolgen als ontbossing en 3) zet in op alternatieven zoals elektrisch rijden en energiebesparing op vervoer. Met succes: dankzij een aangenomen motie van Liesbeth zet Nederland zich in Europees verband in om schadelijke indirecte gevolgen mee te wegen (zgn 'ILUC-factoren).

ECONOMISCHE ZAKEN EN ENERGIE

Schone energie

De fractie heeft zich in 2013 stevig ingezet voor een omwenteling van de Nederlandse fossiele economie naar een nieuw Nederland op schone energie. Daarbij heeft zij zich vooral sterk gemaakt voor mensen die zelf of samen met hun burens schone elektriciteit willen opwekken. Na het Energieakkoord is er eindelijk een regeling gekomen waardoor het ook mogelijk is om zonnepanelen op het dak van de sporthal of het buurtcentrum te leggen. De fractie dringt er bij het kabinet op aan om deze regeling ruimhartig vorm te geven en niet alleen toegankelijk te maken voor mensen met een woonruimte en een goedgevulde beurs.

Schaliegas en gaswinning

Onze energiewoordvoerder Liesbeth van Tongeren heeft de oppositie aangevoerd tegen plannen om schaliegas te winnen in Nederland. Zij heeft daarbij de krachten gebundeld met provincies, gemeenten en milieubeweging. In de Tweede Kamer heeft zij aangedrongen op een maatschappelijk debat over nut en noodzaak. Minister Kamp heeft onder grote druk toegezegd toestemming om schaliegas te winnen in ieder geval een jaar uit te stellen. Liesbeth heeft ook aangekondigd een initiatiefwet te gaan opstellen om consumenten de mogelijkheid te geven te kiezen tussen schaliegas en ander gas. Tot slot zet zij zich

in voor vermindering van de gaswinning in Groningen en een betere schadeafhandeling voor bewoners en bedrijven bij aardbevingen.

LANDBOUW EN NATUUR

Initiatiefnota Mooi Nederland

Jesse Klaver heeft samen met D66 en de PvdA de initiatiefnota Mooi Nederland ingediend. Hierin staan de gezamenlijke ideeën om de natuur in Nederland beter te beschermen. Staatssecretaris Dijksma heeft toegezegd zo veel mogelijk over te nemen uit deze nota bij het opstellen van een nieuwe natuurbeschermingswet. De fractie heeft zich ook ingezet voor herstel van het budget voor natuurbeheer, dat nog maar de helft is van het niveau van 2011.

Voedsel en gentech

Jesse heeft een initiatiefwetsvoorstel ingediend om supermarkten te verplichten transparant te zijn over voedselverspilling. Hiermee kan op een eenvoudige manier erg veel voedsel van de vuilnisbak gered worden. Het wetsvoorstel maakt deel uit van een breder pakket aan voorstellen om voedselverspilling te verminderen. Daarnaast heeft Jesse succes geboekt in het debat over gentech. De Nederlandse regering stemt in de Europese Raad vaak voor toelating van de teelt van genetisch gemanipuleerde gewassen. Met het aannemen van de motie Klaver is het kabinet er aan gehouden eerst het debat met het parlement te voeren voordat zij over toelating stemt.

SOCIAAL

SOCIALE ZEKERHEID EN PENSIOEN

Kiezen om te delen

'Kiezen om te Delen, een verzorgingsstaat die werkt' is een weerslag van de tour die Bram van Ojik afgelopen jaar heeft gemaakt. In het essay vertelt Bram over zijn ideeën voor een moderne, brede verzorgingsstaat, de verdeling van arbeid en de positie van flexwerkers in een veranderende arbeidsmarkt. Het essay is op de GroenLinks ledental aangeboden aan Jaap Smit, voorzitter van CNV. Trouw, RTL.nl en NRC hebben aandacht besteedt aan het essay. Daarnaast is de themasite in de lucht gebracht.

Werkgelegenheid

In zijn rol als woordvoerder arbeidsmarkt en werkgelegenheid, heeft Bram van Ojik vaak de degens gekruist met minister Asscher. In deze debatten

pleitte Bram voor meer inzet van het kabinet op het stimuleren van de werkgelegenheid en ambitieuze banenplannen van het kabinet. De Kamer heeft onder meer een motie van Bram aangenomen die het kabinet dwong om de bezuinigingsplannen niet ten koste te laten gaan van de werkgelegenheid in Nederland. Een andere aangenomen motie riep het kabinet op om met een banenplan te komen voor groene werkgelegenheid.

Tegenbegroting

In onze tegenbegroting hebben we laten zien dat het kan, anders kiezen. Kiezen voor werk en een duurzame economie. Allereerst betekent dat dat we niet extra gaan bezuinigen. Zo kan de economie zich weer herstellen. Daarnaast zetten we fors in op de aanpak van de werkloosheid, onder andere door de arbeidskosten voor werkgevers fors te verlagen (met 8,8 mld.), zodat zij weer mensen gaan aannemen. Groepen, die minder makkelijk aan een baan komen geven we extra ondersteuning. Bedrijven krijgen nog eens een miljard korting op de werkgeverspremies als zij laagopgeleide jongeren, ouderen en langdurige werklozen in dienst nemen. Hoe we dit betalen? Door het verstoken van grote hoeveelheden olie en gas, het vervuilen van onze lucht en ons water, zwaarder te belasten. Van de meest vermogende vragen we een extra bijdrage. Dit resulteert in meer werkgelegenheid en een duurzame, solidaire samenleving.

Over flexibel werken

Het initiatiefwetsvoorstel Flexibel Werken van Linda Voortman en CDA-Kamerlid Eddy van Hijum is in de Tweede Kamer schriftelijk behandeld en wordt daar binnenkort voltallig behandeld. Het wetsvoorstel regelt dat werknemers het recht krijgen een verzoek in te dienen om de werktijden en werkplek aan te passen aan hun wensen, zoals al bestaat voor de arbeidsduur.

Verwijsrecht euthanasie

Samen met Pia Dijkstra van D66 heeft Linda Voortman een initiatiefwet met een verwijsplicht voor artsen met gewetensbezwaar met betrekking tot euthanasie ingediend. Dit wetsvoorstel ligt nu voor bij de Raad van State en regelt dat wanneer artsen niet mee willen werken aan een verzoek tot euthanasie, zij de patiënt moeten doorverwijzen naar een arts die dat wél in overweging wil nemen of

moeten onderbouwen waarom zij niet mee werken. Het gebeurt immers te vaak dat het voor patiënten niet duidelijk is of en waarom hun arts hun verzoek wil overwegen.

ZORG

Zeggenschap en Pgb's

Op initiatief van Linda Voortman is de 10-uursgrens voor het persoonsgebonden budget grotendeels van tafel. Ook blijft er een mogelijkheid voor persoonsgebonden budgetten in de langdurige zorg, de Wmo en de nieuwe Jeugdwet.

Jeugdwet

Bij de behandeling van de Jeugdwet hebben we een aantal zaken binnen weten te halen. Door een amendement van Linda Voortman wordt de baanzekerheid van jeugdzorgprofessionals vergroot in het geval dat de gemeente straks van zorgaanbieder wisselt. We hebben toezeggingen van het kabinet binnengehaald op het gebied van onafhankelijke cliëntondersteuning en het tijdig invoeren van een regeling voor jeugdzorg voor kinderen zonder verblijfsvergunning. Het PGB hebben we beter weten te verankeren in de wet. We hebben grote moeite met de bezuiniging die het kabinet gepaard laat gaan met de decentralisatie van jeugdzorg naar gemeenten per 2015, maar gelet op dat GroenLinks altijd voorstander is geweest van deze decentralisatie en we een paar mooie dingen hebben binnengehaald, heeft de Kamerfractie toch ingestemd met de wet. De bezuiniging zullen we alsnog bij de begrotingsbehandeling voor 2015 van tafel proberen te krijgen.

ONDERWIJS

Sociaal leenstelsel

De fractie heeft zich er sterk voor gemaakt dat een sociaal leenstelsel voor studenten er alleen komt als het voor iedereen financieel mogelijk blijft om te studeren. Het bedrag dat nu voor basisbeurs gebruikt wordt moet in het voorstel van GroenLinks voor de helft ten goede komen aan de toegankelijkheid en voor de helft gebruikt worden voor verbetering van de onderwijskwaliteit. Het kabinet wil weinig doen voor de financiële toegankelijkheid en gebruikt bovendien een belangrijk deel van de opbrengst alvast voor andere onderwijsplannen.

Belonen vmbo-docenten

Een voorstel van onderwijswoordvoerder Jesse Klaver om vmbo-docenten beter te belonen is door de Tweede Kamer omarmd. Op dit moment worden vmbo-docenten vaak minder goed betaald dan hun collega's die les geven op andere schooltypes, zoals gymnasia. Juist de vmbo's hebben problemen om goed opgeleide docenten te vinden en te binden. Door meer beter betaalde arbeidsplaatsen voor vmbo-leraren in te stellen, kan hier verandering in komen.

Citoscores

Jesse heeft zich ook verzet tegen het doorgeslagen rendementsdenken in het onderwijs. In 2013 werd op zijn voorstel de verhoging van de citotoetscores uit de beleidsdoelen van de regering geschrapt.

FINANCIËEL

Belastingontwijking

Dankzij de aangenomen motie Klaver dwongen we de PvdA kleur te bekennen: het grote aantal brievenbusmaatschappijen in Nederland is ongewenst. Het kabinet moest een actieplan presenteren om deze fiscale misstanden aan te pakken.

Begrotingsbeleid

Nu niet extra bezuinigen. Dat is onverstandig. Schuldenafbouw bij huishoudens, overheden en banken is hard nodig. Echter, wanneer al deze partijen daartoe gelijktijdig overgaan, is er niemand meer die de vraaguitval kan dempen en raakt onze economie verder in het slob. De GroenLinks fractie bepleit dat de overheid nu investeert in werk, schone energie en onderwijs, zodat de economie weer aantrekt en we Nederland klaarmaken voor de toekomst. Wanneer de economie zich hersteld moet de overheid uiteraard haar eigen huishoudboekje op orde brengen. Hierover verscheen een artikel namens Jesse en Bas in NRC NEXT.

INTERNATIONAAL

Buitenlandse Zaken

Het belang van burgerbescherming en mensenrechten blijft voorop staan in het buitenland beleid van GroenLinks. In het debat over Syrië kreeg Bram van Ojik een toezegging van de minister van Buitenlandse Zaken om serieuzer te kijken naar niet gewelddadige oplossingen. We maken ons sterk voor vrijlating door

Rusland van illegaal opgesloten Greenpeace activisten en grijpen alle kansen aan om minister Timmermans te verzoeken actie te ondernemen. Bezuinigingen op ambassades is een slecht idee omdat voor het oplossen van conflicten diplomatie onmisbaar is. Mede op aandringen van Bram komt er extra diplomatieke inzet in Syrië.

Ontwikkelingssamenwerking

Er wordt (opnieuw) bezuinigd op ontwikkelingssamenwerking. Vanaf het allereerste debat, over het eindverslag van de informateurs, heeft Bram van Ojik een punt gemaakt van deze pijnlijke bezuiniging. "Het kabinet maakt de begroting kloppend op rekening van de allerarmsten, die niet kunnen stemmen of demonstreren. De fractie van GroenLinks vindt dat verschrikkelijk." Het kabinet denkt de bezuinigingen te kunnen compenseren door de rode loper uit te leggen voor het bedrijfsleven. Bram van Ojik loopt voorop in het verzet tegen deze gebonden hulp. Hij heeft namens de gehele oppositie een motie ingediend waarmee minister Ploumen is gevraagd haar huiswerk over te doen. De motie werd helaas verworpen door VVD, PvdA en PVV.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen blijft een belangrijk speerpunt van de fractie. Op initiatief van GroenLinks mag de Rekenkamer eindelijk onderzoek doen naar het effect van belastingontwijking op ontwikkelingslanden, debatteerde de Kamer over de ramp in een kledingfabriek te Bangladesh en gaat Nederland zich inzetten om de OESO-richtlijnen aan te scherpen wat betreft de landrechten van boeren.

NeeSF

GroenLinks is een online petitie gestart tegen het besluit om de JSF aan te schaffen. De GroenLinks vindt dat het geld veel beter besteed kan worden. De petitie heeft tot nu toe bijna 8.000 handtekeningen opgeleverd en wordt aan de minister van aangeboden tijdens de Begrotingsbehandeling van Defensie.

OPEN VRIJE SAMENLEVING

Initiatiefwet openbaarheid van informatie

GroenLinks werkt met een initiatiefwet aan een wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur. Met de nieuwe Wob wordt een vrije toegang tot informatie een recht voor burgers. Overheden krijgen de plicht publiekrelevante informatie uit eigen beweging

te openbaren. De initiatiefwet Openbaarheid van informatie gaat uit van het principe 'Alles openbaar, tenzij'. Linda Voortman heeft een Kamerbrede motie aangenomen gekregen waarin de Tweede Kamer zich positief uitsprekt voor dit principe.

Initiatiefwet koopzondagen

De winkeltijdenwet van D66 en GroenLinks is aangenomen. Gemeenten hebben voortaan de volledige vrijheid om zelf te bepalen of en hoe vaak de winkels op zondag open mogen.

Doe-democratie

GroenLinks zet zich ook in de Tweede Kamer in voor meer initiatieven van (groepen) burgers. De aangenomen motie van Linda Voortman draagt het kabinet op te concretiseren of, en zo ja op welke manier, het van plan is zeggenschap over te dragen aan burgers en deze overdracht wil bevorderen op lokaal niveau. Het antwoord is inmiddels verschenen in Plasterk's nota 'De Doe-democratie'.

Vreemdelingenwet / illegaliteit

GroenLinks diende samen met de SP en de Partij voor de Dieren een motie van wantrouwen in tegen staatssecretaris Teeven. De fractie beschouwt het overlijden van de Russische asielzoeker Dolmatov terwijl hij onder toezicht stond van de Staat niet als een incident, maar het gevolg van structurele fouten die gemaakt worden in de asielketen. Linda Voortman zet zich op allerlei fronten in voor een humaner asielbeleid. Zo deed Nieuwsuur verslag van haar bezoek aan de Vluchtelingenkerk. Een van de vele bezoeken in een reeks. Linda wil dat asielzoekers dezelfde toegang krijgen tot medische zorg als alle andere mensen in Nederland. Bovendien moet het informatiesysteem dat in de asielketen wordt gebruikt geen fouten meer toelaten, waardoor mensen onterecht in vreemdelingendetentie terecht kunnen komen. En de fractie zal zich op alle fronten blijven verzetten tegen strafbaarstelling illegaliteit.

DE TWEDE KAMERFRACTIE EN DE PARTIJ

De Tweede Kamerfractie is onderdeel van de vereniging GroenLinks. De Kamerleden hebben ook in 2013 veel bijeenkomsten van werkgroepen en afdelingen bezocht, waarbij uiteraard het verschil tussen tien en vier zetels in de Tweede Kamer

merkbaar is. Daarnaast communiceert de fractie onder meer via Groenlinks.nl, nieuwsbrieven, GLweb en Twitter.

In september was de Tweede Kamerfractie gastheer voor de Ledendag van GroenLinks. Ook heeft de fractie bijgedragen aan een aantal activiteiten van 'Zin in GroenLinks'. Onder andere met de acties tegen schaliegas is intensief samengewerkt met partijgenoten in gemeenten en provincies.

MOTIES

Tot 4 december kunnen moties voor het congres ingediend worden. Zie hiervoor de website congres.groenlinks.nl

Op het moment van het ter perse gaan van deze congreskrant zijn er nog geen moties. Tijdig ingediende moties worden gepubliceerd op de website en in de dagkrant die op het congres wordt uitgedeeld.

Actuele moties kunnen nog tot op de congresdag worden ingediend. Deze worden alleen toegelaten als het onderwerp pas kort vóór het Congres als eventueel te behandelen onderwerp bekend is geworden, zodat tijdige indiening niet mogelijk was, en het onderwerp spoedeisend is en dus geen uitstel kan lijden.

VOORDRACHT KANDIDATEN KIESLIJST VERKIEZINGEN EUROPEES PARLEMENT 2014

Kandidatencommissie Europees Parlement, 13 november 2013

1. INLEIDING

Op het komend congres van 14 december 2013 kiest GroenLinks de kandidaten voor de kandidatenlijst van GroenLinks bij de Europese verkiezingen op 22 mei 2014. De kandidatencommissie Europees Parlement 2014 (hierna: KCEP of de kandidatencommissie) legt bij deze verantwoording af over haar werkzaamheden en presenteert de kandidaten voor deze lijst en haar advies over de samenstelling van de delegatie.

2. PROCEDURE

2.1 DE OPDRACHT AAN DE KANDIDATENCOMMISSIE

Het partijbestuur heeft op 12 juni 2013 de KCEP ingesteld voor de werving en selectie van kandidaten voor de Europese Verkiezingen van 22 mei 2014. De kandidatencommissie is een bestuurscommissie, dat wil zeggen dat zij in opdracht van het partijbestuur werkt en dat het partijbestuur eindverantwoordelijk is voor de voordracht en het advies over kandidaten en de lijst.

Het bestuur heeft de kandidatencommissie de opdracht gegeven om te komen tot de voordracht van:

- tenminste twee kandidaten voor het lijsttrekkers-referendum dat in september gehouden wordt;
- circa 10 kandidaten voor verkiesbare en opvolgingsplaatsen, die gekozen zullen worden op het congres van 14 december 2013;
- circa 5 lijstduwers: prominente GroenLinkers, ambassadeurs en bekende Nederlanders.

De taak van de kandidatencommissie is ervoor te zorgen dat de leden van GroenLinks op het congres van 14 december 2013 goed geïnformeerd de GroenLinkse kandidatenlijst kunnen vaststellen.

De kandidatencommissie werft kandidaten en vormt zich een oordeel over hun geschiktheid voor een plek op de kandidatenlijst.

De opdracht van de kandidatencommissie en de profielen van Europarlementariër (delegatielid) en fractievoorzitter (delegatieleider) zijn opgenomen in de bijlagen bij dit document.

2.2. DE SAMENSTELLING VAN DE KANDIDATENCOMMISSIE

De kandidatencommissie is aangesteld door het partijbestuur en is onafhankelijk.

De KCEP wordt gevormd door:

Nel van Dijk (voorzitter), Karen van der Heijden, Peter Korzelius, Marjolein Meijer, Matthijs Nieuwenhuis, Mariëtte Pennarts, Floris Tas, Mieke van der Vegt en Ivan Welters.

De kandidatencommissie is ondersteund vanuit het Landelijk Bureau door Evert van Schoonhoven.

2.3. DE WERKWIJZE VAN DE KANDIDATENCOMMISSIE

2.3.1. De voorbereiding

Tijdens haar voorbereidende werkzaamheden heeft de kandidatencommissie zich zorgvuldig een beeld gevormd van de rol en positie (en de daarbij behorende werkzaamheden) van een parlementariër binnen de Groene fractie in het Europees Parlement. Daarvoor zijn o.a. gesprekken gevoerd met de Vlaamse Europarlementariër Bart Staes en Vula Tsetsi, secretaris-generaal van de Groene fractie.

De KCEP heeft op basis van de profielschets Lijsttrekker en de profielschets Overige kandidaten de benodigde vaardigheden en competenties nader uitgewerkt in een beoordelingsformulier, dat als instrument/referentiekader bij de gevoerde gesprekken is gebruikt. Zo is iedere kandidaat beoordeeld naar de kwaliteiten die nodig zijn om als Europarlementariër te kunnen functioneren. Het advies is vervolgens gerelateerd aan de mate waarin de kandidaat aan dat ideaalbeeld voldoet.

2.3.2. Werving

De kandidatencommissie heeft breed en intensief geworven. De kandidatencommissie heeft oproepen geplaatst in het GroenLinksMagazine, GL-nieuwsbrief en op de GL-website. De werving leverde in eerste instantie een beperkte respons op. De kandidatencommissie heeft vervolgens besloten om direct na de zomervakantie herhaalde oproepen te plaatsen. Daarnaast heeft de KCEP, binnen haar bevoegdheid en taakopdracht, ook zelf personen benaderd.

2.3.3. De selectieprocedure

2.3.3.1. De selectie van de lijsttrekkerskandidaten

Voor de vastgestelde datum van 18 augustus 2013 hadden zich twee kandidaten gemeld.

De kandidatencommissie heeft met beide kandidaten meerdere gesprekken gevoerd. De taak van de kandidatencommissie in deze is enerzijds om geheel ongeschikt geachte kandidaten te bewegen zich niet verkiesbaar te stellen en anderzijds om de kandidaten te toetsen op hun integriteit.

Op basis van de gevoerde gesprekken en nader onderzoek heeft de KCEP beide kandidaten voorgedragen bij de referendumcommissie.

2.3.3.2. De selectie van de overige kandidaten voor de lijst

Bij de sluiting van de kandidaatstelling op 4 oktober 2013 hadden zich 16 kandidaten gemeld.

De kandidatencommissie heeft, na de voorselectie, 12 kandidaten minstens eenmaal gesproken.

Eén kandidaat heeft zich tussentijds teruggetrokken uit de procedure. Met de kandidaten waarbij daaraan behoefte bestond, is een tweede gesprek gevoerd. Ieder gesprek vond zoveel mogelijk in wisselende samenstelling plaats met minstens drie leden van de kandidatencommissie.

De KCEP is zich er van bewust dat het werken met een kleine delegatie in het EP het nodig maakt dat de kandidaten die uiteindelijk gekozen worden, goed met elkaar kunnen samenwerken en inhoudelijk aanvullend kunnen zijn. De combinatie van teamspirit, verschillende expertises of juist de brede inzetbaarheid, met name op de voor het werk in het EP relevante werkgebieden heeft een belangrijke rol gespeeld in de keuzes die wij hebben gemaakt voor de plaatsen 2 en 3.

Ook heeft de kandidatencommissie de diversiteit in de breedste zin van het woord (man/vrouw, etniciteit, leeftijd, regionale spreiding etc.) op de kandidatenlijst meegewogen in haar uiteindelijke voordracht.

Dit alles heeft de kandidatencommissie ertoe gebracht gesprekken te voeren met nog vijf andere personen, die zich niet als kandidaat hadden gemeld, maar na een eerste contact wel konden worden uitgenodigd voor een gesprek.

De KCEP heeft ook een verantwoordelijkheid wat betreft het integriteitsonderzoek. Iedere kandidaat is daarom onderworpen aan een onderzoek naar integriteit. De kandidaten hebben daartoe een vragenformulier ingevuld dat door de kandidatencommissie met hen is besproken. De uitkomst van het integriteitsonderzoek heeft voor geen van de kandidaten tot bezwaren geleid.

Alle informatie van en over kandidaten wordt door de kandidatencommissie strikt vertrouwelijk behandeld. Als een kandidaat zich vóór de bekendmaking van het oordeel terugtrekt, blijft ook het feit dat hij of zij kandidaat was vertrouwelijk.

2.4. DE BEROEPSPROCEDURE

Tegen een oordeel van de kandidatencommissie staat beroep open bij de Commissie voor Geschil & Beroep. Bij de Commissie voor Geschil & Beroep zijn geen beroepen aanhangig gemaakt.

3. DE VOORDRACHT

3.1 INLEIDING

De totale voordracht van de KCEP heeft op twee momenten plaatsgevonden: een voordracht lijsttrekkerkandidaten in de richting van de referendumcommissie en een voordracht in de richting van het congres waar het gaat om de overige kandidaten op de lijst.

3.2. VOORDRACHT LIJSTTREKKERKANDIDATEN

Voor plaats 1 heeft de KCEP op 7 september 2013 aan de referendumcommissie twee kandidaten voorgedragen: Bas Eijkhout en Marije Cornelissen. Deze kandidaten hebben beide deelgenomen aan een lijsttrekkersreferendum. Het referendum leverde een duidelijke winnaar op, maar een opkomst van 23,3% was te laag voor een bindende uitslag. Nadat Marije Cornelissen zich als kandidaatlijsttrekker heeft teruggetrokken dient het congres de kandidatuur van Bas Eijkhout te bekrachtigen.

3.3. VOORDRACHT OVERIGE KANDIDATEN VOOR DE LIJST

De kandidatencommissie hecht eraan te vermelden dat, hoewel zij alle kandidaten die zij voordraagt in beginsel geschikt acht voor de taak van Europees volksvertegenwoordiger, sommige kandidaten beter eerst elders ervaring kunnen opdoen ten

einde in 'Brussel' volledig tot zijn of haar recht te komen. Een voordracht voor een lage(re) plaats op de lijst is derhalve weloverwogen gebaseerd op beschikbaarheid en geschiktheid van de kandidaat op dit moment. De commissie vertrouwt erop dat het congres zorgvuldig zal omgaan met de aanbevelingen van de kandidatencommissie.

Het resultaat van de eerder omschreven selectieprocedure is dat de KCEP sommige kandidaten heeft moeten afwijzen voor een plek op de lijst. Zij worden niet voorgedragen en zijn geen kandidaat (meer).

4. DE LIJST

De kandidatencommissie heeft de eer de volgende lijst met 12 kandidaten te kunnen voordragen:

1. Bas Eickhout (37 jaar), Utrecht
2. Judith Sargentini (39 jaar), Amsterdam
3. Mattias Gijsbertsen (28 jaar), Groningen
4. Marije Cornelissen (39 jaar), Amsterdam
5. Isabelle Diks (48 jaar), Leeuwarden
6. Toine van de Ven (31 jaar), Vught
7. Lara de Brito (37 jaar), Wageningen
8. Gert-Jan Krabbendam (31 jaar), Maastricht
9. Daphne Dertien (35 jaar), Enschede
10. Truuske Smits (30 jaar), 's-Hertogenbosch
11. Guliz Tomruk-Kisi (36 jaar), Deventer
12. Jeroni Vergeer (25 jaar), Amsterdam

4.1. TOELICHTING KANDIDATENCOMMISSIE

Hierna volgt een toelichting van de kandidatencommissie per kandidaat.

2. JUDITH SARGENTINI

Judith is een zeer gedreven, betrouwbare en loyale politicus. Zij is in staat om de politieke visie van GroenLinks te verbinden met maatschappelijke ontwikkelingen en met het politieke werk in het EP. Zij beschikt over strategisch inzicht, weet

hoofd- van bijzaken te onderscheiden en speelt snel in op actuele ontwikkelingen. Zij heeft een duidelijk doel voor ogen en neemt geen blad voor de mond. Zij is scherp en direct en heeft in de afgelopen 5 jaar in het EP ook geleerd om tactvol te opereren als de situatie dat vraagt. Door de combinatie van scherpheid en tact boekte zij resultaten in de onderhandelingen die zij voert in het EP. Zij is qua inhoudelijke expertise een goede aanvulling op de beoogde lijsttrekker en zij zal met hem een stevig team kunnen vormen. De commissie draagt Judith voor plaats 2 voor.

3. MATTIAS GIJSBERTSEN

Mattias is ondanks zijn jonge leeftijd al twee termijnen raadslid, ook als fractievoorzitter. Hij toont zich dan ook een ervaren politicus. Hij heeft een sterke binding met de partij. Hij toont zich strategisch scherp, ziet duidelijk de winkansen in een dossier en is

inhoudelijk sterk. Hij is een generalist, die zich dossiers snel eigen maakt. Graag werkt hij volgens het principe "het hoofd koel, maar het hart warm". De commissie is onder de indruk van de manier waarop

een scherp oog voor het partijbelang door hem gecombineerd wordt met zijn persoonlijke ambitie. Mattias is communicatief sterk, hij weet zowel het grote verhaal als de nadere concretisering goed te vertellen. Zo maakt hij politiek levend voor de kiezer. Mattias is in de ogen van de kandidatencommissie een aanstormend politiek talent en wordt, ook met het oog op de toekomst, voorgedragen voor plaats 3.

4. MARIJE CORNELISSEN

Marije heeft in de afgelopen jaren een duidelijk en specialistisch profiel opgebouwd en werkt aan verbreding van dat profiel. Ze getuigt van een onafhankelijke werkhouding, met een sterke visie op inhoud en werkwijze waar ze niet snel van af te brengen is.

In haar politieke werk toont ze zich activistisch. Marije zoekt als Europees politicus de samenwerking vooral binnen de internationale groene fractie en in mindere mate binnen de GroenLinks-delegatie. De kandidaat heeft een grote passie voor het werk dat ze doet en is trots op de resultaten die ze heeft bereikt. Deze resultaten liggen niet primair bij de politieke hoofdthema's van GroenLinks. Ze kan zich nog verder ontwikkelen in het brengen van het grote verhaal en de bredere visie van GroenLinks. De commissie draagt Marije voor plaats 4 voor.

5. ISABELLE DIKS

Is een gedreven en stevige kandidaat met ruime ervaring: als lokaal en provinciaal politicus, als wethouder in Leeuwarden en (tijdelijk) lid van de Tweede Kamer en eerder o.a. als internationaal secretaris voor GroenLinks. Isabelle is sterk in het politieke

proces waardoor het haar goed lukt om zaken voor elkaar te krijgen. Ze is proactief in de aanpak en weet gebruik te maken van het juiste moment. Ze is goed in staat om ideeën te verkopen. Ze is slim in onderhandelingen door iedereen een beetje te laten winnen. Isabelle kan het grote verhaal over Europese politiek met passie vertellen waardoor mensen overtuigd raken van de noodzaak van Europa. Zij was i.v.m. de herindelings-verkiezingen in Leeuwarden, waar zij de lijst trekt, niet beschikbaar voor een direct verkiesbare plaats. De kandidatencommissie draagt haar voor plaats 5 voor.

6. TOINE VAN DE VEN

Toine is een jonge, intelligente kandidaat met veel ervaring en brede belangstelling. Hij is goed geworteld in GroenLinks en was eerder onder andere internationaal secretaris voor GroenLinks. Hij heeft bovendien enige tijd voor de GroenLinks-delegatie

in het EP gewerkt en kent het speelveld en de spelers van de groene fractie in het Europees Parlement daardoor goed. Toine is in zijn werk een verbinder die investeert in een goed team. Zijn empathisch vermogen en pragmatische aanpak stellen hem in staat om in een interculturele context resultaat te boeken. Toine kan het verhaal over GroenLinkse Europese politiek goed vertellen. Inhoudelijk kan hij veel verschillende thema's aan. Toine is fractievoorzitter in de gemeenteraad van Vught en wil zich voor de kortere termijn vooral concentreren op de lokale politiek. De commissie draagt hem daarom voor plaats 6 op de lijst voor.

7. LARA DE BRITO

Lara is een groot politiek talent met ervaring als fractievoorzitter in Wageningen. Haar enthousiasme en duidelijkheid maken haar tot een aansprekende politicus, die weet waarover zij het heeft. Zij is vanwege haar rol in de lokale politiek niet direct

beschikbaar voor een hoge plek op de lijst, maar ze wil zich graag inzetten in de Europese campagne. Ze heeft een grote interesse in Europese politiek, wat ook blijkt uit haar activiteiten als journalist, onder andere voor het GroenLinks Magazine. Zij is een generalist die in de loop der jaren specialisme heeft opgebouwd op de onderwerpen sociale zekerheid, onderwijs, ontwikkelingssamenwerking en economie. De commissie draagt haar voor plaats 7 voor.

8. GERT-JAN KRABBENDAM

Gert-Jan heeft ondanks zijn jeugdige leeftijd een rijke historie in de partij. Hij is statenlid in Limburg en voorgedragen voor plaats 2 op de lokale lijst in Maastricht. Gert-Jan is een politiek dier met in de staten de portefeuilles Cultuur, Leefbaarheid en Welzijn. Dat sociale profiel

vult hij aan met een belangrijk groen dossier: de kerncentrale in Tihange (bij Luik). Gert-Jan is een positief en kritisch debater: hij brengt GroenLinks-idealen overtuigend en vindingrijk over het voetlicht. Als Limburgs Statenlid heeft Gert-Jan nadrukkelijk over de grens gekeken: hij is actief in de Euregioraad en heeft zich hard gemaakt voor sluiting van de eerder genoemde Belgische kerncentrale. De kandidatencommissie ziet Gert-Jan als een bevlogen GroenLinkser en kundig politicus en draagt hem daarom voor plaats 8 voor.

9. DAPHNE DERTIEN

Daphne heeft ruime ervaring als fractievoorzitter in de Provinciale Staten van Overijssel. Zij heeft bewezen het politieke proces aan te kunnen en het politieke beleid effectief te kunnen beïnvloeden. Daphne toont grote loyaliteit aan GroenLinks. Ze kan een

team goed laten functioneren door bijvoorbeeld de kwaliteiten van andere personen te erkennen en ruimte te geven. De kandidatencommissie verwacht dat Daphne zich snel kan inwerken op diverse inhoudelijke terreinen. Ze werkt op verschillende onderwerpen samen met de Grünen van vlak over de grens om in de regio grensoverschrijdende kwesties aan te pakken. Ze geeft zelf aan graag campagne te willen voeren om het Europese verhaal te vertellen aan de kiezer. De kandidatencommissie draagt Daphne voor plaats 9 voor.

10. TRUUSKE SMITS

De kandidatencommissie ziet Truuske als een bevlogen Europeaan in hart en nieren. Zij heeft in vier Europese landen gewoond en heeft ervaren hoe groot de culturele verschillen binnen de EU kunnen zijn. Truuske kent het GroenLinks-gedachtengoed door en

door en draagt dit graag uit. Ze is op verschillende niveaus actief geweest: momenteel als campagneleider in Amsterdam en eerder als fractiemedewerker in 's-Hertogenbosch en als landelijk bestuurslid van DWARS. Truuske benoemt de noodzaak grote thema's op Europees niveau aan te pakken, maar zij mist nu nog de ervaring om dit concreet vorm te geven. De kandidatencommissie ziet

in haar een kandidaat met toekomstperspectief en draagt haar daarom voor plaats 10 voor.

11. GÜLİZ TOMRUK-KISI

Güliz is sinds enkele maanden 'gegrepen' door Europa. Zij heeft de ambitie en is zeer gemotiveerd om voor GroenLinks in het Europees Parlement aan de slag te gaan. Zij wil graag de GroenLinks-visie uitdragen door samen te werken in Europa, met

name op het sociale terrein. Güliz is iemand van de hoofdlijnen en breed georiënteerd. Haar passie ligt op het sociale vlak. In haar politieke doel en haar eigen inbreng is zij wat minder concreet. Güliz is raadslid in de Deventer. De commissie ziet in haar een gedegen politica die zich op een aantal (inhoudelijke) terreinen graag verder wil ontwikkelen. De commissie draagt haar voor plaats 11 voor.

12. JERONI VERGEER

Jeroni is een jonge, ambitieuze vrouw met een groot politiek hart en grote idealen. Jeroni heeft ervaring met campagnes, kent de partij goed en is zeer actief. Deze kandidaat wil vooral het sociale gezicht van GroenLinks tonen en stevig campagne voeren.

Op deze manier wil zij graag meer ervaring opdoen in het verkondigen van het gedachtengoed van GroenLinks. De kandidatencommissie ziet in Jeroni een goede kandidaat voor de toekomst en draagt haar voor plaats 12 voor.

De Kandidatencommissie Europees Parlement:

*Nel van Dijk (voorzitter),
Karen van der Heijden,
Peter Korzelius,
Marjolein Meijer,
Matthijs Nieuwenhuis,
Mariëtte Pennarts,
Floris Tas,
Mieke van der Vegt,
Ivan Welters.*

Utrecht, 13 november 2013

PERSOONLIJKE MOTIVATIE VAN DE KANDIDATEN

LARA DE BRITO

Ik ben een Europeaan. Misschien juist omdat ik buiten Europa ben opgegroeid. Geboren in Mozambique, ouders van Portugese origine. Na Mozambique, Portugal en Burkina Faso kwam ik op mijn veertiende thuis in Nederland. In Wageningen, waar de wereld samenkomt. Vijf talen werden er vroeger thuis gesproken. Het klinkt als een kosmopolitisch droom, dat was het ook. Maar niet iedereen is een kosmopoliet.

Opgroeien omringd door armoede is bepalend geweest voor mijn mensbeeld en mijn politieke ideeën. Als kind wist ik al dat de meeste mensen niet behoren tot de groep die zich kunnen permitteren kosmopolitisch te zijn. Juist voor die groep, die nu ook het hardst getroffen wordt door de economische crisis, moet GroenLinks er onomwonden zijn. De economische crisis heeft mij politiek dieper in de armen van Europa gedreven.

Ik ben er als journalist ingedoken en heb er over geschreven. De ravage die de blinde bezuinigingsdoctrine aanricht zag ik steeds scherper. In Zuid Europa voltrekt zich een sociaal drama. Decennialang was Europa synoniem voor welvaart, vooruitgang en beschaving. Nu is Europa voor velen tot een armoedemachine geworden. Een Europa dat bedrijven beschermt en burgers van banen beroofd.

Bij de Europese verkiezingen staat veel op het spel: dat het weer gewoon wordt dat jongeren in Europa een mooie toekomst voor zich hebben. In die strijd kan GroenLinks op mij rekenen.

MARIJE CORNELISSEN

Mijn passie voor wat kwetsbaar is, dat is wat mij drijft. Een passie om mensen te steunen die dat nodig hebben, om onrecht te bestrijden, om welvaart eerlijk te verdelen. Ik bereik daarin concrete resultaten in het Europees Parlement. Daar ligt mijn kracht.

GroenLinks-prioriteiten

Ik heb genoten van de afgelopen vijf jaren als Europees Parlementariër. Ik heb meer bereikt dan ik had durven dromen. 18 miljoen allerarmsten hebben dagelijks te eten. Massa-ontslagenen krijgen scholing voor nieuw werk in een groene economie. Vier landen hebben antidiscriminatie wetten aangenomen. Polen, Roemenen en Bulgaren zijn beter beschermd tegen uitbuiting. Armoedebestrijding, werknemersbescherming, antidiscriminatie: dat noem ik GroenLinks-prioriteiten. Jij ook? Zet mij dan op twee!

Bas op groen, Marije op links: samen GroenLinks

Afgelopen zomer sprak ik veel enthousiaste GroenLinksers voor het lijsttrekkersreferendum. Hun inzet en betrokkenheid maken me trots om hun volksvertegenwoordiger te zijn. Ik ben blij met de uitslag van het referendum. Met slechts 2-1 verloren van één van onze grootste politieke talenten: Bas Eickhout. Bas en ik hebben laten zien hoe geweldig we elkaar aanvullen. Hij op groen, ik op links. Hij als ijzersterk debater, ik als gedreven activist. Hij als bevlogen idealist die koers van de EU drastisch wil wijzigen voor de toekomst. Ik als bevlogen idealist die het leven drastisch wil verbeteren van mensen die nu in armoede leven, werkloos zijn of gediscrimineerd worden.

Samen kunnen Bas en ik die twee zetels voor GroenLinks binnenslepen.

Samen kunnen wij de idealen van GroenLinks waar maken in Europa.

Zet mij daarom op twee!

DAPHNE DERTIEN

Een beter Europa begint bij jezelf. Daarom zet ik me de komende campagne met enthousiasme in voor een groener en linkser Europa. Ik ben trots op het werk dat onze Europeesparlementariërs de afgelopen 5 jaar hebben verzet en ik wil GroenLinks graag weer met voldoende zetels en een stevig team naar Brussel sturen. Help je mee? Samen met GroenLinkers in de regio brengen we het goede van Europa en het goede van GroenLinks bij de kiezer thuis.

De impact van Europese politiek is dichterbij dan je denkt. Ik zie het aan beide kanten van de Duitse grens bij mijn stad; de uitwisseling van cultuur en inkopen op de markt, maar ook in grensoverschrijdend vervoer, werken en wonen. In Provinciale Staten breng ik Europese regels voor natuurbescherming, milieubeleid en groene innovatie in de praktijk en strijd ik tegen Luchthaven Twente; het toonbeeld van gebrek aan Europese visie.

Tuurlijk zijn er veel dingen mis in Europa. En daar gaan we nu juist wat aan doen!

Als ik de mensen om mij heen mag geloven, ben ik een interessante spreker, een sterke debater en mediageniek. Ik kan ingewikkelde kwesties helder uitleggen, werk goed samen met allerlei spelers in het veld, sla bruggen en houd het GroenLinkse profiel overeind. Trefwoorden: realistisch, idealistisch, analytisch, actief, creatief, loyaal, inspirerend, charmant, strategisch, inhoudelijk, communicatief sterk en vooral: betrokken. Kortom: leuk veelzijdig, net als de Europese politiek.

ISABELLE DIKS

Europa gaat niet alleen over markten, gaat niet alleen over geld. Europa is ook het grote verhaal over samen werken aan vrede, aan onderlinge verbondenheid, aan het in harmonie verbeteren van een heel continent met 500 miljoen mensen. Dat die vrede nu nog slechts geborgd is in onderlinge economische afhankelijkheid maakt de strijd om sociale en politieke samenwerking juist steeds belangrijker. Europese bemoeienis lijkt

voor veel mensen heel ver weg, terwijl je het toch elke dag in je boodschappenmandje kunt vinden. De balans is wel zoek: soms schiet Europa teveel in het detail (rechte komkommers!), soms besteedt het veel te weinig aandacht aan grote zaken (vluchtelingenproblematiek!).

De moeizame verhouding tot Europa en het afnemende vertrouwen dat mensen lokaal in de Europese politiek hebben, zijn zorgwekkend en kansrijk tegelijkertijd. Daarom vind ik het van belang dat er ook op het Europees niveau mensen actief zijn, die langjarig ervaring hebben met andere bestuursniveaus. In mijn werk als wethouder in Leeuwarden heb ik dagelijks te maken met uitvoering van Europees beleid. Voor Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa 2018 is mienskip hèt grote bindmiddel. Zo wil ik met een helder verhaal over Europa verbindingen leggen tussen vragen op lokaal niveau en oplossingen op een hoger schaalniveau.

Om het draagvlak voor Europa te vergroten, zou de EU zich veel meer moeten ontwikkelen in de richting van regionale circulaire economieën. De regio heeft de toekomst; verbanden zijn immers zo grootschalig geworden, dat mensen zich steeds minder op elkaar betrokken voelen en ontworteld raken. Klein is het nieuwe groot!

MATTIAS GIJSBERTSEN

Mijn belangstelling voor de Europese Unie gaat al lang met me mee. Juist de Europese Unie kan zorgen voor bescherming van mensenrechten, voor vrede en veiligheid, voor een beter milieu. De belofte van Europa lijkt ons de laatste jaren echter te ontglippen. Misbegrepen eigenbelang van lidstaten verzwakt de Europese Unie, net als de eenzijdige focus op de gemeenschappelijke markt. De belangen van mensen raken daardoor uit beeld.

We zullen het tij moeten keren. Een sociaal, groen en democratisch Europa is cruciaal voor welvaart en welzijn binnen én buiten Europa. Daarom heb ik me kandidaat gesteld voor het Europees Parlement. Inmiddels ben ik acht jaar met volle overgave raadslid in Groningen. Het mooie van de lokale politiek is

de directe, persoonlijke relatie met mensen. Zo'n nabijheid is in de Europese politiek niet bereikbaar. Toch beschouw ik het als een uitdaging om ook vanuit Europa aansluiting te zoeken bij behoeftes van mensen, via maatschappelijke organisaties en actiegroepen. Juist voor de Europese Groenen is een taak weggelegd om al die Europeanen te ondersteunen die strijden voor mensenrechten, tegen armoede of voor een betere omgang met onze dieren, grondstoffen en omgeving.

Politieke ervaring op lokaal niveau en brede kennis van Europese politiek door functies in het onderwijs en binnen de partij maken dat ik me klaar voel om de stap naar Europa te maken. Het maakt me trots en blij dat die mogelijkheid dichterbij komt door de voordracht van de kandidatencommissie. Ik hoop dan ook dat het congres de voordracht wil ondersteunen.

GERT-JAN KRABBENDAM

Wonend aan en over de landsgrenzen is 'Europa' voor mij altijd een vanzelfsprekendheid geweest; vanuit mijn huis kijk ik praktisch op België uit; tijdens mijn studie woonde ik 'op kot' in een Belgisch grensdorpje en studeerde ik probleemloos een jaar op uitwisseling in Granada; niemand houdt mij tegen als ik meermaals tijdens mijn fietstochtjes de Belgische en Duitse grens passeer. Toch vormen de landsgrenzen ook in Europa nog altijd een barrière die recht overeind staat. Het openbaar vervoer is slecht op elkaar aangesloten, werkzoekenden en vacatures vinden elkaar over de grens maar mondjesmaat en de lokale overheden zijn meer bezig met leuke grensoverschrijdende projectjes, dan met het aanpakken van de gevaren van kerncentrales, vervuiling van de rivieren en het stimuleren van de culturele uitwisseling in de Euregio. Daar wil ik wat aan veranderen.

De enige manier om de Europeanen voor 'Europa' te winnen, is door voor hen inzichtelijk te maken wat 'Europa' voor hen betekent en kan betekenen. De grote problemen op het gebied van sociale zekerheid, milieuontwikkeling en klimaatsverandering, economie en banen, cultuur en identiteit lossen we niet op door de rug naar onze burens toe te keren, maar door de samenwerking met hen op te zoeken. Zeker

voor Limburg, de provincie met de langste landsgrens van Nederland, ligt de toekomst in Europa.

Europa in praktijk, daar ga ik voor. In Provinciale Staten van Limburg, in de Euregioraad Maas-Rijn en in grensgemeente en 'verdragsstad' Maastricht. Activiteiten die ik graag onderstreep met een kandidatuur voor de Europese lijst van GroenLinks.

JUDITH SARGENTINI

Voor een eerlijke wereld: Judith op plek 2
De komende jaren zullen bepalend zijn voor de verhoudingen in de wereld. In die jaren wil ik helpen de wereld een stuk eerlijker en duurzamer te maken. De crisis van nu is niet van Europa alleen. Ons lot is verbonden met dat van de rest van de wereld. De oorlog in Syrië leidt tot meer vluchtelingen op Lampedusa. De armoedecrisis in Afrika duurt onverminderd voort, terwijl investeren in Afrika voor Europa ook nieuwe markten zal openen.

Terwijl Bas werkt aan de structurele oorzaken van de crisis, eerlijke en betrouwbare banken, werk ik door aan het bestrijden van de mondiale gevolgen. Aan een wereld waarin alle meisjes naar school gaan, iedereen loon krijgt naar werken – ook in de textiel fabrieken in Bangladesh en de tinmijnen van Congo, waarin schoon water en vrede gewoon zijn.

Het is ook crisis voor onze vrijheid. Nine-eleven is intussen 12 jaar geleden. Onder het mom van veiligheid staat onze privacy sindsdien in de uitverkoop. Inlichtingendiensten monitoren en bewaren ons hele leven. De geloofwaardigheid van de rechtstaat staat onder druk. Daarom vecht ik voor respect voor onze (digitale) vrijheid en de bescherming van ons privéleven.

In 2009 beloofde ik me in te zetten voor internationale solidariteit, een menswaardige omgang met vluchtelingen en migranten, eerlijke handel, privacy, bescherming van het vrije woord en vrije verkiezingen. Ik heb die belofte gehouden, maar ik ben nog niet klaar. Ik voel me gesteund door een groot aantal leden: Kijk maar: <http://judithsargentini.wordpress.com/>

TRUSKE SMITS

Ik heb een Zweeds pensioen en een Nederlands AOW-gat; een Engelse Master en een Poolse; en vrienden van buiten de EU die niets liever zouden willen dan werken in de EU. Ik heb ervaren hoeveel Europa te bieden heeft en dat verbeteringen noodzakelijk zijn.

Toen ik ondersteboven gelopen werd aan de Oekraïns-Poolse grens door een enorme wanorde aan de Poolse zijde, maakte ik me boos op de EU. Toen ik deze grens uiteindelijk passeerde was ik opgelucht weer in de EU te zijn. Europa heeft verschillende kanten. Goede kanten die we moeten koesteren, en kanten waar we ons boos over mogen maken en die we moeten verbeteren. Daar maakt GroenLinks zich sterk voor en daar wil ik me sterk voor maken. Een groen Europa, een sociaal Europa een Europa van hoop. Waar elke Europeaan en elke vluchteling goed wordt behandeld. Waar we gezamenlijk de klimaatverandering aanpakken. En waar iedere werknemer een fatsoenlijk salaris verdient. Maar ook een Europa dat financieel gezond is. Waar een politieke unie gevormd wordt met het oog op mensen. Een democratisch Europa, in plaats van een opgedrongen unie die zich alleen maar richt op het redden van de euro. Een Europa dat burgers meer invloed geeft, omdat het hen aangaat.

Mijn ruime ervaringen binnen GroenLinks en mijn enorme enthousiasme zou ik graag inzetten om een goed verkiezingsresultaat voor GroenLinks en de Europese Groenen te behalen.

GULIZ TOMRUK-KISI

Mijn naam is Güliz Tomruk, 36 jaar en een geboren en getogen Deventenaar. Opgegroeid in een stad met een veelzijdigheid aan kansen. Waar ik sinds 2005 als gemeenteraadslid voor onze partij onze visies uitdraag. Met lef, durf en passie, zo sta ik in het leven. Begin 2013 kwam ik in aanraking met het European Political Mentor project, een uniek project waar je een kijkje in de keuken krijgt van 'Brussel'. Europa, een wereld van diversiteit, is daar nog lang niet écht in vertegenwoordigd.

Ik vind het een eer en geweldige ervaring om namens Nederland deel te nemen aan het project, met als doel je kandidaat te stellen voor het Europees Parlement. Een Europa waar een fundamenteel recht om jezelf te zijn, niet overal vanzelfsprekend is.

We willen leven in een Europa waar mensen zichzelf kunnen zijn, waar Fatma en Henk, Shores en Juliet naar dezelfde school gaan. Waar je ook zonder papieren documenten bestaat als mens. Ik wil me inzetten voor het verminderen van jeugdwerkloosheid waarmee veel landen kampen, voor mensenrechten, voor gender equality en voor een divers, groen Europa.

Een drive met hoge rechtvaardigheidsgevoel zorgt ervoor dat ik mij kandidaat stel voor het Europees Parlement. Voor een groen, divers en sociaal Europa, daar ligt mijn hart en doel als kandidaat. Kies je voor Güliz, dan kies je voor een Europese samenleving waarin je niet wordt afgerekend op je geslacht, etniciteit of seksuele voorkeur. Waarin iedereen meedoet, maar waar niemand zich over de kop hoeft te werken.

Waar je vooral je zelf kan zijn!

TOINE VAN DER VEN

GroenLinks verschuilt zich niet achter de dijken, maar kijkt over grenzen heen. Daarom is dit mijn partij. Een partij waarvoor ik me al jaren actief inzet.

Mijn politieke interesses liggen zowel bij lokaal als internationaal. Lokaal ben ik sinds 2006 raadslid in de gemeente Vught voor het samenwerkingsverband PvdA-GroenLinks. Vanuit het partijbestuur ben ik als internationaal secretaris drie jaar betrokken geweest bij de Europese Groene Partij. Beide prachtige rollen om vanuit ernaar te streven om mijn idealen te realiseren.

Toen ik werd gevraagd om me beschikbaar te stellen voor de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen, moest ik daar even over nadenken. Mijn focus is nu volkomen gericht op 19 maart 2014. Ik wil dan als lijsttrekker in Vught de inwoners overtuigen te kiezen voor een groen en sociaal antwoord op de decentralisaties en bezuinigingen. Mijn lokale politieke activiteiten staan nu nadrukkelijk op de 1e plaats.

Toch heb ik aangegeven beschikbaar te zijn voor de Europese kandidatenlijst.

Ik ben namelijk graag bereid om mijn kennis en ervaringen als medewerker in het Europees Parlement en als internationaal secretaris in te zetten voor de campagne. Niet om zelf een zetel te verkrijgen, maar wel om bij te dragen aan een zo sterk mogelijke vertegenwoordiging van GroenLinks in Brussel.

JERONI VERGEER

Mijn naam is Jeroni, ik ben 25 jaar en woon in Amsterdam. Met veel enthousiasme heb ik mij gekandideerd voor de kandidatenlijst van GroenLinks voor het Europees parlement.

GroenLinks heeft een sterk verhaal; we zijn voor Europa, maar niet voor het huidige Europa.

Wij willen een democratisch bestuur, solidariteit tussen alle burgers en ervoor zorgen dat er in de toekomst nog steeds van prachtige natuur kan worden genoten.

Jarenlang ben ik actief geweest bij DWARS en bij GroenLinks, vooral op internationale onderwerpen. Ik voel me thuis bij het Groene verhaal en ik wil mij graag inzetten om dat verhaal te vertellen, mensen ervan te overtuigen dat Europese samenwerking noodzakelijk is om een mooier en eerlijker Europa te creëren. Sterker nog, alleen op Europees niveau kan de huidige economische en ecologische crisis een halt toe worden geroepen.

Ik ben er door mijn ervaring in de Europese politiek van overtuigd geraakt dat wij samen met andere Europese Groene partijen moeten strijden voor ons Europa, en een verhaal moeten vertellen dat niet is gericht op de belangen van één land. Ik wil een Europese campagne voeren, waarin duidelijk wordt gemaakt dat we in Europa allemaal met elkaar verbonden zijn, maar ook dat we allemaal mensen zijn met dezelfde behoeften, dezelfde dromen, en daarom gelijke kansen verdienen. Ons verhaal is gericht op een eerlijk, solidair en Groen Europa, en dit verhaal is te goed om niet te vertellen!

➔ LEES VERDER IN DE DAGKRANT!

De laatste updates voor het congres vind je in de dagkrant.

De volgende stukken zul je kunnen vinden in de dagkrant:

- ➔ een overzicht van alle activiteiten tijdens de lunchpauze
- ➔ een aanvulling van het Partijbestuur op zijn verantwoording, naar aanleiding van de provinciale bijeenkomsten die het PB voorafgaand aan het congres heeft gehouden
- ➔ een overzicht van de plaatsen op de lijst waarvoor de kandidaten zich kandideren
- ➔ een voorstel voor de lijstduwers van de Europese kandidatenlijst
- ➔ eventuele moties; deze kunnen worden ingediend tot 4 december. Zie ook congres.groenlinks.nl voor meer informatie
- ➔ aanvullende praktische informatie voor de dag zelf

De dagkrant is beschikbaar op papier tijdens het congres (wordt uitgereikt bij de ontvangstbalie) en kun je in zijn geheel online vinden vanaf 12 december via congres.groenlinks.nl. Onderdelen van de dagkrant die eerder klaar zijn publiceren we z.s.m. online via congres.groenlinks.nl. Wil je je zoveel mogelijk vooraf kunnen inlezen, houd dit dan in de gaten.

